ÆSOPI PHRYGIS FABULÆ.

Jam recenter ex collatione optimorum exemplarium emendatiùs excusæ.

Unà cum nonnullis variorum authorum Fabulis adjectis.

Et indice correctiori præfixo.

OXONIÆ,
Typis L. LICHFIELD & H. HALL.
Academiæ Typog.
1655.

Bridget Tomson Bridget
Tomson

ÆSOPI VITA Breviſſime ex Maximo Planude ſelecta.

RErum humanarum naturam perſecuti ſunt & alii, & poſteris tradiderunt: Æſopus vero videtur, non abſque divino afflatu, cum moralem diſciplinam attigiſſet, magno intervallo multos eorum ſuperaſſe. Genus quidem traxit ex Ammorio oppido Phrygiæ, cognomento Magnæ, ſed fortuna fuit ſervus: verum ſervitus non potuit animum ejus liberum corrumpere. Fuit autem non ſolum ſervus, ſed & deformiſſimus omnium ſuæ ætatis hominum: nam acuto fuit capite, preſſis naribus, depreſſo collo, prominentibus labris, niger, unde & nomen adeptus eſt, ventroſus, valgus, & incurvus, & quod erat omnium peſſimum, tardiloquentia, & voce obſcura ſimul & inarticulata, quæ omnia ſervitutem ei paraſſe videre poſſunt. Sed cum tali eſſet, tamq; deformi corpore, animo tamen fuit natura ſolertiſſimo, & ad omne commentum feliciſſimo. Homo igitur tam deformis ad fodiendum agrum ab hero ſuo immittitur; quo digreſſus, alacriter operi incumbebat. Cumque ejus domino ficus agricola quidam dono dediſſet, ejus dominus ſervo cuidam Agathopo domum ferendas commiſit, Qui Agathopus conſilium iniit cum ſervo, ut ipſas ficus illicite devorarent, cauſarenturque poſtea Æſopum furto ablatas ediſſe, ut hero domum redeunte accuſaretur. Æſopum parantur flagra. Procumbit ad heri pedes miſer, dilationem petit: qua impetrata aquam calidam effert, cujus partem ebibit, reliquam propinat conſervis. Æſopus præter aquam nihil evomit: ſervi una cum humore ficus in terram ejiciunt, Nudi nebulones flagro miſere conciduntur, laudato mirifice ingenio Æſopi. Cum Sacerdotes Dianæ conveniſſent Æſopum, rogaſſentque ut viam illis monſtraret, quæ in urbem ducebat: Is prius frugali cœna refocillatos in viam dux ipſe ducit. Ob quam hoſpitalitatem Sacerdotes precibus orant Dianam, ut ipſa gratiam referat homini tam bene de ipſis merito. Quo facto reverſus Æſopus, in ſomniumque lapſus, viſus eſt videre Fortunam aſtare ſibi, ſolventem ejus linguam, atque fabularum largientem doctrinam. Quare mirifice lætatus Æſopus, expergiſcitur, beneficiumque in hoſpitalitatis obſervationem rejicit. Non enim amplius loquendo tardus erat, ſed lingua

 ſoluta

soluta expedite loquebatur. Quod cum Zenas quidam agri praefectus intellexisset, timens ne quando iniquitatis apud dominum ab Æsopo accusaretur, herum eum praevenit, atque gravissima accusatione in odium domini induxit, adeo ut eidem praefecto ab hero Æsopus traderetur. Cumque in potestate Zenae foret Æsopus, convenit Zenam mercator quispiam, rogans num jumentum aliquod velit divendere. Respondit Zenas, Jumentorum se potestatem non habere: verum Æsopum mercari, si hunc velit adesse quidem. Quem cum vidisset mercator, Unde haec tibi olla? inquit. Anne truncus est, vel homo? Ni vocem emitteret utrem inflatum arbitrarer: atque indignatus abiit: Æsopus ipsum sequens, Mane inquit. Ille vero conversus, Abi, inquit, sordidissime canis. At Æsopus inquit, Eme me mercator: non inutile tibi sum futurus mancipium. Nam tibi domi sunt mali pueri, & in otio flentes: his me praefice paedagogum, omnino eis ero pro larva. Ridens igitur mercator, ad Zenam conversus, Quanti vas hoc malum vendis? Ille, Tribus, ait, obolis. Mercator tres obolos expendens, Nihil emi, inquit, nihil expendi. Mercator ille cum Ephesi reliqua vendidisset mancipia tres remanserant illi: Grammaticus, Cantor, & Æsopus. Quos cum ille nequiret divendere, Samum petiit, atque ibi expositis his tribus, Grammatico & Cantore egregie ornatis, Æsopo vero in medio sordidissime stante, venit Philosophus Xanthus, atque hos tres probe contuens, mercatoris commentum miratus est, cur nam inter duos bellissimos juvenes tam sordidum statuisset homunciorem. Xanthus igitur percontatur Cantorem cujas esset. Respondit, Cappadox sum: Quid scis? Respondit, omnia. Quo dicto risit Æsopus. Quaesivit & a Grammatico Xanthus cujas esset. Dixit se Lydium esse: Quid facere scires rogante Xantho, omnia inquit Grammaticus; atque iterum risit Æsopus. Discedente Xantho rogant discipuli, ut Æsopum emat, nam reliquos nimis magno pretio aestimarat mercator. Veniens ad Æsopum Xanthus, rogat, Unde sit: Nigrum se esse respondit. Ille vero, Non hoc volebam, ait, sed Unde natus sis: ait Æsopus. Ex ventre matris meae. Non hoc dico, inquit Xanthus, sed in quo loco natus sis: Æsopus respondit, Matrem non renuntiasse sibi an in sublimi vel humili loco eum genuerit. Xanthus quid facere sciret, percontatur: at ille, Nihil. Quomodo? dixit Xanthus. Quoniam hi duo se omnia professi sunt nosse; mihi vero nihil reliquerunt

Laudatus

Laudatus est multis modis Æsopus a Scholasticis ob hoc responsum, quoniam nullus sit uspiam inter mortales, cui cognita exploratque sunt omnia. Xanthus empturus Æsopum dixit, Si emero te, anne es fugiturus? Cui Æsopus respondebat, Hoc si facere voluero, haudquaquam te uterer consultore. Quæ cum maxime placuissent Xantho, subintulit, Sed deformis es. Atqui ille respondit, O Philosophe, non faciem sed mentem oportet inspicere. Xanthus, soluto a Scholasticis pretio, Æsopum accipit. Inter deambulandum igitur, cum sol esset ardentissimus, Xanthus mejebat, nihilominus iter peragens. Id animadvertens Æsopus dixit se confestim fugiturum Xantho. Curnam id facere vellet exquirente, Quoniam, inquit, si tu, cum herus sis, naturæ non potes morem gerere: quid servo mihi faciendum? nam si ad ministerium aliquod mitterer, num inter volandum cacare deberem? Post hæc accidit, Xanthum die quodam amicos ad convivium invitasse, quibus rem gratam facturus, Æsopo mandat ut lentem coquat. Commode parata & cocta, Xanthus eam jubet afferri. Æsopus jussa exsequitur. Xanthus lente accepta probaturus anne cocta foret satis, digitis eam attrivit: & multas adhuc superesse putans, jussit Æsopum afferre. Præter aquam is nihil apportavit, Xantho graviter indignante, quod lentes non apponeret mensæ, respondit, Se veluti jussisset, non lentes, sed lentem coxisse. Referuntur sententiæ aliquot Æsopi elegantissimæ, hæ videlicet.

Deum ante omnia cole.	Mulieri nunquam credas secreta.
Regem honora.	Ne pudeat te semper discere meliora.
Bene agentibus ne invide.	Fac quæ te non mœstificent.
Linguæ continens esto.	Bonum esse non te pœniteat.

Æsopus cum apud Samios ageret, libertate donatus est: missusque Crœso regi bellum cum Samiis agenti, is sua cum prudentia cum urbanitate effecit, ut Samiis placatus rex conciliaretur. Samii multis honoribus redeuntem Æsopum exceperunt, qui, discedens ex insula orbem peragravit: cui maximam familiaritatem fuisse memorant cum Lycero rege, a quo statua aurea Æsopi jussa est erigi. Deinde, peragrata Græcia, Delphos pervenit, a quibus nullo affectus est honore, sed ab ipsis post salutaria præcepta, rupe præceps devolutus, mortuus est: cujus mors gravi pestilentia ulta, injuste occisi Æsopi indicium Delphis exhibuit.

MARTINUS DORPIUS, JOANNI LEUPI, JACOBO PAPÆ, & JOANNI NINIVITÆ, eruditissimis in *Flandria Ludimagistris*. S.

EQuidem in ea & sum & fui semper sententia, viri ornatissimi, quam mutare nullus queat, sed nec velim, ut impendio plus nutantibus literis consultum putem ab eruditis aliquot nostra memoriâ viris, qui classicos autores castigate ediderunt, quam a quibusdam gloriæ aucupibus (nam alios taceo) qui commentariorum latifundiis omnia occuparunt. Ecquis enim non eo nomine Alanum Romanum suspicit, amat, prædicat? Hæc mecum identidem reputans, ausus sum & ipse quiddam minus, pene dixerim minimum, nempe fabulas Æsopicas rursus emittere, non carmine quidem illas subrustice conscriptas, sed prosa oratione mirum quam lepide concinnatus; utpote a *Gulielmo Gaudano* tanto viro ut ab *Erasmo* meo, literatorum quasi Phænice, serio sit laudatus. Eam opellam vobis ingeniosæ Flandrorum juventutis præceptoribus nuncupatam dedico, eo utique spectans, ut scholastici vestri hoc levigatorio omnem tenellarũ linguarum stribiliginem prius abradant, quã Liliani nostrum vetus, atq; adeo primum apud Lovanienses politioris literaturæ domicilium profecti, Philosophiæ initientur. Adjeci paucula ex Gellio, Politiano, Petro Crinito: sed selecta. Quod si genio quopiam aspirante levis hæc alea feliciter ceciderit, plusculum aliquando & quædam meæ futuræ, quæ interim parturio, pariam: dialogos, carmina, prologos in actiones Plautinas, complementum Aulularæ, atque id genus alia. Cur enim quæso, non ausim? Quoniam absterreor. Auxilio videlicet fretus Theseo quondam vestri nunc & mei Nicolai Ruscoducensis, viri (quem tacente me, ipsi probe nostis) exquisite docti, sive philosophicas fabulas requiratis, sive venustioris dictionis lautitias, & amici, candidi, sinceri, humani, qui curam hujus editiunculæ in se omnem derivavit: in reliquis idem (quæ est hominis vigilantia) lubens obiturus. Rideri interim ab istis amusis, sinistrâ Minerva natis, hoc vero mihi palmarium; quando sui similes, & omnes & solus in cœlum ferre destinaverunt. Valete, Lovanii, ex nominatissimo Lilianorum Gymnatio, ad 10 *Kal. Dec.*

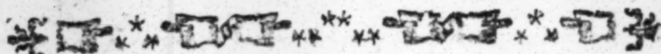
EX

EX PHILOSTRATI IMAGINIBUS

FAbulæ ſe ad Æſopum, ſua in eum benevolentia conferunt, quod ſatagit ſui; Fabula quippe & Homero, & Heſiodo, necnon & Archilocho in Lycambem curæ fuit; ſed ab Æſopo humana omnia ad fabulas reducta ſunt, ſermone brutis non temere imperitio. Nam & cupiditatem tollit, & libidinem inſectatur & fraudem. Atque hæc ei leo quiſpiam agit, & vulpes; & per Jovem nec equus, nec teſtudo muta; ex quibus pueri diſcant, quæ in vita gerantur. Habentur igitur in pretio fabulæ propter Æſopum; accedunt id januam docti hujus, vittis eum divincturæ, coronaque oleagina coronaturæ. Hic (ut puto) fabulam aliquam texit: riſus enim faciei & oculi in terram defixi, id præ ſe ferunt; Pictorem, fabularum curas remiſſiore animo indigere non latuit. Philoſophatur autem pictura & fabularum corpora; Bruta enim cum hominibus conferens, cœtum circa Æſopum ſtatuit ex illius ſcena confictum. Chori dux vulpes depicta eſt. Utitur enim ea Æſopus miniſtra argumentûm plurimorum, ceu Davo Comœdia.

 INDEX

INDEX FABULARUM
omnium, quæ in hoc Libro continentur, ordine Alphabetico.

Castore

Pastore

Viro

INTERPRETES.

Adrianus Barlandus.
Angelus Politianus
Anianus.
Aulus Gellius.
Erasmus Roterodamus.
Gulielmus Gaudanus.
Gulielmus Harmanus.
Ioannes Antonius Campanus.
Laurentius Abstemius.
Laurentius Valla.
Nicolaus Gerbellius Phorcensis.
Petrus Crinitus
Plinius secundus Novocomensis.
Rimicius.

PETRI ÆGIDII

ANTUERPIANI

HENDECASYLLABON

Ad Lectorem.

QUisquis noscere fabulas jocosas
Æsopi cupis, hunc novum libellum
Limatum, nitidum, eruditulumque,
Exili tibi compara monetâ;
Quo nec tersior est, venustiorque,
Nec jucundior est, facetiórve;
Seu purum inspicias stylum Latinum,
Seu tu bestiolas legas loquentes.
Quin & sensiculis scatent amœnis;
Ut vita instituenda cuique, monstrant.
Hunc nec barbarus ore Zoileo
Pinset, deprimet, atque lancinabit;
Hunc vel Relligiosuli probabunt
Qui tecti piceo caput cucullo,
Ipsis sunt Cynicis severiores.
Nullos quippe docet feros amores,
Vel, quæ lædere tenulam juventæ
Possent, illecebras licentiores.
Sed quid plura moror? Libellus iste
Prorsus nobilis, elegans, Latinus;
Horarum est simul omnium libellus.

ÆSOP

ÆSOPI FABULÆ.

De Gallo Gallinaceo.

Allus gallinaceus, dum vertit stercorarium, offendit gemmam; Quid, inquiens, rem sic nitidam reperio? Si gemmarius reperisset; nihil esset eo lætius, ut qui pretium sciret. Mihi quidem nulli est usui, nec magni æstimo: imò equidem omnibus gemmis granum hordei malim.

MOR. *Per gemmam, artem sapientiamq; intellige: per* gallum, *hominem stolidum & voluptuarium. Nec stolidi artes liberales amant; cùm usum carũ nesciunt; nec voluptarius, quippe cui una placeat voluptas.*

De Lupo & Agno.

LUpus, ad caput fontis bibens, videt agnum procul infrà bibentem: accurrit: agnum increpat, quod turbârit fontem. Trepidare agnus, supplicare ut parcat innocenti; se, quando longè infrà biberit, potum lupi nè potuisse quidem turbare, nedum voluisse. Lupus contra intonat, Nihil agis sacrilege? semper obes: pater, mater, omne tuum invisum genus sedulò mihi adversatur. Tu mihi dabis hodie pœnas.

MOR. *Vetus dictum est*, Ut canem cædas, facile inveniri baculum. *Potens, si libet nocere, facilè capit nocendi causam. Satis peccavit, qui resistere non potuit.*

De Mure & Rana.

BEllum gerebat mus cum ranâ. De paludis certabatur imperio. Pugna erat vehemens & anceps. Mus callidus sub herbis latitans ex insidiis ranam adoritur. Rana, viribus melior, pectore & insultu valens, aperto Marte hostem lacessit. Hasta utrique erat juncea. Quo certamine procul viso, milvus adproperat: duùmque præ studio pugnæ neuter sibi cavet, utrumque bellatorem milvus rapit ac laniat.

MOR. *Itidem evenire solet factiosis civibus, qui accensi libidine dominandi, dum inter se certant fieri magistratus, opes, plerunque etiam & vitam, in periculo ponunt.*

De Cane & Umbra.

CAnis tranans fluviũ rictu vehebat carnem. Splendente sole, ità ut fit, umbra carnis lucebat in aquis: quam ille visam avidè captans, quod in faucibus erat perdidit. Itaque tum rei, tum spei jacturâ perculsus, primùm stupuit; deinde animum recipiens, sic elatravit. Miser! deerat cupiditati tuæ modus. Satis supérque erat, ni desipuisses: jam per tuam stultitiam minus nihilo tibi est.

MOR. *Monemur hac fabulâ modestia, monemur prudentia, ut cupiditati sit modus, ne certa pro incertis amittamus. Astutè certè Terentianus ille Sannio,* Ego, *inquit*, spem pretio non emam.

De Leone & quibusdam aliis.

CUm ove quibusdámque aliis pepigerat leo, venationem fore communem, Itur venatum: capitur cervus partiuntur. Singulis singulas partes tollere, ut convenerat, incipientibus, leo irrugit. Una, inquiens, pars mea est, quia sum dignissimus. Altera itidem mea est, quia viribus præstantissimus. Porrò, quia in capiendo cervo plùs sudaverim, vendico tertiam. Quartam denique partem ni concesseritis, actum est de amicitiâ. Socii, hoc audito, discedunt vacui & taciti, non ausi mutire contra leonem.

MOR. *Rara semper fuit fides; apud hoc seculum rarior est; apud potentes & est & fuit semper rarissima. Quocirca satius est ut vivas cum pari. Qui enim cum potentiore vivit, necesse habet sæpe de suo jure concedere.* Cum æquali æquale tibi jus erit.

De Lupo & Grue.

LUpo voranti ovem fortè ossa hæsêre in gulâ: ambit, orat opem. Opitulatur nemo. Omnes dictitant, tu' iste eum pretium voracitatis. Tandem blanditiis multis, pluribùsque promissis gruem inducit, ut, collo longissimo in gulam inserto, os infixum eximeret: petenti autem præmium

præmium illusit: Inepta, inquit, abi: non sat habes quòd vivis? vitam debes mihi: si libuisset, licuit præmordere collum tuum.

MOR. *Tritum est*, Perire quod facis ingrato.

De Rustico & Colubro.

RUsticus, repertum in nive colubrum frigore propè enectum, domum tulit, adjecit ad focum. Coluber, ab igne vim virúsq; recipiens, deinde flammam non ferens, omne tugurium sibilando infecit. Accurrit rusticus, correptâ sude verbis verberibusque cum eo injuriam expostulat; num hanc referat gratiam; num vitam erepturus sit illi, qui vitam ipsi dederit?

MOR. *Fit interdum, ut obsint tibi, quibus tu profueris; & malè de te mereantur ii, de quibus tu benè sis meritus.*

De Apro & Asino.

DUm iners asinus irrideret aprum, ille indignans frendebat: Malum quidem, ignavissime, fueras meritus: sed etiamsi tu pœnâ fueras dignu, tamen ego indignus qui à te pœnas sumam. Irride tutus, impunè tibi licet: tutus enim es ob inertiam.

MOR. *Demus operam, ut, cùm indigna nobis audiamus aut patiamur, ne indigna nobis dicamus aut faciamus. Mali enim & perditi plerunque gaudent, si quispiam bonorum eis resistat: magni pendunt, haberi se dignos ultione. Imitemur equos & magnas bestias, qui oblatrantes caniculos cum contemptu prætereunt.*

De Mure urbano, & Mure rustico.

LIbitum est urbano muri deambulare rus. Videt hunc mus rusticus; invitat; apparatur; itur cœnatum. Depromit rusticus quicquid reposuerat in hyemem, & exhaurit omne penu, ut tanti hospitis expleat lautitiam. Urbanus tamen, frontem corrugans, ruris damnat inopiam, urbis subindè laudat copiam. Remeans, ducit secum in urbem rusticum, ut, quæ verbis jactitarat, re comprobaret

baret. Ineunt convivium, quod urbanus ſplendidè comparârat. Inter epulandum auditur inſerâ murmur clavis. Trepidare illi, & fugitare fugitando. Ruſticus, & inſuetus & loci ignarus, ægrè ſe tueri. Diſcedente famulo, redit urbanus ad menſam; vocat ruſticum. Ille vix tandem metu depoſito prorepit. Invitantem ad pocula urbanum, percontatur num hoc periculum crebrum ſit. Reſpondet ille, quotidianum eſſe; contemni oportere. Tum ruſticus, Quotidianum? inquit. Mehercule tuæ dapes plus fellis quam mellis ſapiunt. Equidem malo cum ſecuritate meam inopiam, quàm cum tali anxietate illam copiam.

MOR. *Divitiæ præ ſe ferunt quidem voluptatem: ſed ſi introſpicias, habent pericula & amaritudinem. Eutrapelus quidam fuit, qui cum inimicis ſuis quam maximè nocere vellet, divites eos faciebat; dictitans, ita ſe eos ulciſci, quippe accepturos cum divitiis ingentem ſarcinam curarum.*

De Aquila & Cornicula.

AQuila nacta cochleam non vi aut arte quivit eruere piſcem. Accedens cornicula dat conſilium: ſuadet ſubvolare, & è ſublimi cochleam in ſaxa præcipitare ſic enim fore ut concha frangatur. Humi manet cornicula ut præſtoletur caſum. Præcipitat aquila, frangitur teſta. ſubriptur piſcis à cornicula, dolet eluſa aquila.

MOR. *Noli quibusvis habere fidem; & conſilium, quod ab aliis acceperis, fac inſpicias. Multi enim conſulti, non ſuis conſultoribus, ſed ſibi conſulunt.*

De Corvo & Vulpecula.

PRædam nactus ſtrepitat in ramis corvus. Videt vulpecula geſtientem; accurrit. Corvum, inquit, plurima ſalute impertit vulpes. Sæpenumerò audieram famam eſſe mendacem, jam reipſa experior. Nam ut hàc forte jam prætereo, ſuſpiciens te in arbore, advolo culpans famam. Fama enim eſt, te nigriorem pice eſſe, & video candidiorem nive. Meo ſane judicio cygnos vincis, & *hedera formotior alba es.* Quod ſi ut plumis, ità & voce excellas

excellas, omnium avium equidem te dixerim reginam. Hâc aſſentatiunculâ illectus corvus, ad canendum apparat. Apparanti verò è roſtro excidit caſeus: quo correpto, vulpecula cachinnum tollit. Tum demum miſerum corvum pudet, pigetq; ſui, & jacturâ rei miſto pudore dolet.

MOR. *Nonnulli ſic avidi laudis ſunt, ut cum ſuo probro & damno ament aſſentatorem; ejuſmodi homunciones præda ſunt paraſitis. Quod ſi vitaveris jactantiam, facile aſſentatorum peſtiferum genus vitaveris.* Si tu voles eſſe Thraſo, nuſquam deerit tibi Gnatho. *Terent.*

De Leone ſenectute confecto.

LEo, qui in juventute complures ſua ferocitate fecerat inimicos, in ſenectute exſolvit pœnas. Reddunt talionem beſtiæ: dente aper, cornu petit taurus. Inprimis aſellus, vetus ignaviæ nomen cupiens abolere, verbis & calcibus ſtrenue inſultat. Tum gemebundus leo, Hi quibus olim nocui, jam viciſſim nocent, & merito: ſed hi quibus aliquando profui, jam viciſſim non proſunt, imò etiam immerito obſunt. Stultus fui qui multos fecerim inimicos; ſtultior, qui falſis amicis confiſus fuerim.

MOR. *In ſecundis rebus non efferaris, non ſis ferox. Nam ſi vultum mutarit fortuna, ulciſcentur quos læſiſti. Et inter amicos fac habeas diſcrimen. Sunt enim quidam amici, non tui, ſed menſæ tuæ, ſed fortunæ tuæ, quæ quidem fortuna ſimulac mutata fuerit, & illi mutabuntur: bene tecum actum erit, ſi non inimici fuerint. Merito queritur Ovidius,*

En! ego non paucis quondam munitus amicis,
Dum flavit velis aura ſecunda meis:
Ut fera nimboſo tumuerunt æquora vento,
In mediis lacerâ puppe relinquor aquis.

De Cane & Aſino.

DUm blandiretur canis hero & familiæ, herus & familia canem demulcent. Aſellus id videns altius gemit: cœpit eum pigere ſortis: iniquè putat comparatum, canem gratum eſſe cunctis, paſciq; de menſa heri, idque

ídque otio ludóque consequi: sese contrà portare clitellas, cædi flagello, nunquam otiosum esse, & cunctis tamen odiosum Si hæc fiant blanditiis, eam artem, quæ tam utilis sit, statuit sectari. Igitur quodam tempore redeunti domum hero, rem tentaturus, procurrit obviàm, subsilit, pulsat ungulis. Exclamante hero, accurrêre servi; & ineptus asellus, qui se urbanum credidit, fuste vapulat.

MOR. Non omnia possumus omnes, *ut ait Virgilius in Bucol.* Nec omnes omnia decent. Id quisque velit, id tentet, quod possit. *Nam scimus id quod Græcè significantius dicitur,* ὄνος λύρας, *id est,* Asinus lyrarum *vel* lyræ, *Sic autem Boetius,* Asinus ad lyram positus. *Repugnante naturâ irritus est labor.*

Tu nihil invitâ dices faciésve Minervâ, *teste Horatio.*

De Leone & Mure.

LEo, æstu cursúque defessus, sub umbrâ, fronde super viridi quiescebat. Murum autem grege tergum ejus percurrente, experrectus, unum è multis comprehendit. Supplicat captivus; indignum se esse cui leo irascatur, clamitat. Reputans ille in nece tantillæ bestiolæ nihil esse laudis, captivum dimittit. Nec verò ità multò pòst, leo fortè, dum per saltum currit, incidit in plagas: rugire licet, exire non licet. Rugientem miserabiliter leonem mus audit, vocem agnoscit, repit in cuniculos, laqueorum quærit nodos, quæsitos invenit, inventos corrodit; leo è plagis evadit.

MOR. *Hæc fabula suadet potentibus clementiam. Etenim, ut sunt res humanæ instabiles, egent interdum ipsi potentes ope humillimorum. Quare vir prudens, etsi potest, timebit vel vili homini nocere: qui autem non timet nocere alteri, valde desipit Quid ita? Quia, etsi jam potentiâ neminem metuit, forsan olim erit ut metuat. Constat enim evenisse claris magnisq; regibus, ut vilium homuncionum vel gratiâ indiguerint, vel iram metuerint.*

De

De Milvo ægroto.

LEcto decumbebat milvus, jam fermè moriens: Matrem orat precatum ire deos. Mater respondet, Nihil opis illi sperandum à diis, quorum sacra & aras suis rapinis toties violasset.

MOR. *Decet venerari superos: illi enim pios juvant, impiis adversantur. In felicitate neglecti, in miseriâ non exaudient. Quare in secundis rebus sis eorum memor, ut in adversis rebus præsentes sint vocati.*

De Hirundine & aliis aviculis.

CUm primùm cœptum est seri linum, hirundo suadet aviculis impedire sementem; dictitans, sibi fieri insidias. Irrident illæ, stultam vatem hirundinem vocant. Surgente jam lino, & virescente, rursum monet evellere sata. Iterum irrident. Maturescit linum, hortatur populari segetem. Cùm nè tunc quidem consulentem audirent, hirundo, avium cœtu relicto, hominis sibi conciliat amicitiam: init cum eo fœdus, cohabitat, cantu demulcet. Cæteris è lino avibus fiunt retia & laquei.

MOR. *Multi nec ipsi consulere sibi nôrunt, nec rectè consulentem audiunt. Sed cùm in periculis sunt & damnis, tum demùm sapere incipiunt, & suam damnare socordiam. Tum sat supèrque consilii est: Hoc, inquiunt, & illud factum oportuit. Sed præstat esse* Prometheum, *quam* Epimetheum. *Fuere hi fratres. Nomina sunt Græca. Alteri consilium ante rem fuit: alteri post rem: quod declarat interpretatio nominum.*

De *Ranis, & earum Rege.*

GEns ranarum, cùm esset libera, Jovi supplicabat dari sibi regem. Ridere Jupiter vota ranarum. Illæ tamen iterum atque iterum instare, donec ipsum perpellerent. Dejecit ille trabem. Ea moles ingenti fragore quassat fluvium. Territæ silent ranæ, regem venerantur. Accedunt pedetentim propiùs: tandem abjecto metu, insultant & desultant. Iners rex lusui est, & contemptui.

Lacessunt rursum Jovem: orant regem dari qui strenuus sit. Dat Jupiter ciconiam. Is perstrenue perambulans paludem quicquid ranarum obviam fit, vorat. De hujus igitur sævitia ranæ frustra questæ sunt. Jupiter non audit: nam & hodie adhuc queruntur. Vesperi enim ciconia cubitum eunte, ex antris egressæ rauco ululatu murmurant, sed surdo canunt. Vult enim Jupiter, ut quæ regem clementem sint deprecatæ, jam ferant inclementem.

MOR. *Perinde atq; ranis, evenire solet plebi: quæ si regem mansuetiorem habet, ignavum & inertem esse causatur: optat aliquando contingere sibi virum. Contra, si quando nacta est regem strenuum, hujus sævitiam damnat, prioris laudat clementiam: sive quod semper præsentium nos pœnitet, sive quod verum est verbum,* Nova veteribus esse potiora.

De Columbis & Milvo.

Columbæ olim bellum gessêre cum milvo: quem ut expugnarent, delegerunt regem sibi accipitrem. Ille rex factus, hostem agit, non regem. Non segnius ac milvus rapit ac laniat. Pœnitet columbas incœpti, satius fuisse putantes, pati bella milvi quam tyrannidem accipitris.

MOR. *Neminem suæ sortis nimium pigeat.* Nihil est (*teste Flacco*) ab omni parte beatum. *Equidem meam sortem, modo tolerabilis sit, mutare non optem. Multi, nova sorte quæsita, veterem rursus optarunt. Ita pleriq; ingenio vario sumus omnes, ut nosmet nostri pœniteat.*

De Fure & Cane.

Furi aliquando panem (ut sileat) porrigenti respondit canis, Insidias tuas novi: panem das quo desinam latrare, sed ego tuum munus odi; quippe si ego tulero Panem, tu ex his tectis cuncta exportabis.

MOR. *Cave parvi commodi causa amittas magnum. Cave cuivis homini fidem habeas. Sunt enim qui dolo non tantum benigne dicunt, sed & benigne faciunt.*

De Lupo & Sucula.

PArturiebat sucula. Pollicetur lupus se custodem fore fœtus: Respondet puerpera, Lupi obsequio se non egere: si velit pius haberi, si cupiat gratum facere, longius abeat: Lupi enim officium constare, non præsentia, sed absentia.

MOR. *Non sunt cuncta credenda cunctis. Multi suam operam pollicentur, non tui amore sed sui: suum quærentes commodum, non tuum.*

De partu montium.

OLim rumor erat parturire montes: homines accurrunt, circumsistunt, monstri quippiam non sine pavore exspectantes. Parturiunt tandem montes, exit mus. Tum omnes risu emori.

MOR. *Hanc fabellam tangit Horatius,*

Parturiunt montes nascetur ridiculus mus.

Notat etiam jactantiam. Jactabundi enim, cum magna profitentur & ostentant, vix parva faciunt. Quapropter Thrasones illi jure sunt materia joci & scommatum. Vetat item hæc fabula inanes timores. Plerunque enim gravior periculo est periculi metus, imo ridiculum est quod metuimus.

De Cane venatico qui ab hero contemnitur.

CAnem venaticum, qui jam senuerat, instigat herus; frustra hortatur, tradi sunt pedes, non properat. Prehenderat ferum, fera edentulo elabitur. Increpat herus verbere & verbo. Canis respondet, debere sibi jure ignosci jam senuisse, at juvenem fuisse strenuum. Sed, ut video, inquit, nil placet sine fructu; juvenem amasti, senem odisti. Amasti prædabundum, odisti tardum, edentulum. Sed si gratus esses, quem olim juvenem frugis causa dilexisti, senem fructuosæ juventutis gratia diligeres.

MOR. *Recte canis: nam, teste Nasone,*

Nil nisi quod prodest, charum est: En! detrahe menti
Spem fructus avidæ, nemo petendus erit.

Præteriti

Præteriti commodi nulla est memoria, futuri autem gratia non magna, præsentis commodi summa.

Turpe quidem dictu; sed, si modò vera fatemur,
Vulgus amicitias utilitate probat.

De Leporibus & Ranis.

SYlvâ insolito mugiente turbine, trepidi lepores rapidè occipiunt fugere. Fugientibus cùm obsisteret palus, stetêre anxii, utrinque comprehensi periculis. Quodq; majoris esset incitamentum timoris, vident in palude mergi ranas. Tunc ex leporibus unus prudentior cæteris, ac disertior; Quid, inquit, inaniter timemus? Animo opus est: Corporum quidem agilitas nobis est, sed animus deest. Hoc periculum turbinis non fugiendum, sed est contemnendum.

MOR. *Omni in re opus est animo. Jacet virtus sine confidentia. Confidentia enim dux & regina virtutis est.*

De Hœdo & Lupo.

CApra, cùm esset pastum itura, hœdum domi concludit, monens aperire nemini dum redeat ipsa. Lupus, qui id procul audierat, post matris discessum pulsat fores: voce caprissat, jubens recludi. Hœdus dolum præsentiens, Non aperio, inquit: nam etsi vox caprissat, tamen equidem per rimulas lupum video.

MOR. *Obedire parenti filios, ipsis est utile, & juvenem seni decet auscultare.*

De Cervo & Ove.

CErvus coram lupo ovem ream facit, modium tritici debere clamitans. Ovis debiti quidem erat inscia; tamen ob lupi præsentiam spondet se daturam. Dicitur solutioni dies, adest: monet cervus ovem. Illa it inficias. Quòd enim promiserat, excusat factum id metu, & præsentiâ lupi; Votum extortum non esse servandum.

MOR. Sententia juris est, *Vim vi repellere licet.*

Ex hac fabellâ, nova quædam nascitur, *Fraudem fraude refellere licet.*

De

De Rustico & Angue.

Rusticus quidam nutrierat anguem. Iratus aliquando, bestiam petit securi. Evadit ille non sine vulnere. Postea rusticus deveniens ad paupertatem, ratus est id infortunii propter anguis injuriam sibi accidere. Igitur supplicat angui ut redeat. Ille ait Ignoscere se, sed redire nolle; neque fore securum cum rustico, cui tanta sit domi securis; livorem vulneris desiisse, superesse tamen memoriam.

MOR. *Ei, qui semel fidem solvit, iterum habere fidem vix est tutum. Injuriam quidem condonare, id sane misericordiæ est: cavere autem sibi, & decet & prudentiæ est.*

De Vulpecula & Ciconia.

Vulpecula vocavit ciconiam ad cœnam; Opsonium in mensam effundit; quod, cùm liquidum esset, ciconia frustra rostro tentante, vulpecula lingit. Abit elusa avis, pudetque pigètque injuriæ. Post plusculum dierum redit, invitat vulpeculam. Vitrium vas situm erat plenum opsonii, quod quidem vas, cùm esset arcti gutturis, vulpeculæ opsonium licuit videre, & esurire, gustare non licuit; Ciconia rostro facile exhausit.

MOR. *Risus risum, jocus jocum, dolus dolum, fraus meretur fraudem.*

De Lupo & Capite picto.

Lupus in officina sculptoris caput humanum repertum versat; miratur, sentiens id quod erat nihil habere sensus. O pulcrum, inquit, caput! Est in te artis multum, sed sensus nihil.

MOR. *Externa pulcbritudo, si adsit interna, grata est. Sin alterutra carendum est, præstat externa, quàm interna careas. Illa enim sine hac interdum incurrit odium, ut stolidus eo sit odiosior, quo formosior.*

De Graculo.

GRaculus ornavit se plumis pavonis. Deinde pulchellus sibi visus, fastidito genere suo, contulit se ad pavonum genus. Illi tandem, intellecta fraude, stolidam avem coloribus nudarunt, & plagis affecerunt. Horatius hanc fabellam primo Epistolarum libro narrat, de cornicula. Ait eam olim adornatam collectis, quæ avibus exciderant, plumis: postea autem, cum unaquæque avium suam plumam decerpsisset, ridiculam fuisse.

Ne si forte suas repetitum venerit olim
Grex avium plumas, moveat cornicula risum,
Furtivis nudata coloribus.

MOR. *Notat hæc fabula eos qui se gerunt æquo sublimius; qui cum iis vivunt, qui & ditiores sunt & magis nobiles; quare sæpe inopes fiunt, & sunt ludibrio. Probe Juvenalis monet* —— è cœlo descendit *γνῶθι σεαυτὸν*, *hoc est*, Nosce teipsum.

De Musca & Formica.

MUsca altercabatur cum formica: se nobilem, illam ignobilem; se volitare, illam repere; se versari in tectis regum, illam in cavernis latere, segetem rodere, aquam bibere; se splendide epulari jactabat, & hæc tamen otio nancisci. E regione, formica se non ignobilem esse, sed suis natalibus contentam: muscam vagam esse, se stabilem: sapere formicæ grana & fluenta, quod muscæ pastilli & vina; atque hæc se non segni otio, at strenua operâ nancisci: porro formica n lætam esse & tutam, charam omnibus, exemplar deniq; laboris; muscam anxiam, cum periculo esse cunctis infestam, cunctis invisam, exemplar deniq, segnitiei, formicam hyemis memorem alimenta reponere; muscam in diem vivere, hyeme aut esurituram, aut certe morituram.

MOR. *Qui pergit quæ vult dicere, ea quæ non vult audiet.* Musca si bene dixit, benè audisset. Assentior autem formicæ. Videtur enim optabilior vita obscura cum securitate, quam cum periculo splendida.

De

De Rana & Bove.

RAna cupida æquandi bovem, se distendebat. Filius hortabatur matrem cœpto desistere: nihil enim esse ranam ad bovem. Illa secundùm intumuit. Clamitat natus, Crepes licet mater, bovem nunquam vinces. Tertiùm autem cum intumuisset, crepuit.

MOR. Cuique sua dos est. *Hic forma, ille viribus; hic opibus, ille pollet amicis; unumquemque suo decet esse contentum. Valet ille corpore, tu ingenio. Quocirca quisque semet consulat: nec invideat superiori, quod miserum est; nec, quod stultitiæ est, certare optet.*

De Equo & Leone.

VEnit ad equum comedendum leo: Carens autem præ senecta viribus, meditari cœpit artem; medicum se profitetur, verborum ambage equum moratur. Hic dolo dolum, artem opponit arti. Fingit se nuper in loco spinoso pupugisse pedem, orat ut inspiciens sentem medicus educat. Paret leo. At equus quanta potuit vi, calcem leoni impingit, & se continuo conjicit in pedes. Leo vix tandem ad se rediens, (ictu enim prope exanimatus fuerat) *Pretium* inquit, *ob stultitiam fero*; & is jure effugit: dolum enim dolo ultus est.

MOR. *Odio digna est simulatio, & simulatione capienda. Non est timendus hostis, qui hostem præ se fert; sed qui cum hostis sit, benevolentiam simulat, is demum timendus est, & odio dignissimus.*

De Equo & Asino.

EQuus, phaleris sellâque exornatus, cum ingenti hinnitu per viam currebat. Currenti autem onustus asellus forte obstabat. Equus ira fremebundus, & *frena ferox spumantia mandens:* Quid, inquit, tarde, ignave obsistis equo? Cede inquam, aut proculcabo te pedibus. Asellus contra rudere non ausus, cedit tacitus. Equo autem provolanti & cursum intendenti crepat inguen

inguen. Tum cursui & ostentui inutilis, ornamentis spoliatur, deinde carrario venditur. Postea cum carro venientem videt asellus, & affatur, Heus bone vir, quid istuc ornati est? ubi aurata sella, bullata cingula? ubi nitidum frænum? Sic amice, necesse fuit evenire superbienti.

MOR. *Plerique in secundis rebus elati sunt, nec sui memores, nec modestiæ: Sed qui prosperitate insolescunt. adversitatem incurrunt. Eos, qui videntur felices, monuerim esse cautos: etenim si rota fortunæ circumacta fuerit, sentient miserrimum genus infortunii esse, fuisse felices. Accedit ad cumulum infelicitatis id quoque mali, contemnentur ab iis quos ipsi contempsêre: & illudent eis ii, quos ipsi risêre.*

De Avibus & Quadrupedibus.

AVibus pugna erat cum Quadrupedibus. Utrinque spes, utrinque metus, utrinque erat periculum. Vespertillio autem, relictis sociis, deficit ad hostes; vincunt aves, duce & auspice Aquilâ. Transfugam verò vespertilionem damnant, uti ne ad aves unquam illi sit reditio, uti nè luci unquàm sit volatus. Hæc causa vespertilioni est, ut non nisi noctu volet.

MOR. *Qui cum sociis adversitatis & periculi particeps esse renuit, prosperitatis & salutis expers erit.*

De Lupo & Vulpe.

LUpus, cùm prædæ satis esset, in otio degebat. Accedit vulpecula: sciscitatur otii causam. Sensit Lupus insidias fieri suis epulis; simulat morbum esse causam; orat vulpeculam deprecatum ire deos. Illa dolens dolum non succedere, adit pastorem, monet patere latebras lupi; hostem enim securum posse inopinato opprimi. Adoritur pastor lupum, mactat. Illa potitur antro & predâ. Sed fuit illi breve sceleris sui gaudium; nam, non itâ multò post, idem pastor & ipsam capit.

MOR. *Fœda res invidia est, & ipsi interdum autori quoque perniciosa. Flaccus, Epistolarum lib. 1.*

Invidus alterius rebus macrescit opimis.

Invidia

Invidiâ Siculi non invenere tyranni
Majus tormentum.

De Cervo.

CErvus, in perspicuo fonte se conspicatus, probat procera frontis & ramosa cornua; sed tibiarum exilitatem damnat. Forte, dum contemplatur, dum judicat, intervenit venator: fugit cervus *Ocyor* pilis, *& agente nimbos ocyor Euro.* Insectantur fugientem canes. Sed cum intrasset condensam sylvam, implicata sunt ramis cornua. Tum demum tibias laudabat: & cornua damnabat, quæ fecere ut præda esset canibus.

MOR. *Fugienda petimus, petenda fugimus. Placent quæ officiunt; quæ conferunt, displicent. Beatitudinem cupimus, priusquam ubi sit intelligamus. Opum excellentiam & honorum celsitudinem quærimus: in his beatitudinem sitam opinamur, in quibus tamen multum laboris est & doloris. Pulchre id significat Lyricus ille noster,*

Sæpius ventis agitatur ingens
Pinus, & celsæ graviore casu
Decidunt turres, feriuntque summos
Fulmina montes.

De Vipera & Lima.

IN fabrica offendens limam vipera, cœpit rodere. Subrisit lima, Quid inquiens, inepta? quid agis? Tu tibi ante contriveris dentes, quam me atteras, quæ duritiem æris præmordere soleo.

MOR. *Etiam atque etiam vide quicum tibi res sit. Si in fortiorem dentes acuas, non illi, sed tibi nocueris.*

De Lupis & Agnis.

LUpis & Agnis, quibus natura est discordia, fœdus aliquando fuit, datis utrinque obsidibus. Lupi suos catulos, oves canum cohortem dedere. Quietis ovibus ac pascentibus, lupuli matrum desiderio ululatus edunt. Tum lupi irruentes, fidem fœdusq; solutum clamitant, ovésq; canum præsidio destitutas laniant.

MOR.

MOR. *Inscitia est si in fœdere tua præsidia hosti tradas. Nam qui hostis fuit, hostis forsan nondum esse desiit; fortassis & causam ceperit, cur te nudatum præsidio adoriatur.*

De Sylva & Rustico.

QUo tempore etiam arboribus suus sermo erat, venit rusticus in Sylvam; rogat ut ad securim suam tollere liceat capulum: annuit sylva. Rusticus aptata securi cœpit arbores succidere. Tum & quidem sero, pœnituit sylvam suæ facilitatis: doluit seipsam esse causam sui exitii.

MOR. De *quo bene merearis, vide. Multi fuere, qui accepto beneficio in autoris abuti sunt perniciem.*

De *Membris & Ventre.*

PEs & manus ventrem olim incusârunt, quod ab otioso eo lucra ipsorum vorarentur. Jubent aut laboret, aut ali ne petat. Suplicat ille semel atque iterum. Negant tamen manus alimentum. Exhausto inediâ ventre, ubi cœpere omnes artus deficere, tum manus voluit tandem officiosa esse: verum id serò. Nam venter, desuetudine debilis, cibum repulit. Ità cuncti artus, dum ventri invident cum ventre pereunte pereunt.

MOR. Perinde atque in membrorum societate est, ita se habet societas humana : membrum eget membro: amicus eget amico. *Quare mutuis officiis, multis operibus utendum est: neque divitiæ, neque dignitatum apices hominem satis tuentur. Unicum & summum præsidium, complurium amicitia est.*

De *Simia & Vulpecula*

SImia vulpeculam orat ut partem caudæ sibi donet ad tegendas nates; illi enim esse oneri, quod sibi foret usui & honori. Respondet illa, nihil nimis esse, & se malle humum caudâ suâ verri, quam simiæ nates tegi.

MOR. Sunt qui egent; sunt quibus superest: nullius tamen divitum id moris est, ut re superflua beet egenos.

De Cervo & Bobus.

CErvus, venatorem fugiens, conjecit se in stabulum: boves orat, ut in præsepi latitare liceat. Boves tutum esse negant; mox enim & dominum & famulum affuturos. Ille securum se esse ait, modo ne ipsi prodant. Intrat famulus, occultum fœno non videt; exit. Gestire cervus & nihil jam timere. Tum unus è bobus, & ævo & consilio gravis, Facile, inquit, erat hunc (qui talpa est) fallere: sed ut herum (qui Argus est) lateas, *Hic labor, hoc opus est*: mox deinde introgreditur herus; qui, ut servi negligentiam corrigat, cuncta lustrans oculis, & præsepe manu tentans, cervi deprehendit sub fœno cornua: inclamat famulos, accurrunt, feram concludunt, capiunt.

MOR. *In adversis rebus & periculis, latebræ difficiles sunt inventu: aut quia miseros, ut cœpit, fortuna exagitat; aut quia ipsi, metu impediti, consilii semet imprudentia produnt.*

De Leone & Vulpecula.

LEO ægrotabat, visebant animalia, unâ officium differente vulpecula. Ad hanc legatum mittit leo cum epistola quæ venire admoneat; gratissimam rem ægroto fore ejus unius præsentiam; nec quicquam periculi fore cur vulpecula metuat: Leonem enim primum quidem amicissimum esse vulpeculæ, ideoque percupere ejus colloquium. Deinde, ægrotum esse, & decumbere, ut etiamsi (id quod non erat) velit, nocere tamen non queat. Rescribit vulpecula. Optare se ut leo convalescat, ideoq; oraturam superos; cæterum minime visuram; terreri enim se vestigiis. Quæ quidem vestigia cum omnia sint antro leonis adversa, & nulla aversa, eam rem indicium esse, multum quidem animalium introisse, sed exisse nullum.

Horat. *Olim quod vulpes ægroto cauta leoni*
Respondit, referam: Quia me vestigia terrent,
Omnia te adversum spectantia, nulla retrorsum.

MOR. *Cave fidem habeas verbis. Ni caveris, sæpe tibi dabuntur verba. Capienda est conjectura tum ex verbis, tum ex factis; & ex his illa sunt judicanda.*

De Vulpeculâ & Mustelâ.

VUlpecula, longâ inediâ tenuis, forte per angustiorem rimam ad cumeram frumenti repsit: in qua cùm probe pasta fuit, deinde rursus tentantem egredi distentus impedit venter. Mustela luctantem procul contemplata, tandem monet, si exire cupiat, ad cavum macra redeat, quò macra intraverat.

MOR. *Videas complures in mediocritate lætos esse atque alacres, vacuos curis, expertes animi molestiis. Sin hi divites facti fuerint, videbis eos mæstos incedere, nunquam frontem porrigere, plenos curis, animi molestiis obrutos. Hanc fabellam sic Horatius canit, lib. 1. Epist. 7.*

Fortè per angustam tenuis vulpecula rimam
Repserat in cumeram frumenti; pastáque rursus
Ire foràs pleno tendebat corpore frustrà.
Cui mustela procul, Si vis, ait, effugere istinc,
Macra cavum repetas arctum, quem macra subisti.

De Equo & Cervo.

EQuus gerebat bellum cum cervo. Pulsus tandem è pascuis, implorabat opem humanam. Redit cum homine, descendit in campum: victus antea jam fit victor. Sed tamen hoste victo, & sub jugum misso, ipse victor necesse est serviat homini. Equitem fert dorso, frœnum ore.

MOR. *Dimicant multi contra paupertatem: quá per fortunam & industriam victa, sæpe victoris interit libertas: Domini quippe & victores paupertatis servire incipiunt divitiis, anguntur avaritiæ flagris, parsimoniæ cohibentur frænis, nec quærendi tenent modum, (justo quidem avaritiæ supplicio) partis rebus audent uti.* De hac re *Horatius*, *lib.* 1. *Epistolarum.* 10. *Epist.*

Cervus equum pugnâ melior communibus herbis
Pellebat, donec minor in certamine longo
Imploravit opes hominis, frænúmque recepit.
Sed, postquam victor violens discessit ab hoste,
Non equitem dorso, non frænum depulit ore.
Sic qui pauperiem veritus, potiore metallis
Libertate caret, dominum vehet improbus, atque
Serviet æternùm, qua parvo nesciat uti.

ÆSOPI FABVLÆ, ADRIANO BARLANDO *Interprete.*

De duobus Adolescentibus.

ADolescentes duo obsonium apud coquum sese empturos simulant: Coquo alias res agente, carnem alter a canistro surripit: dat socio ut sub veste occulat. Coquus subreptam sibi carnis partem ut vidit, furti utrumque cœpit insimulare. Qui abstulerat, per Jovem nihil habere; is verò qui habuit, nil se abstulisse identidem pejerat. Ad quos, Me quidem, inquit coquus, fur nunc latet; sed is inspexit, is scit per quem jurâstis.

MOR. *Si quid peccavimus, id statim non sciunt homines; at Deus omnia videt, qui sedet super cælos, & intuetur abyssos. Quod si cogitent homines, supressius prudentiusque peccabitur.*

De Cane & Lanio.

CAnis in macello cum lanio carnem abstulisset, in pedes sese continuo quantum potuit conjecit. Lanius jactura rei perculsus, primum tacuit: deinde animum recipiens, sic procul acclamavit; O furacissime, curre tutus, impune tibi licet: tutus enim es nunc ob celeritatem: posthac autem cautius observaberis.

MOR. *Hæc fabula significat, plerosque omnes tum demum fieri cautiores, ubi damnum acceperint.*

De Cane & Ove.

CAnis ovem in jus vocat, panem ex mutuo debere clamitans. Illa it inficias. Milvus, lupus, vultur, accersuntur; rem affirmant. Damnatur ovis: damnatam canis rapit ac deglubit.

MOR. *Falsis testimoniis opprimi quamplurimos, tum nemo nescit, cum hæc quam optime docet fabellula.*

De

De Agno & Lupo.

AGno comitanti caprum lupus fit obviam: rogitat cur relicta matre olidum potius sequatur hircum, suadetque ut ad distenta lacte matris ubera redeat; sperans ita fore, adductum ut laniet. Ille vero, Mater me, ô lupe, inquit, huic commisit: huic summa cura servandi data est; parenti potius quam tibi obsequendum, qui me seducere istis dictis postulas, subductum mox discerpere.

MOR. *Noli omnibus fidem habere. Multi enim, dum aliis videntur velle prodesse, sibi interim consulunt.*

De Adolescente & Cato.

CUm adolescens quidam in deliciis amoribusque usurpasset catum, Venerem precibus fatigavit, ut catum in fœminam transfiguraret. Commiserescit, & audit orantem Venus; fit metamorphosis, quæ adolescenti misere amanti perplacuit; nempe tota succi plenula, tota candidula, tota elegantula. Itur deinde in cubiculum, ridetur, luditur. Nec vero ita multo post, percupiens experiri Dea nunquid catus cum corpore mutasset & mores, per impluvium immittit musculum. Ibi risu prorsus atque ludo res digna accidit. Conspectam illico bestiolam insequitur muliercula. Venus indignans fœminæ vultus in catum mutavit.

Cum pedibusque manus, cum parvis brachia mutat
Cruribus: & cauda est mutatis addita membris.

MOR. Cœlum non animum mutant, qui trans mare currunt. *Nimisque difficile est, assueta relinquere.*

Horat. Naturam expellas furca licet, usque recurret.

De Agricola & Filiis.

COmplures habebat agricola adolescentulos, iique inter se discordes fuere: quos pater elaborans trahere ad mutuum amorem, apposito fasciculo, jubet singulos brevi circundatum funiculo effringere. Imbecilla nequicquam conatur ætatula. Solvit pater, redditque singulis virgulam: quam cum pro suis quisque viriculis facile frangeret; O, inquit, filioli, sic concordes vos vincere poterit nemo: Sed si mutuis volueritis sævire vulneribus

aeribus, atque inteſtinum agitare bellum, eritis tandem prædæ hoſtibus.

MOR. *Docet hic Apologus*, Concordiâ parvas res creſcere, diſcordia magnas dilabi.

De *Ruſtico & Equo.*

RUſticus equum vacuum, aſinumq; ſarcinulis egregie onuſtum producit ad viam. Defeſſus aſellus equum, ſibi onera ut adjuvet, orat, ſi ſalvum velit. Negat facturum equus. Aſellus tandem ſarcinæ pondere gravatus procumbit: moritur. Herus omne onus, mortui quoque aſelli corium, in equi dorſum reclinat. Quibus cum ille deprimeretur, Me miſerum! inquit, merito meo ſic nunc excrucior, qui dudum laboranti aſino opitulari nolui.

M OR. *Monemur hac fabula, oppreſſis ſubveniamus amicis.* Ortus noſtri (*inquit Plato*) partem ſibi patria vendicat, partem amici.

De Carbonario & Fullone.

FUllonem invitabat carbonarius, ut ſecum in unis ædibus habitaret. Fullo, non eſt, inquit, mi homo iſtud mihi vel cordi, vel utile: vereor enim magnopere, ne, quæ ego eluam, tu reddas tam atra quam carbo eſt.

MOR. *Monemur hoc Apologo, cum inculpatis ambulare: monemur, ſceleratorum hominum conſortium, velut peſtem quandam, devitare.* Trahunt (*inquit Campanus*) hominem ſodalitia: commercia etiam in mores penetrant; & perinde quiſque evadit, ut ii quibuſcum verſatur.

De Aucupe & Palumbo.

IT venatum auceps; videt nidulantem procul in altiſſima arbore palumbum: adproperat: denique inſidias molitur: premit forte calcibus anguem. Hic mordere. Ille improviſo exanimatus malo, Me miſerum! inquit, dum alteri inſidior, ipſe diſpereo.

MOR. *Significat hæc fabula, nonnunquam eos ſuis artibus circumveniri, qui res novas moliuntur.*

De Buccinatore.

BUccinator quidam ab hostibus capitur; adducitur. Trepidare ille, supplicare ut parcant innoxio; se, quando nihil armorum unquam præter unam buccinam gestaverit, hominem nè potuisse quidem occidere, nedum voluisse. Illi contra murmure tum sævo, tum verberibus intonant, Nihil agis, scelus! maxime noces, atque nunc hic trucidabere; quod, cum ipse (ut fateris) sis rei militaris imperitus, cornu isto aliorum excitas evibrasque animos.

MOR. *Gravissimi peccant nonnulli, qui ad mala alioqui satis pronis principibus, ut inique agant, consulunt, atque hujusmodi quædam ad illorum aures occinunt: Quid etiam dubitas? An te principem esse oblitus es? An non tibi quod lubeat licet? Tu legibus major: in te Legirupæ nomen cadere haud potest, qui ipsis etiam dominaris legibus. Tui nihil possident, quod tuum non sit. Tu potes & servare & perdere. Tibi fas est, opibus dignitateque augere quem visum sit. Fas est ubi libuerit adimere. Alios alia vel damnant: vel commendant: tibi nihil non honestissimum futurum.*

De Lupo & Cane.

LUpus cani ante lucem in sylva forte fortuna fit obviam; salutat, adventum gratulatur: denique rogat quo pacto tam sit nitidus. Cui ille, Herilis cura hoc efficit, herus me blandientem sibi demulcet, de mensa pascor herili nitidissimâ, nunquam sub die dormito, tum universæ familiæ non dici potest quam sim gratus. Næ tu, inquit Lupus, multo es felicissimus, ô canis, cui tam benignus & comis contigit herus; quô cum ô utinam commorari & mihi liceat! nullum me animantium esset uspiam fortunatius. Canis, novi status cupidissimum videns lupum, effectuum se pollicetur, ut hæreat in parte aliqua apud herum, modo de pristina ferociâ aliquid remittere, & servitutem servire velit. Stat sententia: Lupo libitum est deambulare ad villã: sermones edunt in itinere prorsus jucundissimos. Postea vero cum illuxit, contritum canis collum videns lupus, Quid sibi vult, inquit, ô canis, tua isthæc prorsus depilata cervix? Solebam inquit ille, feroculus

feroculus notis pariter & ignotis allatrare, obmordereq; nonnunquam. Id ægre ferens herus crebris me tundebat verberibus, prohibens etiam ne quem præter furem lupumque adorirer: ego sic vapulando victus sum, & mitior factus; hócque genialis sævitiæ servavi signum. Lupus hoc audito, Ego, inquit heri tui amicitiam tanti non emo. Vale igitur, ô canis, cum tua isthac servitute: mihi mea potior est libertas.

MOR. *Optabilius est humili casa dominum esse, & panem atrium vorare, quam in amplissima regia opiparis mensis frui, & obnoxium trepidumque degere: nam libertas sublimi exulat aula, ubi accipienda venit, & mussitanda injuria est.*

De Agricola & Canibus.

AGricola, cum ruri plusculos hyemâsset dies, cœpit tandem necessariarum rerum penuriâ laborare: interficit oves, mox & capellas, postremo boves quoq; mactat, ut habeat quo inediâ pene exhaustum corpusculum sustentet. Id videntes canes, salutem fugâ quærere constituunt; sese enim non victuros diutius, quando ne bobus quidem, quorum in opere rustico faciendo utebatur operâ, pepercit herus.

MOR. *In quam domum mercedis gratia te tradas, vide. Nonnulli inhumanissimi sunt heri. Multi enim hodie eo dementiæ prolabuntur, ut vel servos infortunio, malo, & damno libenter mactent.*

De Vulpe & Leone.

VUlpecula, quæ leonis immanitatem insuetam habebat, semel atque iterum id fortè animal contemplata, trepidare & fugitare. Cum jam tertio obtulisset sese obviam leo, tantum abfuit ut metuerit quicquam vulpes, ut confidenter illum adierit salutaveritque.

MOR. *Omnes nos consuetudo audaciores facit vel apud eos quos antea aspicere vix ausi fuimus.*

De Vulpe & Aquila.

VUlpeculæ proles foras excurrebat: ab aquila comprehensa, matris fidem implorat. Accurrit illa, ut captivam prolem dimittat, aquilam rogat. Aquila nacta prædam, ad pullos subvolat. Vulpes, correptâ face

quasi illius munitiones incendio absumptura esset, insequitur. Cum jam arborem conscendisset, Et ipsa nunc te, inquit, tuosque, si potes tuere. Trepidans aquila incendium dum metuit, Parce, inquit, mihi parvisque liberis: tum quicquid habeo, reddidero.

MOR. *Per* aquilas, *potentis atque audacis animi homines intellige; per* vulpem, *pauperculos, quos calumniis premere, contumeliisque afficere, divitibus aeque studium est. Verum, quando est sua & formicæ, ira, impotentes ii acceptam interdum probe ulciscuntur injuriam.*

De Agricola & Ciconia.

GRuibus anseribusque sata depascentibus, laqueum prætendit Rusticus: capiuntur grues, capiuntur anseres, capitur & ciconia. Supplicat illa, innocentem sese clamitans; & nec gruem nec anserem esse, sed avium omnium optimam, quippe quæ parenti sedulo semper inservire, eundemque senio confectum alere consueverit. Agricola, Horum, inquit, nil me fugit: verum cum nocentibus postquam te cepimus, cum eis quoque morieris.

MOR. *Qui flagitium committit, & is qui impuris se adjungit socium, pari pœnâ plectuntur.*

De Gallo & Cato.

VEnit ad gallum comedendum catus: non satis autem habens ad nocendum causæ, gallum criminari occipit, obstreperam esse avem dictitans, utpote quæ voce tam acutâ noctu dormientes homines expergefacit. Ille se innocentem ait, cum sic excitet ad opera mortales. Catus interea intonat, Nihil agis, scelesste! cum matre rem habes, nec a sorore abstines. Id gallus quoque cum expurgare niteretur; Nec hoc, inquit, perseverantius sæviens catus, quicquam faciet: tu mihi hodie discerperis.

MOR. *Vetus dictum esse ait Guliel. Gaudanus,* Ut canem cædas, facile inveniri baculum. *Malus, si libitum fuerit, quo jure, quaque injuria, te præcipitem dabit.*

De

De *Opilione & Agricolis*.

PUer editiore pratulo oves pascebat, atque per jocum térque quatérque Lupum adesse clamitans, agricolas undiq; exciebat. Illi sæpiùs illusi seriò auxilium imploranti dum non subveniunt, fiunt oves prædæ lupo.

MOR. *Si mentiri consueverit quispiam, huic, si quando verum narrare occeperit, haud facile habebitur fides. Superiori Apologo finitimus est ille apud Horat. lib. i. Epist. 17. de Plano scurræ jocus.*

Nec, semel irrisus, triviis attollere curat
Fracto crure planum; licet illi plurima manet
Lachryma; per sanctam juratus dicat Osirim,
Credite, non ludo; crudeles, tollite claudum.
Quære peregrinum, vicinia rauca reclamat.

De Aquila & Corvo.

RUpe editissima in agni tergum devolat aquila: Videns id corvus, imitari, velut simia, gestit aquilam: in arietis vellus se dimittit, dimissus impeditur, impeditus comprehen ditur, comprehensus projicitur pueris.

MOR. *Non aliorum, sed sua se quisque virtute æstimet.* Tuo te pede metire, *inquit Horatius.* Id velis, id tentes quod possis.

De Cane invido & Bove.

PRæsepio fœni pleno decumbebat canis. Venit bos ut comedat. Ille sese surrigens, prohibere. Bos, Dii te cum tuâ isthac invidia perdant, inquit, qui nec fœno vesceris, nec me vesci sinis.

MOR. *Eo sunt ingenio plerique, ut aliis invideant, quod ipsi mentis inopia assequi nequeant.*

De Cornice & Ove.

STrepitat in oviculæ dorso cornicula. Ovis, Cani, Inquit, si sic obstreperes, ferres infortunium. At cornix, Scio inquit, quibus insultem; placidis molesta, sævis amica.

MOR. *Impotenti & sincero perpetuo est cum malis parata certatio. Illiditur solo innocentissimus quisque: nocentis vero, ac præferocis hominis auribus obstrepit nemo.*

De

De *Pavone & Luscinia.*

PAvo, apud summi Jovis sororem & conjugem Junonem, queritur, lusciniam suave cantillare, se ob raucam ravim ab omnibus irrideri. Cui Juno, Dos sua a diis cuique: luscinia cantu, tu plumis longe superas: unumquemque suâ sorte decet esse contentum.

MOR. *Quæ dii largiuntur, grato sumamus animo, neque majora quæramus*, Superi temere agunt nihil.

De *Mustela senicula & Muribus.*

MUstela, præ senio viribus carens, mures jam, ita ut solet, insequi non valebat; meditari cupit dolum, in farinulæ colliculum se illatebrat, sic sperans fore, ut citra laborem venetur. Accurrunt mures, & farinam esitare dum cupiunt, ad unum omnes a mustela vorantur.

MOR. *Ubi viribus quispiam destitutus fuerit, ingenio opus est.* Lysander Lacedæmonius *subinde dicere solebat, Quo non perveniret leonina pellis, vulpinam assumendam esse. Quod sic lucidius dixeris*, Ubi virtus non satis potest, adhibenda est astutia.

Apologus ex Mantuana traductus.

RUsticus quidam ex malo, quam in proximo habebat agello, sapidissima quotannis legebat poma: hero lecta donabat urbano: qui illectus incredibili pomorum dulcedine, malum tandem ad sese transtulit. Ea veterrima repente exaruit, atque ibi poma pariter & malus periêre. Quod cùm patrifamilias nuntiaretur. Heu! difficile est inquit, annosam transplantare arborem: satis superque fuerat (si frænos meæ novissem imponere cupiditati) fructus ramo decerpere. Hanc fabellam sic Mantuanus cecinit:

Rusticus ex malo dulcissima poma legebat,
Unde dare urbano dona solebat hero.
Ast herus, illectus frugum dulcedine, malum
Transtulit in laribus proxima rura suis.
At quia malus erat senior, translata repente
Aruit, & proles cum genitrice perit.
Heu! male transfertur, senio cum induruit arbor,

In qui

Inquit herus: fuerat carpere poma satis.

MOR. Qui nimium sapiunt, atque inconcessa sequuntur,
Desipiunt: cohibet qui sua vota sapit.

BARLANDI FABULÆ.

De *Leone & Rana.*

AUdire vocem visus Leo, prosiliit: substitit non sine trepidatione, magni quippiam exspectans. Egreditur tandem aquis ranula. Leo deposito metu adproperans bestiolam proculcat pedibus.

MOR. *Vetat hic Apologus inanes timores, ut illa a Guilel. Gaudano versa fabula de partu montium.*

De *Formicâ.*

SItiens venit ad fontem ut biberet formica, incidit forte in puteum: opitulatur eminus, ex arbore dejecto ramo, columba. Ramum conscendens formica servatur. Adest columbam ut capiat auceps: non sinit formica: aucupis pedem arripit mordicus: avolat columba.

MOR. *Docet hæc Fabula præclare, meritis referendam esse gratiam.*

De *Pavone & Pica.*

GEns avium, cùm liberè vagaretur, optabat sibi dari regem. pavo se inprimis dignum qui eligeretur putabat, quia esset formosissimus. Hoc in regem accepto; pica, O rex, inquit, si, te imperante, aquila nos perstrenue, ut solet, insequi cœperit, quo illam modo abiges? quo nos pacto servabis?

MOR. *In principe non tam forma, quam corporis fortitudo spectanda: opus est prudentia.*

De *Ægroto & Medico.*

MEdicus curabat ægrotum: ille tandem moritur. Tum ad cognatos medicus, Hic, inquit, intemperantiâ periit.

MOR. *Bibacitatem & libidinem, n si quis mature reliquerit, aut nunquam perveniet ad senectutem, aut perbrevem habiturus senectutem.*

De Leone & aliis.

LEo, asinus, vulpes, eunt venatum: capitur ampla venatio: capta partiri jussa. Asino singulis singulas partes ponente, irrugit Leo: asinum rapit ac laniat. Postea, vulpeculæ id dat negotii quæ astutior, cum leoni longe optima proposita parte, sibi vix minimam particulam reservasset, rogat leo, a quo sic docta sit. Cui illa, Hujus me, inquit, calamitas docuit, mortuum asinum ostendens.

MOR. *Felix quem faciunt aliena pericula cautum.*

De Hœdo & Lupo.

E Fenestrâ prospectans hœdus pretereuntem lupum, convitiis incessere audebat. Cui lupus, Non tu, ait, scelește! mihi convitiaris, sed locus.

MOR. *Et tempus & locus semper audaciam addunt homini.*

De Asino.

ASinus, de hortulani sævitiâ querens, Jovi supplicat alium dari herum. Exaudire Jupiter vota asini: dat tegularium; apud quem cum tegulas gravioraque tergo vectaret onera, accessit rursum ad Jovem: orat dari qui mitior sit. Ridere Jupiter. Ille tamen non destitit instare, orare, usque adeo donec perpelleret. Dat illi coriarium; quem ubi pernovit asellus, Me miserum! inquit, qui, dum nullo sum contentus domino, in eum inciderim, qui nec corio quidem meo (quantum auguror) parcet!

MOR. *Semper damnamus quæ præsentia sunt, & nova appetimus, quæ (ut dici solet)* veteribus non sunt potiora.

De Anu & Ancillis.

ANus quædam domi habebat ancillas complures, quas quotidie antequam lucesceret, ad galli gallinacei, quem domi alebat, cantum excitabat ad opus. Ancillæ, quotidiani tandem negotii commotæ tædio, gallum obtruncant, sperantes, iam necato illo, in medio sese die dormituras: sed hæc spes miseras frustrata est: Hera enim ut interemptum gallum rescivit, intempeste deinceps nocte surgere jubet.

MOR.

MOR. *Non pauci, gravius malum dum student evitare, in alterum diversum incidunt. Pervulgatum est,*

Incidat in Scyllam, qui vult vitare Charybdim.

De Asino & Equo.

ASinus beatum putabat equum, quòd pinguis esset, & in otio degeret: se verò infelicem dicebat, quòd macilentus esset, ac strigosus, quotidiéque ferendis oneribus ab immiti hero exerceretur. Haud multò pòst ad arma conclamatum est. Tum equus, *Non equitem dorso, non frenum reppulit ore,* nec telum corpore. Hoc viso, asinus magnas diis gratias agebat, quòd non equum se, sed asinum fecissent.

MOR. *Miseri sunt, quos vulgus beatos judicat; & non pauci beati, qui se miserrimos putant. Sutor crepidarius regem dicit felicem, quem rerum omnium compotem videt; non considerans, in quantas res & solicitudines distrahatur, dum interim ipse cum optima paupertate cantillat.*

De Leone & Capra.

EDitâ rupe ambulantem capram fortè conspicatus leo, monet, ut potiùs in viride pratum descendat. Capra, Facerem fortassis, inquit, si tu abesses; qui mihi non istud suades, ut ego indè ullam capiam voluptatem, sed ut tu habeas quod vores famelicus.

MOR. *Omnibus ne habeas fidem. Quidam enim non tibi, sed sibi consulunt.*

De *Vulture aliisque Avibus.*

ANnuum se natalem celebrare adsimulat vultur: aviculas ad cœnam invitat. Veniunt pleræque omnes; venientes magno plausu favoribúsque accipit; deceptas laniat vultur.

MOR. *Non sunt amici omnes qui blandè dicunt, aut benignè se facere velle simulant. Hinc Ovidius,* Melle sub Hyblæo sæpe venena latent.

De *Anseribus.*

ANseres unà cum gruibus agrum vastabant; quibus auditis, rustici protinùs in illos feruntur. Rusticos conspicatæ avolant grues; capiuntur anseres, qui impediti corporis onere, subvolare non poterant.

MOR.

MOR. Expugnatâ ab hostibus urbe, facile se subduc inops: at dives servit captus. In bello divitiæ magis o neri sunt quam usui.

De Jove & Simiâ.

IUpiter scire percupiens, quisnam mortalium scitissimo ederet liberos, convocare jubet quicquid uspiam est nimantium. Concurrunt ad Jovem undique: aden jam alitum pecudúmque genus. Inter quas & simia, de formes catulos brachio gestans, cùm advenisset, risi nemo temperare potuit: quinetiam Jupiter ipse pr fus admodùm risit. Ibi continuò simia ipsa, Imò, inquit, no vit & Jupiter judex noster, catulos meos magnope omnes, quotquot adsunt, præcellere.

MOR. Suum cuique pulchrum, *ut est adagium. Et ali apud Theocritum in Eidyl.*

Quæ minimè sunt pulchra, ea pulchra videntur amanti.

ANIANI FABULÆ, ADRIANO BARLANDO INTERPRETE.

De Quercu & Arundine.

FAstûs olim atque adeò insolentiæ plena quercus, arun dinem aggressa est; Si nunc, inquiens, pectus animo sum est tibi, procede agedum ad pugnam, ut nostr duarum eventus ostendat utra viribus præster. Arund quercûs tantam exultationem, fortitudinisque jactation vanam nihil mirata, sic respondit: Certamen nunc ab nuo, nec meæ sortis me piget: nam etsi in omnem par tem mobilis, tempestates tamen pervinco sonoras: tu, semel vasto rex Æolus antro luctantes emiserit ventos concides, & mihi tum rideberis.

MOR. *Declarat hæc fabula, non semper eos fortissimu esse, qui (nullâ etiam lacessiti injuriâ) aliis insultant.*

De Piscatore & Pisciculo.

PIscator, jacto in aquam hamo cibis illito, pisciculum eduxit. Orat obsecráque captivus, se minutulum abire sinat, & adolescere, ut postea majore potiatur. Piscator, Ego, inquit, spem pretio non emam: quippe qui eo fuerim ingenio semper, ut, quicquid possem, mallem auferre potiùs in præsentiâ.

MOR. *Haec nos monet fabula, ne certa incertorum spe unquam amittamus.* Quid enim stultius, *ut est apud Ciceronem*, quam incerta pro certis habere?

De Formicâ & Cicadâ.

APpetente hyeme, frumentum in aream ad solem trahebat formica. Videt id cicada, accurrit, rogitat granum. Formica, Cur non, inquit & tu meo exemplo æstate trahis quodcunque potes, atque addis acervo? Respondet illa, sibi id temporis cantando transigi. Ridens formica, Si, ait, æstate cantare soles, meritò nunc esuris.

MOR. *Monemur hâc fabellâ, dum adhuc robur corporis adest, quærere ea quibus imbecilla sustentetur senectus. Per hyemem, senectutem intellige; per* æstatem, *adolescentiam, & florem illum ætatis.*

De Leone & Tauro.

LEonem fugiebat taurus; in hircum incidit: is cornu & caperatâ minitabatur fronte. Ad quem plenus irâ taurus; Non tua, inquit, in rugas contracta frons me territat, sed immanem metuo leonem, qui nisi tergo hæreret meo, jam scires, non itâ parvam rem esse pugnare cum tauro, & nostro sequi de vulnere sanguinem.

MOR. *Calamitosis non est addenda calamitas.* Sat miser est, qui semel est miser:

ANIANI

ANIANI. FABVLÆ,

A GVILIELMO HARMANNO, D. *AVGVSTINI* Ordinis Canonico interprete, mutatæ.

De *Nutrice & Lupo.*

NUtrix minatur puerum plorantem, ni taceat, datum iri lupo. Lupus id forte audit, spe cibi manet ad fores. Puer tandem silescit, obrepente somno. Regreditur lupus in sylvam, jejunus & inanis. Vulpes ubi sit præda sciscitatur. Gemebundus ille, Verba, inquit, mihi data sunt: puerum plorantem abjicere minabatur nutrix, at fefellit.

MOR. *Fœminæ non est adhibenda fides.*

De *Testudine & Aquilâ*

CEperat testudinem tædium reptandi. Si quis eam in cœlum tolleret, pollicetur baccas maris rubri. Sustulit eam aquila. Poscit præmium. Non habentem fodit unguibus. Ità testudo, quæ concupiit videre astra, in astris vitam reliquit.

MOR. *Tua sorte sis contentus. Fuere nonnulli, qui, si mansissent humiles, poterant esse tuti; facti sublimes, inciderunt in periculo.*

De *Cancris, Matre & Filio.*

CAncrum retrogradum monet mater, antrorsum ut eat. Filius respondet, Mater, *I præ, sequar.*

MOR. *Nullum reprehenderiis vitii, cujus ipse queas reprehendi.*

De *Sole & Aquilone.*

SOl & Aquilo certant uter sit fortior. Conventū est experiri vires in viatorem, ut palmam ferat, qui excusserit manticam. Boreas horrisono nimbo viatorem aggreditur. At ille non desistit, amictum gradiendo dupli-

cam

cans. Assumit vires sol, qui, nimbo paulatim evicto, emollitur radios. Incipit viator æstuare, sudare, anhelare. Tandem progredi nequiens, captat frigus opacum, atque sub frondoso nemore, abjectâ manticâ, resedit: ità soli contigit victoria.

MOR. *Quicum certes, etiam atque etiam vide. Nam etsi tu fortis es, est forsitan alius te fortior: aut si non fortior, certe callidior, ut consilio suo tuum vincat robur.*

De *Asino*.

ASinus venit in sylvam, offendit exuvias leonis, quibus indutus redit in pascua, greges armentáque territat & fugat. Venit qui perdiderat, quæritat suum asinum. Asinus viso hero, occurrit: imò cum rugitu suo incurrit. At herus prehensis, quæ extabant, auriculis. Alios licèt, inquit, fallas; ego te, aselle mi, probè novi.

MOR. *Quod non es, nec te esse simules: non doctum, cùm sis indoctus; non divitem, non nobilem, cùm sis pauper & ignobilis, te jactes. Vero enim comperto, rideberis.*

De *Ranâ & Vulpe*.

RAna egressa paludem, in sylvis apud feras medicinam profitetur. Ait, se nec Hippocrati, nec Galeno cedere. Cæteris habentibus fidem, illusit vulpes. An hæc, inquit, medicinæ habebitur perita, cui sic pallet os? Quin curet seipsam. Sic illusit vulpes: est enim ranæ os cæruleo colore.

MOR. *Stultitia est, profiteri quod nescias, & ridiculum.*

De *Cane mordaci*.

CAni subindè homines mordenti, ut sibi quisque caveret, alligavit dominus nolam. Canis, ratus virtuti suæ tributum decus, suos populares despicit. Accedit ad hunc canem aliquis jam ætate & authoritate gravis, monens, eum nè erret: nam ista, inquit, nola data est tibi in dedecus non in decus.

MOR. *Gloriosus interdum sibi ducit laudi, quod ipsi est vituperio.*

De Camelo.

CAmelus, ſui pœnitens, querebatur tauros inſignes ire geminis cornibus, ſe inermem objectum cæteris animalibus. Orat Jovem donare ſibi cornua. Ridet Jupiter ſtultitiam cameli; nec modò votum negat, verùm & auriculas beſtiæ decurtat.

MOR. *Sit quiſque fortuna contentus ſua. Etenim multi fortunam ſecuti meliorem, incurrêre pejorem.*

De duobus Amicis & Urſo.

DUo amici faciunt iter: occurrit in itinere urſus. Unus, arbore conſcenſâ, periculum evitat: Alter, cùm ſpes fugæ non eſſet, collidit ſe humi. Accedit bellua, contrectat jacentem, os explorat & aures. Homine ſpiritum continente ac motum, urſus, qui mortuis parcit, ratus cadaver eſſe, innocuus diſcedit. Percunctante poſtea ſocio quidnam beſtia dixiſſet jacenti in aurem: hoc monuiſſe, ait, Nè unquam cum illiuſmodi amicis iter facerem.

MOR. Rara avis in terris, nigróque ſimillima cygno, *fides eſt. Verum amicum res adverſæ & pericula deſignant.*

De Equite calvo.

EQues calvus illigârat pileo comam fictitiam. Venit in campum acri ſpirante Boreâ: ac dum malè obſervat capillatum galerum, ſubitò apparet calvities. Tollit cachinnum corona, necnon & ipſe ridet. Quid novi eſt, inquit, avolare capillos alienos, cùm olim defluxerint qui fuerint mei?

MOR. *Bellè fecit eques, qui non eſt indignatus, ſed cum ridentibus riſit.* Socrates *verò, cùm accepiſſet in foro alapam hoc modo reſpondit,*

*M*oleſtum eſſe neſcire homines, quando debeant prodire cum galeâ.

De duabus Ollis.

DUæ ollæ ſtetêre in ripâ: altera erat lutea, altera ærea; utramque tulit vis fluvii. Luteæ colliſionem metuenti reſpondet ærea, nè quid timeat: Seſe enim, ne collidantur ſatis curaturam. Tum altera, ſeu me, inquit, tecum; ſeu te mecum flumen colliſerit, cum meo utrumq; fiet periculo. Quare certum eſt à te ſeparari,

MOR.

MOR. *Satius est vivere cum socio pari, quam cum potentiori. A potentiori enim potest esse periculum tibi, non illi à te.*

De *Rustico & Fortuna.*

RUsticus, cum araret, offendebat in sulcis thesaurum. Gratias agit telluri, quæ hunc edidisset. Fortuna, videns nihil honoris haberi sibi, ita est secum locuta: Thesauro reperto stolidus mihi non est gratus; at eo ipso thesauro postea amisso, me primam omnium votis & clamore solicitabit.

MOR. *Beneficio accepto grati simus bene de nobis merenti. Ingratitudo enim digna est etiam beneficio, quod jam acceperit, privari.*

De *Tauro & Capro.*

FUgit leonem taurus; venit ad speluncam, quærens latibulum. Intranti occursat cornibus, qui intus erat, caper. Tum his verbis bos emugit, Tu quidem cornibus tuis meam excipis fugam; verum si abierat, quem fugio, quantum a viribus tauri distet caper, tum senties.

MOR. *Qui nescit miseris esse succurrendum, aut certe non nocendum,* caper *est. Quisquis enim a miserorum injuriis non temperaverit, si (ut est fortuna mutabilis) miseriis redierit felicitas nimirum nocuisse miseris eum pænitebit.*

De *Simia & ejus prole.*

OMnes animantes suo conspectui Jupiter adesse jusserat, cujusnam soboles esset pulcherrima, judicaturus. Properant feræ, advolant aves, necnon ad id certamen adnatant pisces. Omnium postrema festinat simia, trahens secum suam prolem. Cujus quidem prolis fœdas nates cunctis ridentibus, sic inquit, maneat, cui faverit Jupiter, victoria: meo tamen judicio, hic meus natus est bellus, & omnium natis jure præferendus. Hoc dicto subrisit & Jupiter.

MOR. *Et nos & nostra placent. Sed de nobis & de nostris factis aliorum sit judicium, ne, si ipsi judicemus cum simia rideamur.*

De Pavone & Grue.

PAvo & grus una cænant. Pavo ſe jactat, caudam oſtentat, gruem contemnit. Grus fatetur pavonem formoſis eſſe pennis: ſe tamen, dum vix tectis ſupervolat pavo, animoſo volatu penetrare nubes.

MOR. *Nemo alterum contempſerit. Sua cuique dos, ſua cuique eſt virtus. Qui tua virtute caret, forſan habet qua careas tu.*

De Quercu & Arundine.

VAlidiore Noto effracta quercus in flumen præcipitatur: dumque fluitat, hæret forte ramis ſuis in arundine. Miratur arundinem in tanto turbine ſtare incolumem. Hæc reſpondet, cedendo & declinando ſe eſſe tutam, inclinare ad Notum, ad Boream, ad omnem flatum; nec mirum eſſe quod quercus exciderit, quæ non cedere ſed reſiſtere concupivit.

MOR. *Potentiori ne reſiſtas, ſed hunc cedendo & ferendo vincas. Quod pulchre docet facundiſſimus poëtarum Virgilius,*

Nata Deâ, quo fata trahunt retrahuntque ſequamur.
Quicquid erit, ſuperanda omnis fortuna ferendo eſt.

De Tigride & Vulpe.

VEnator jaculis agitabat feras. Tigris jubet omnes feras abſiſtere, ſeſe unam ait bellum confecturam. Pergit venator jaculari. Tigris oppido ſauciatur. Fugientem è prælio, telumque extrahentem percontatur vulpes, quiſnam valentem belluam tam valdè vulneráſſet. Reſpondet, ſe authorem vulneris haud nôſſe: verum ex vulneris magnitudine capere ſe conjecturam, aliquem fuiſſe virum.

MOR. *Forte sp'e · nque ſunt temerarii & ars vim, ingenium fortitudinem ſuperat.*

De Tauris & Leone.

QUatuor fuere tauri, quibus placuit communem ipſorum eſſe ſalutem, & commune periculum. Vidit leo ſimul paſcentes; etſi eſuriit, tamen conjunctos aggredi metuit. Primùm dat operam verbis fallacibus ſegregare, tum ſegregatos laniat.

MOR. *Concordia nihil eſt firmius: diſcordia etiam fortes reddit imbecilles.*

De Abiete & Dumis.

Fertur olim abies deſpicere dumos: jactat ſe proceram eſſe, locari in ædibus, cum velo ſtare in navibus; dumos autem humiles, viles, nulli uſui idoneos. Quorum quidem tale fuit reſponſum, Tu ſane, abies, tuis gloriare bonis, & noſtris inſultas malis. Verum nec tua refers mala, & noſtra præteris bona. Cum tu ſonanti detruncare ſecuri, quam velles tum nobis, qui ſecuri ſumus, eſſe te ſimilem!

MOR. *Et ſummæ fortunæ ſua inſunt mala, & humili fortunæ ſua bona. Ut nihil aliud nunc dicam, hæc ſecura eſt ac tuta; illa nec extra metum eſt, nec caret periculo.* Horat. *canit in Lyricis.*

————celſæ graviore caſu
Decidunt turres, feriuntque ſummos
Fulmina montes.

De Piſcatore & Piſciculo.

Subductus hamo piſciculus, orat piſcatorem ſe dimittat. Ait modo ſe a matre fuſum; atque menſam, cum adhuc minutus ſit, non multum juvare: Si dimittat, poſtea grandem ultro ad hamum ejus rediturum. Piſcator negat ſe dimiſſurum prædam certam, licet exiguam. Quid habeam, inquit, ſcio; quid ſim habiturus, neſcio: *Ego ſpem pretio non emam.*

MOR. *Certum præſtat incerto, præſens futuro, etſi nonnunquam exile commodum omiſſum attulit magnum.*

De Alite & pullis ejus.

Ales poſitos in ſegete pullos monet, ut, dum ipſa abeſt, diligenter attendant, ſi fiat ſermo de occiſione. Redeunti a paſtu matri, pulli anxii narrant dominum agri operam illum mandâſſe vicinis. Reſpondet nihil eſſe periculi. Item alio die trepidi aiunt, rogatos ad metendum amicos. Iterum jubet illa, ut ſint ſecuri. Tertio, ut audivit ipſum dominum cum filio ſtatuiſſe poſtero mane cum falſe meſſem nitrare, Jam, inquit, tempus eſt ut fugiamus, Vicinos & amicos non timui, quia non venturos ſcivi. Timeo dominum: illi enim res cordi eſt.

MOR. *Socordes alienis in rebus plerique sumus: quod si quid recte curatum velis, alteri ne mandes, sed cures ipse.*

De *Avaro & Invido.*

DUo homines orabant Jovem, cupidus & invidus. Mittitur a Jove Apollo, per hunc ut eorum votis satisfiat: dat hic utrique optandi liberam facultatem hâc conditione, ut, quodcunque petiisset alter, id ipsum alter acciperet duplicatum: Hæret diu cupidus, cum nihil putat fore satis. Petit tandem non pauca, & duplum accipit socius. Porro invidus hoc petit, ut ipse uno privetur oculorum, lætus socium mulctandum esse utroque.

MOR. *Avaritiam quid potest satiare? Invidia vero dementius est nihil; quæ dummodo noceat alteri, sibimet imprecatur malum.*

De *Leone & Capella.*

VIdet leo pendere dumosa de rupe capellam. Suadet descendere, ut in campo thymum salicesque carpat. Recusat capella descendere; verba quidem ejus haud sane mala, sed mentem esse plenam doli reclamans.

MOR. *Cogita, quid quis suadeat, Multi suadent utilia, non tibi, sed sibi.*

De *Cornice & Urna.*

SItibunda cornix reperit urnam aquæ: sed erat urna profundior, quam ut posset a cornice aqua contingi. Conatur effundere urnam, nec valet. Tum lectos ex arena scrupulos injectat; hoc modo aqua levatur, & cornix bibit.

MOR. *Interdum id quod non potes efficere vi, efficies prudentia, & consilio.*

De *Leone & Venatore.*

LItigat leo cum venatore. Suam præfert fortitudinem hominis fortitudini. Post longa jurgia venator ducit leonem ad Mausoleum, in quo sculptus erat leo caput deponens in gremium viri Negat fera id satis esse indicii. Homines enim sculpere quod vellent, ait: quod si & Leones forent artifices, jam virum sculptum iri sub pedibus leonis.

MOR.

MOR. *Quisque, quoad potest, & dicit & facit quod suæ parti & causæ putat prodesse.*

De *Puero & Fure.*

SEdebat puer flens apud puteum. Fur rogat causam flendi. Puer dicit, rupto fune incidisse in aquas urnam auri. Homo exuit se, insilit in puteum, quærit. Vase non invento conscendit, atque ibi nec puerum, nec suam invenit tunicam. Puer quippe sublatâ tunicâ fugerat.

MOR. *Falluntur interdum, qui fallere solent.*

De *Rustico & Juvenco.*

ERat Rustico juvencus vinculi omnisque jugi impatiens. Homo astutulus bestiæ resecat cornua (cornibus enim petebat) tum jungit non currui sed aratro, ne ut solet, herum pulsaret calcibus. Stivam ipse tenet, gaudens industriâ effecisse ut jam foret tutus & a cornibus & ab ungulis. Sed quid evenit? Taurus subinde resistens spargendo pedibus, os caputque rustici opplet arenâ.

MOR. *Sunt nonnulli sic intractabiles, ut nulla queant arte, nullo consilio tractari.*

De *Satyro & Viatore.*

SAtyrus, qui deus nemorum olim est habitus, viatorem nive obrutum atque algore enectum, miseratus, ducit in antrum suum, fovet igne. Spirantem autem in manus percontatur causam: qui respondens, Ut calefiant, inquit: Postea, cum accumberent, sufflat viator in polentam: quod cur faceret interrogatus, Ut frigescat, inquit. Tunc continuo Satyrus viatorem ejiciens, Nolo, inquit, in meo sit antro, cui tam diversum est os.

MOR. *Cave sit in tuo convictu homo duplici ore, quique in sermone est Proteus.*

De *Apro & Rustico.*

APro vastanti segetes rusticus præcîdit auriculam. Iterum deprehenso præcîdit alteram. Et tunc quoque redeuntem capit, captum portat in urbem de-

stinatum lautitiæ sui patroni. Secta jam in convivio bellua nusquam apparet cor. Excandescente hero, & flagitante coquos, Villicus respondet; Patrone, non est mirum non apparere cor: credo stultum aprum nunquam cor habuisse. Nam si cor habuisset, nunquam in pœnam suam ad meas segetes toties rediisset. Sic rusticus. At omnes convivæ emori risu, cachinari de stultitia rustici.

MOR. *Multorum hominum est adeo excors vita, ut an cor habeant possis ambigere.*

De *Tauro & Mure.*

MUs tauri pedem momorderat fugiens in antrum suum. Taurus vibrat cornua, quærit hostem, nusquam videt: irridet eum mus; quia, inquit, robustus es, ac vastus, non idcirco quemvis contempseris: Nunc te, & quidem gratis, læsit exiguus mus.

MOR. *Tritum est illud verbum, quod significantius nostrate lingua dixerim.* Let no man be too heedlesse of his enemy. L*atine sic*, Non suum hostem flocci pendat.

De Rustico & Hercule.

RUstici currus hæret in profundo luto. Mox supinus Deum Herculem implorat. Intonat vox è cœlo; Inepte, inquit, flagella equos, & ipse annitere rotis, atque tum Herculem vocato. Tum enim aderit Hercules vocatus.

MOR. *Nil prosunt otiosa vota, quæ sane* Deus *non audit.* Juva temet, *inquiunt*, ipse tum juvabit te Deus.

De Ansere.

FUit anser qui ponebat ova aurea, singulis diebus singula. Dominus, ut subito fiat dives, anserem jugulat, sperans intus latere gazam. Sed ansere invento vacuo, stupet miser, anxieque dehinc suspirat, ac plangit, & rem & spem periisse.

MOR. *Moderanda sunt vota. curandum est, ne vel præproperi simus, vel nimii. Nam & festinantia nocet, & qui plura quam decet quærit, interdum acquirit nihil.*

De

De Cicada & Formica.

CUm per æstatem cicada cantat, formica suam exercet messem; trahit in antrum grana, reponens in hyemem. Sæviente bruma, famelica cicada venit ad formicam, mendicat victum. Renuit formica, dictitans sese, dum illa cantabat, laborasse.

MOR. Qui segnis est in juventa egebit in senecta: & qui non parcit, olim mendicabit.

De Simia & duobus ejus Natis.

SImia, ut ferunt, cum peperit gemellos, alterum diligit, alterum negligit. Erat puerpera cum gemellis: atque cum incidisset terror, vitatura periculum, dilectum prehendit ulnis, quem (dum præceps fugitat) collidit petræ, atque enecat: Neglectus autem, qui in hirsuto hæserat tergo fugientis mansit incolumis.

MOR. Solet evenire, ut ipsi parentes filio, quem tenerè amant, præ nimia indulgentia sint mali occasio & periculi; eo, quem minus amant, præstante se strenuum ac probum.

De Bove & Juvenco.

BOs jam grandis ævo quotidie trahebat aratrum; Juvencus laboris expers vicinis exultat in pascuis, ac tandem insultat fortunæ senioris. Jactat se jugi ac vinculi inscium, liberum, otiosum: illi attritum esse labore collum: Denique se glabrum ac nitidum: illum esse hirsutum ac squalidum. Senior tum quidem nihil contra; sed brevi post tempore videt hunc insultatorem duci ad aras, ac tum hisce verbis affatur, Quo tua mollis vita pervenit? Securum istud otium rediit ad securim. Jam saltem (ut opinor) potius, suades mihi laborem, qui me tuetur, quam otium, quod nunc te traxit ad necem.

MOR. Ad vitam recte gerendam, opus est labore & vigilantia. Socors autem, & voluptati deditus, suarum rerum, quem nollet, sortietur exitum.

De Cane & Leone.

OCcurit canis leoni, jocatur: Quid tu miser exhaustius inedia percurris ſylvas & devia? Me ſpecta pinguem ac nitidum: atque hæc non labore conſequor, ſed otio. Tum Leo, Habes tu quidem tuas epulas; ſed habes ſtolide, etiam vincula. Tu ſervus eſto, qui ſervire potes: ego quidem ſum liber, nec ſervire volo.

MOR. *Pulchre reſpondet Leo. Quibuſlibet enim rebus potior eſt libertas.*

De Piſcibus.

PIſcis fluviatilis vi fluminis correptus in mare, ubi ſuam efferens nobilitatem, omne marinum genus vilipendebat. Non tulit hoc phoca, ſed ait, Tunc fore judicium nobilitatis, ſi cum phocâ captus portetur ad forum: Se emptum iri a nobilibus, illum autem a plebe.

MOR. *Multi ſic capti ſunt libidine gloriæ, ut ſeſe ipſi prædicent & jactent. Sed laus ſui oris non datur homini laudi, at excipitur cum auditorum riſu.*

De *Pardo & Vulpecula.*

PArdus cui pictum eſt tergum, cæteris feris, etiam leonibus, deſpectis, intumeſcebat. Accedit ad hunc vulpecula, ſuadet non ſuperbire, dicens, Illi quidem ſpecioſam eſſe pellem, ſibi vero ſpecioſam eſſe mentem.

MOR. *Diſcrimen eſt bonorum, & ordo. Bona corporis præſtant bonis fortunæ; utriſque illis animi bona præferantur oportet.*

APOLOGI

APOLOGI EX CHILIADIBUS Adagiorum Erasmi desumpti, ad communem puerorum fructum.

De Vulpecula & Pardale.

CUm aliquando pardalis vulpem præ se contemneret, quod ipsa pellem haberet omnigenis colorum maculis variegatam; respondit vulpes, Sibi id decoris in animo esse, quod illi esset in cute

MOR. *Neque vero paulo satius est ingenio præditum esse vafro, quam cute versicolore.*

De *Vulpe & Fele.*

CUm aliquando vulpes in colloquio, quod illi erat cum fele, jactaret sibi varias esse technas, adeo ut vel peram haberet dolis refertam; felis autem responderet, sibi unicam duntaxat artem esse cui fideret, si quid esset discriminis: Inter confabulandum repente canum accurrentium tumultus auditur. Ibi felis in arborem altissimam subsiliit, cum vulpes interim a canum agmine cincta capitur.

MOR. *Innuit fabula præstabilus esse nonnunquam unicum consilium, modo id sit verum & efficax, quam plures dolos, consiliaque frivola.*

De *Rege & Simiis.*

REx quidem Ægyptius aliquot Simias instituit, ut saltandi rationem perdiscerent. Ut enim nullum animal ad figuram hominis propius accedit, ita nec aliud actos humanos aut melius aut libentius imitatur. Artem itaque saltandi protinus edoctæ saltare cœperunt, insignibus indutæ purpureis, ac personatæ: multoque jam tempore majorem in modum placebat spectaculum; donec e spectatoribus facetus quispiam, nuces, quas clanculum in sinu gestabat, in medium abjecit. Ibi statim simiæ,

simulatque

simulatque nuces vidissent, oblitæ choreæ, id esse cœperunt, quod antea fuerant: ac repente è saltatricibus in simias redierunt; contritisque personis, delaceratisque vestibus; pro nucibus inter se pugnabant, non sine maximo spectatorum risu.

MOR. *Admonet hac fabula, fortunæ ornamenta non mutare hominis ingenium.*

De Asino & viatoribus.

DUo quidem, cum in desertis locis asinum quempiam forte fortuna nacti essent, contendere inter se cœperunt, uter eorum uti suum domum abduceret: nam utrique pariter a fortuna videbatur objectus. Hac interim de re illis invicem altercantibus, asinus sese subduxit, ac neuter eo potitus est.

MOR. *Quidam a præsentibus commodis, quibus ob inscitiam uti nesciunt, excidunt.*

De Piscatoribus.

PIscatores aliquot, jacto reti, testudines eduxerunt. Eas cum essent inter se partiti, neque sufficerent omnibus comedendis, Mercurium forte accedentem invitarunt ad convivium. At is intelligens se neutiquam humanitatis gratia vocari, sed ut eos fastidio cibi sublevaret, recusavit, jussitque ut ipsi suas testudines ederent quas cepissent.

MOR. *Nonnulli, posteaquam inconsulte quippiam adorti sunt, aliorum implorant auxilium, quos suo negotio admisceant.*

De Asino.

APud Cumanos asinus quispiam pertæsus servitutem, abrupto loro in sylvam aufugerat: illic forte repertas leonis exuvias corpori applicabat suo, atque ita pro leone se gerebat, homines pariter ac feras voce caudaque territans: nam Cumani leonem ignorant. Ad hunc igitur modum regnabat aliquandiu personatus hic asinus, pro leone immani habitus ac formidatus, donec hospes quidem Cumas profectus, qui sæpenumero viderat & leonem

nem & asinum, (atque ob id non erat difficile dignoscere) aurium prominentium indicio, neque non aliis quibusdam conjecturis, asinum esse deprehendit, ac probe fustigatum reduxit, dominóque agnoscenti reddidit. Interim autem risum non mediocrem concitabat omnibus Cumanis asinus jam agnitus, quos dudum, creditus leo, metu propemodum exanimaverat.

MOR. Haud facilè tegimus vitia, quæ à pueris nobiscum adoleverunt.

De Scarabeo & Aquilâ

SCarabeus aliquando spretus ab aquilâ, cœpit de vindicta quoquo pacto sumenda cogitare. Pervestigavit ubinam aquila nidum collocasset, adrepsit scarabeus & ova simili dolo dejecit. Aquila, cùm sæpius domicilium commutasset, neque quicquam proficeret. Jovem patronum adiit, exponit calamitatem suam: is jubet, ut suo in gremio ponat ova, vel istic in tuto futura. Et huc per vestis lacinias, sinúsque prorepsit pertinax scarabeus, haudquaquam sentiente Jove. Deinde ubi vidit ova commoveri Jupiter: neque satis animadvertit, territus rei novitate, excusso gremio in terram deiecit.

MOR. *Monet hæc fabula, neminem, quantumvis pusillum, contemnendum esse.*

De Satyro & Rustico, Aniani *fabula,* Erasmo *interprete.*

SAtyrus quidam cum vehementer algeret, hyberno gelu supra modum sæviente, à rustico quodam inductus est in hospitium. Admiratus autem cur homo inflaret in manus ori admotas, rogavit cur ità faceret. Is respondit, Ut frigidas manus halitûs tepore calefaceret. Deinde ubi extructo foco, appositâ mensâ, in pultem fervidam rursum inflaret, magis etiam admiratus, sciscitatus est quid hoc sibi vellet. Utì pultem, inquit ille, nimium ferventem halitu refrigerem. Tum Satyrus surgens à mensâ, Quid ego audio? inquit, Tune eodem ex ore pariter & calidum & frigidum

frigidum efflas? Valebis. Neque enim mihi ratio est, cum ejusmodi homine commune habere hospitium.

MOR. Notantur bilingues, qui eundem modò laudant, modò vituperant.

EX SECUNDO NOCTIUM Atticarum Gellii, Apologus Æsopi Phrygis, memoratu non inutilis.

Æsopus ille Phrygiæ fabulator, haud immeritò sapiens existimatus est, cùm quæ utilia monitu suasúque erant, non severè, non imperiosè præcepit, & censuit, ut philosophis mos est; sed festivos delectabilésque apologos commentus, res salubriter ac prospicienter animadversans, in mentes animósque hominum cum audiendi quadam illecebrâ induxit: Velut hæc ejus fabella de aviculæ nidulo lepide atque jucunde præmonet, spem fiduciámque rerum, quas efficere quis possit, haud unquam in alio, sed in semetipso habendam. Avicula, inquit, est parva; nomen est *cassita*; habitat, nidulatúrque in segetibus; id ferme temporis, quo appetit messis, pullis jamjam plumantibus. Ea cassita in sementes forte concesserat tempestuviores: propterea frumentis flavescentibus pulli etiam tunc involucres erant. Cùm igitur ipsa iret cibum pullis quæsitum, monet eos, ut, si quid ibi novæ rei fieret, diceretúrve, animadverterent; idque uti sibi, ubi rediisset, renuntiarent. Dominus postea segetum illarum filium adolescentem vocat, &, Vidésne, inquit, hæc ematuruisse, & manus jam postulare? Idcirco die crastino, ubi primùm diluculabit, fac amicos adeas, & roges, ut veniant, operámque mutuam dent, & messem hanc nobis adjuvent: hæc ubi dixit, discessit. Ubi rediit cassita, pulli trepiduli circumstrepere oraréque matrem, ut statim jam properet, atque alium in locum sese asportet, Nam dominus, inquiunt, misit filium qui amicos rogaret, ut luce oriente veniant, & metant. Mater jubet eos à metu otiosos esse. Si enim dominus, inquit,

inquit, messem ad amicos rejecit, crastino seges non metetur, neque necesse est hodiè uti vos auferam. Die igitur postero mater in pabulum volat: dominus quos rogaverat opperitur: sol fervet, & fit nihil, & amici nulli erant. Tum ille rursum ad filium, Amici isti, inquit, magnam in partem cessatores sunt: quin potiùs imus, & cognatos, affines, vicinósque nostros oramus, ut adsint cras tempore ad metendum? Itidem hoc pulli pavefacti matri nunciant. Mater hortatur, ut tum quoque sine metu, ac sine curâ sint: cognatos affinesque nullos ferme tam esse obsequibiles, ait, ut ad laborem capessendum nihil cunctentur, & statim dicto obediant: vos modò, inquit, advertite, si modò quid denuò dicetur. Aliâ luce ortâ, avis in pastum profecta est: cognati & affines operâ, quam dare rogati sunt, supersedent. Ad postremum igitur dominus filio, Valeant, inquit, amici cum propinquis: afferes primâ luce falces duas; unam egomet mihi, & tu tibi capies alteram; & frumentum nosmetipsi manibus nostris cras metemus. Id ubi ex pullis dixisse dominum mater audivit; Tempus, inquit, est cedendi, & abeundi: Fiet nunc dubio procul quod futurum dixit. In ipso enim jam vertitur, cuja est res, non in alio unde petitur. Atq; ità cassita nido migravit, & seges à domino demessa est. Hæc quidem est Æsopi fabula, de amicorum plerunque & propinquorum levi & inani fiduciâ. Sed quid aliud sanctiores libri philosophorum monent, quàm ut nobis tantùm ipsis nitamur; alia autem omnia, quæ extra nos, extráque nostrum animum sunt, neque pro nostris, neque pro nobis ducamus? Hunc Æsopi apologum Ennius in Satyris scitè admodum & venustè versibus quadratis composuit: quorum duo postremi isti sunt, quos habere corde & memoria, operæ pretium esse herclè puto.

Hoc tibi erit argumentum semper in promptu situm,
Nè quid expectes amicos, quod tute agere possis.

Fabula ex Lamiâ Politiani desumpta.

AVes olim propè universæ noctuam adierunt, rogaruntque eam, nè post hac in ædium cavis nidificaret, sed in arborum potiùs ramis, atque inter frondes; ibi enim vernari suaviùs. Quin eidem quercum modo enatam, pusillam, tenellámque adhuc ostendebant, in quâ scilicet molliter, ut aïebant, & sedere ipsa aliquando noctua, & suum sibi construere nidum posset. At illa facturam se negavit. Quin invicem consilium dedit iis, nè arbusculæ illi se crederent: laturam enim quandoque esse viscum, pestem videlicet avium. Contempsêre illæ (ut sunt leve genus & volaticum) sapientis unius noctuæ consilium. Jam quercus adoleverat, jam patula, jam frondosa erat. Ecce ibi aves illæ omnes gregatim ramis involitant, lasciviunt, subsultant, colludunt, cantillant. Interea quercus ea viscum protulerat, atque id homines animadverterant: implicitæ ergò repentè ibi omnes pariter misellæ, ac frustrà eas sera pœnitentia subiit, quod salubre illud consilium sprevissent. Atque hoc esse aiunt, cur nunc aves omnes ubi noctuam viderint, frequentes eam quasi salutant, deducunt, sectantur, circumsidunt, circumvolitant. Etenim consilii illius memores, admirantur eam nunc ut sapientem, stipántque densâ catervâ, ut videlicet ab eâ sapere aliquando discant: sed opinor frustrà, imò verò etiam interdum cum magno ipsarum malo: Nam veteres illæ noctuæ revera sapientes erant: nunc multæ noctuæ sunt, quæ noctuarum quidem plumas habent, & oculos, & rostrum, sapientiam verò non habent.

MOR. *Benè monentis consilia nè spernas, hæc fabula docet.*

Apologus ex ſecundo Libro Petri Crinii, *de Honeſta diſciplina, deſumptus.*

SAta eſt olim cucurbita juxta arborem pinum, quæ grandis admodum & ramis patulis extabat. Cucurbita vero, cum multis pulviis atq; cœli tẽperamento creviſſet, laſcivire incipit, & ramulos audacius porrigere. Jam ſerpebat in pinum, jam ſurgere, jam ramos & frondes involvere audebat, ampliora folia, candentes flores, prægrandia poma & vireſcentia oſtentans. Itaque tanto faſtu atque inſolentia intumuit, ut pinum arborem auſa ſit aggredi, & vides, inquit, ut te ſupero, ut amplis foliis, ut virore præſto, & jamjam ad cacumen proſurgo? Tum pinus, quæ ſenili prudentia, & robore pollebat, nihil mirata eſt cucurbitæ inſolentis audaciam, ſed ita ad eam reſpondit, Ego hic multas hyemes, calores æſtus, variaſque calamitates pervici & adhuc integra conſiſto. Tu ad primos rigores minus audaciæ habebis, cum & folia concident, & viror omnis aberit.

MOR. *Secundis rebus non eſt ſuperbiendum.*

Fabula de Corvo & Lupis, ex Joanne Ant. Campano *deſumpta.*

COrvus lupos per ardua montium juga comitatur, partem ſibi prædæ fieri poſtulat, quia eos ſecutus nullo tempore deſtituiſſet, ſociuſq; fuiſſet. Repulſus deinde eſt a Lupis, tanquam non eos, ſed prædam cibumque ſecutus: nec minus luporum, ſi occiderentur, quam cæterorum animalium exta fuiſſet voraturus.

MOR. *Non quid agamus ſemper inſpiciendum eſt, ſed quo ſimus animo cum agamus.*

Altera de partu terræ, ex eodem,

TUrgida olim facta tellus, mirum in modum tumida, magnum aliquod paritura videbatur. Accurrunt finitimi, ſtupent agricolæ, terræ partum inter ſpem metumque expectant. Alii Typhoëa illum centimanum, alii montes erepturos putabant. Aperitur terra, prodiit mus: & quod miraculo fore omnibus exiſtimabatur

tur, in risum atq; jocum converterunt.

MOR. *Non semper credendum promissis magnificis.*

Apologus de Membris & Ventre, ex Plinio *desumptus.*

HUmani artus, cùm ventrem otiosum viderent, ab eo discordârunt, & suum illi ministerium negaverunt. Cùm eo pacto & ipsi quoque deficerent, intellexerunt ventrem cibos acceptos per omnia membra dividere: & cum eo in gratiam redierunt.

MOR. *Magnæ res discordia pereunt, concordia valent.*

De Arione & Delphino fabula elegantissima, ex libro 16. Gellii.

VEtus & nobilis Arion cantator fidibus fuit. Is loco & oppido Methymnæus, terrâ atque insulâ Lesbius fuit. Eum Arionem Rex Corinthi Periander amicum amatúmq; habuit artis gratiâ: Is indè à rege proficiscitur, terras inclytas Siciliam atq; Italiam visurus, Ubi eo venit, auresq; omnium mentesq; in utriusque terræ urbibus demulsit; in quæstibus istic, & voluptatibus, amoribúsq; hominum fuit. Is tum postea grandi pecuniâ & re bonâ multâ copiosus, Corinthum instituit redire. Navem igitur, & nautas ut notiores amicioréśq; sibi Corinthios delegit: Sed eo Corinthii homine accepto, naviq; in altum provectâ, prædæ pecuniæq; cupidi ceperunt consiliũ de necando Arione. Tum illum, ibi pernicie intellectâ, pecuniam cæteráq; sua ut haberent dedisse, vitam modò sibi parcerent oravisse. Nautas precum ejus harum cõmisertos esse illatenus, ut ei necem adferre per vim suis manibus temperarent, sed imperavisse, ut jã statim corã desiliret præceps in mare. Homo ibi territus, & spe omni vita perditâ, id unum postea oravit, ut priusquã mortẽ oppeteret, induere permitterent sua sibi indumenta, & fides capere, & canere carmen casûs illius sui consolabile. Feros & immanes nautas proludium tum audiendi subit. Quod oraverat, impetrat. Atque ibi mox de more cinctus, amictus, ornatus, stánsque in summæ puppis foro, carmen quod Orthium dicitur voce sublatissimâ

na cantavit. Ad postrema cantûs, cum fidibus ornatúque omni sicut stabat, canebátque, jecit sese procul in profundum. Nautæ, haudquaquam dubitantes quin periisset, cursum quem facere cœperant tenuerunt. Sed novum, & mirum, & pium facinus contigit: Delphinum repentè inter undas adnavisse, & dorso super fluctus edito vectavisse, incolumique eum corpore & ornatu Tænarum in terram Laconicam devexisse. Tum Arionem prorsus ex eo loco Corinthum petivisse, talemque Periandro Regi, qualis delphino vectus fuerat, sese obtulisse eique rem (sicuti acciderat) narravisse. Regem istæc parùm credidisse; Arionem (quasi falleret) custodire jussisse, nautas requisitos, ablegato Arione, dissimulanter interrogâsse, ecquid audissent in eis locis, unde venissent, super Arione. Eos dixisse, hominem, cùm indè irent, in terrâ Italia fuisse, eúmque illîc bene agitare, & studiis delectationibúsque urbium florere, atque in gratia pecuniaque magna fortunatum esse. Tum inter hæc eorum verba Arionem cum fidibus & indumentis, cum quibus se in salum ejaculaverat, exstitisse. Nautas stupefactos convictósque ire inficias non quîsse.

MOR. *Documento est hæc fabula, plus aliquando inveniri in brutis animalibus clementiæ, quam in his hominibus, qui præter opes nihil habent pensi, præter figurã nihil humanitatis.*

NICOLAI GERBELLII Phorcensis Apologus lepidissimus.

De Araneâ & Podagrâ.

ARanea, paululùm à texendi opere quietior, animi relaxandi gratia commodùm deambulabat. Huic se obviam præbuit podagra, tametsi passibus ambiguis admodum ægrè illam assequeretur. Ejus diei itinere utcunque emenso, non longè aberant ab oppidulo, cui regionis ejus incolæ Tyche nomen indiderant. Utrique consilium fuit conditionis suæ hospitem pervestigare. Aranea, non maximopere data opera, in opulenti cujusdam civis ædes divertit: inibi quaquaversum telas suas prætendebat, prætendebátq; retia. Aderant illico nescio

qui trygodæmones, qui textrinam illius demoliebantur; Momentaneum itaq; erat ipsius, quo etiam cúnque se verteret, ædificium. Nusquam enim scopariorum occultas scopas poterit effugere. Misera planè, quæ in tanta rerum omnium affluentia sola egebat perturbatúrque. Podagra verò, mendicabuli instar, vix tandem egestosi cujuspiam tuguriolum impetrarat: in id loci cùm decubuisset, nihil non experiebatur miseriarum. Apponebatur cœnaturienti panis cibarius, aridis vix faucibus hianti hydropoterium. Iamque diurno itinere lassescenti, torus ligneus, nullis frondibus, nullo gramine, sed prætenuibus paleis insternebatur. Atqui dicere, non est huius instituti, quam convenerint malè membris mollibus, cuticulæ (ut ità dixerim) holosericæ, stragula tam dura, tam barbari villi: Oriente igitur vix tandem illo augusto sydere, quod exaudit, quod intuetur omnia, convenêre rursum aranea simul & podagra. Prior, aranea præteritæ noctis molestias, tot locorum commutationes denarrat; nunc hero exprobrans munditiem, nunc nimiam scopariorum observantiam. Podagra contra de hospitis sui egestate complura comminiscitur: nec otium habet admonstrare araneæ lividas vibices, quas adamantina fulcra tenellæ cuticulæ impresserant. Consilium ineunt, araneam deinceps pauperum tuguria, podagram vero divitum aulas debere subingredi: in hanc aranea pedibus, podagra animis vadit sententiam. Veruntamen tenebris jamiam increscentibus, urbi cuipiam sese approximant. Podagra, instituti non immemor, pedetentim se in nummosi cujusdam domum illatebravit. Quâ cõmodum ab hero conspecta (dii boni!) quâ benevolentia, quâ humanitate, quibus nominibus excipitur! Supponuntur, substruunturque olorinæ culcitræ, toralia perdicum subalaribus plumis referta. Taceo vinum dulce, vinum nigrum, Lesbium, Tarentinum. Taceo ficedulas, phasianos, atq; eas aviculas quæ binis superbiunt coloribus. In summa, nihil deliciarum, nihil voluptatum non exhauriebat. Aranea pauperis casam ingressa, telas orditur, quaqua versum parietes interpatent, retia suspendit, orbiculari

operi

operi manibus pedibusq; incumbit: reficit abrupta, perficit intercepta: & ut dicam breviter, *vacua dominatur in aula*: nullas insidias, nullos formidat insultus: imo vero etiam jam scopis superior omnibus Non multo post, podagra araneam convenit; delicias suas, felicitatem, fortunas ampliter exornat Aranea miris laudibus extollit imperium suum, ædificandi texendique libertatem. Placuit tandem hæc utrisque sententia, Quorsumcunque proficiscerentur, podagram in divitum domos, araneam in pauperum tuguria debere divertere.

MOR. *Apologus hic, tametsi ad usus varios accommodari queat, id tamen imprimis declarat. Alium in alio loco fortunatiorem esse. Præterea, morborum domicilium esse divitum aulas: Ad ultimum, nusquam libertatem majorem, quam ubi divitiarum minus.*

LAURENTII ABSTEMII VIRI elegantissimi & amœni ingenii, fabulæ elegantissimæ, nuper per clariss. Poetam & Philosophum *Gargetium* emaculatæ.

Domicius Palladius Gouranus Pollioni Padio Sacerdoti venerando, S. P. D.

JAmpridem tuo sermoni de Abstemio, frequenti literatorum consessu, Pollio venerande, non invitus interfui, cum minime prætextatis, ut ita dicam, laudibus hominem celebrares, adeoque in arcem evexisti, ut nemo sane (mea sententia) eum cumulatius laudare potuerit. Mox inde secedens, hæc omnia animo diu volutabā, unde tanta conflueret laudationis abūdātia, unde tanta nō vuglaris observatio emanaret, unde deniq; amicitia adeo perfecta exoriretur. Proculdubio non aliunde mecum tandem collegi, quam ex præclaro ejus virtutis

entis nomine proficisci, cujus quidem vis magna & prepotens est. Quamobrem non possum profecto non suspicere ingenium tuum amabile, tuumq; animum virtutibus fultum diligentius non admirari, qui neque ambitione, neque invidia, neque aliquo alio livore devincitur. Siquidem omnes, quas mereatur Abstemius noster, laudes non transis silentio: imò ad illas ipsas cumulandas, ob ejus incredibilem eloquentiam singularemque doctrinam, ultro accedis; idque haud abs re, cùm pater omnium elegantiarum, atque ideas lepôrum omnium, meritò sit & habeatur. Et ut hæc clariora luce, non officii gratiâ aut temerè dicantur, quotidie quodammòdo aliqua ejus librorum monumenta existere videmus, quæ undique perfecta verborum concinnitate, perspicacissiméque sententiis scatent. Nam modò dicam de hoc Apologorum libello nuper impresso, in quo perspicuè insignis ejus ingenii amænitas non absque laude maxima redundare videtur. Quare non vereor ut is remisso cujuscunque animo pessum eat, Abstemióque (absit invidia verbo) omnium quàm jucundissimo detrahatur: cui & te & me, ob tanti nominis celebritatem, nulla unquam in re defuturos esse liquido constabit. VALE.

LAURENTIUS ABSTEMIUS OCTAVIANO UBALDINO Comiti Mercatelli, S.P.D.

EDiturus hunc Apologorum libellum, quem de numero fabularum Hecatomythium nuncupavi, multùm diuque dubitavi, Octaviane Princeps inclyte, tuóne eum nomini potissimùm dedicarem. Nam cùm tuam in me, non sine plurimis beneficiis perspicerem benevolentiam, non aliquid mearum vigiliarum tibi devovere ingratissimi hominis esse videbatur. Rursus, cùm tuorum in me officiorum numerum, divinasque virtutes tuas mecum ipse revolverem, indignum tantis meritis, tantaque sapientia, munusculum hoc esse cernebam. Hanc tandem dubitationem meam amovit humanitas & prudentia tua: qua non tam res tibi dono datas, quàm offerentium voluntatem, soles inspicere. Addidit quoque mihi animum Guidus Ubaldus, clarissimus Dux & Princeps unus omni laude major, qui opusculum

pusculum meum. De nonnullis locis obscuris, superiori anno ei dedicatum, vultu ita placido & serena fronte suscepit, ut sperare merito possim hoc tibi qualecunque fore non ingratum. Non mediocriter etiam me incitarunt Georgius Emus, pro Venetis hic agens legatus. Non solum patricia nobilitate, verum etiam bonarum artium studiis clarus, & Carolus Verardus Cæsenas, Archidiaconus Cæsenæ, & Alexandri Pontificis maximi cubicularius, vir omni literarum genere præstans, necnon Renatus Melioratus, & Robertus Ursus Ariminensis, Jurisconsulti clarissimi, nec minus qui humanitates vacant studiis eruditi. Hi enim aliique complures, optimi harum rerum censores, cum hoc libellum legissent, multis me verbis sunt ad editionem cohortati. Non putavi igitur tam humano Principi hoc munus ingratum futurum, quod tot eruditis viris ante placuisse cognoveram. Accipe igitur hoc quicquid est libelli ab Abstemio tuo: cujus mentem animumque si penitus inspicere, in hac tenui re magnum munus tibi judicares oblatum. Ne quis autem inutilem & inanem hunc meum scribendi laborem existimaret, præfatiunculam quandam præponendam censui; qua intelligeretur, doctos etiam & claros viros in magnis rebusq; hujusmodi fabulis, non voluptatis tantum, verum etiam utilitatis gratia, delectatos Sedulo dedimus operam, ut seria potius quam jocos saperent: unde ridiculas multas, quæ inter componendum sese mihi offerebant, consulto præterii, quia nimis lascivæ, & tanti Principis gravitate mihi videbantur indignæ. Non tam ita agrestis esse volui, quin eas aliqua urbanitate aspergerem, maxime ad principem scribens: cum Principes curarum mole pressi soleant interdum, recreandi animi gratiâ jocos appetere.

Ejusdem ABSTEMII Proœmium.

Cogitanti mihi varia scriptorum genera, qui ut humanæ vitæ prodessent, cogitationes suas literarum mandavere memoriæ: qui apologos scripsere, non postremo loco digni esse videntur. Non modo enim mortalium animos incredibili quadam afficiunt voluptate, verum etiam ad res honestas utilesque paragendas suis fabellis, magis quam philosophi suis

præceptis alliciunt. Nam ita in legentium animos quadam jucunditate penetrant, & quibusdam similitudinibus, quæ maxime ad commovendos animos valent, quid vitandum faciendumque sit ostendunt, ut omnes etiam inviti illis assentiri cogantur. Sensus autem audiendi fastidiosissimus res etiam utiles honestasque haud facile admittit, nisi fuerint aliqua urbanitate condita. Testis quidem orator Atheniensis, qui ad Athenienses verba faciens, cum eos minus attentos videret, rogavit ut saltem fabulam audire dignarentur. Quo impetrato, Ceres, inquit, & hirundo & anguilla, simul iter facientes, ad quendam fluvium pervenerunt. Hirundo quidem super volavit: anguilla autem amnem tranavit: quod cum dixisset, obticuit. Interrogantibus autem illis quid Ceres egisset: Vobis inquit, Dea vestra succensuit, quod eos qui vobis utilia suadent, audire nolentes, tam attentis auribus confabulantes auditis. Quantam vim apologi habeant ad animos commovendos, cum multis possem, tribus ero contentus exemplis ostendere. Samiis rectorem populi morti addicere volentibus, Æsopus, hac fabella dissuasit, dicens, Vulpem quandam fluvium transeuntem, in Lacunam fuisse propulsam: unde cum exire non posset, tenaci limo retenta, muscarum affligebatur aculeis. Quod herinaceus conspicatus, misericordia motus est, interrogavitque an vellet, ut ab ea muscas abigeret. At illa abnuit, dicens, Hæ meo sanguine jam pleni parvam mihi possunt inferre molestiam: si autem has abigeres, aliæ famelicæ supervenient, quæ quicquid mihi superest sanguinis exhaurient. Ita O viri Samii, vobis eveniet. Si enim hunc rectorem vestrum jam locupletem occideritis, alios eligatis necesse est, qui dum se opibus volent implere, quicquid hic vobis reliquit eripient. His verbis moti Samii ab incepto destitere. Hac ratione adductus Tiberius Cæsar, diuturnos magistratus dabat: unde ut refert Josephus, sub eo per viginti annorum spatia, per duos tantum præsides, Cratum scilicet, & Pilatum, est gubernata Judæa. Non parcit populis regnum breve, ut inquit Statius. Himerenses Phalaridem, Agrigentinorum tyrannum, ducem exercitus sui eligere volentes, Stesichorus Poeta hoc apologo deterruit. Equus, dicens, solus pascebatur in prato: adveniente autem cervo & pascua corrumpente, consuluit hominem

quâ

quâ posset illum arte punire. Cui homo, si frænum, inquit, acceperis, & me armatum dorsum tuum ascendere permiseris. Cum huic consilio esset obsecutus, cervum quidem hominis auxilio victor abegit: sed Non amplius hominem dorso, non frænum depulit ore. Ita inquit Stesichorus, viri Himerenses, vobis eveniet: si Phalaridem ducem efficietis, hostes quidem vestros punietis, sed huic tyranno perpetuo servietis. Quibus verbis territi Himerenses, hujusmodi ducis eligendi consilium deposuere. Cum populus Romanus a Senatu secessisset, quod tributum & militiam non tolleraret, nec ullo pacto reduci posset, nonne Agrippa Menenius eum hoc apologo revocavit? Olim, inquiens, Quirites, humani artus ventrem otiosum & desidem intuentes, ab eo discordarunt, nec amplius illi cibum ministrare decreverunt: sed cum ipsi, quæque alimenta illi denegando, quæ per omnia membra deferuntur, deficerent, cum eo in gratiam redierunt. Eodem inquit modo, Senatus & populus, quasi venter & membra, alter alterius auxilio indiget; & ut discordia intereunt, ita concordia valent. Qua fabula populus revocatus cum Senatu in gratiam rediit. Non immerito igitur non solum Græci & Latini Poetæ, ut Hesiodus & Horatius, hujusmodi fabulas suis operibus inseruerunt, verum etiam maximi & celeberrimi Philosophi, ut Plato, Aristoteles, Plutarchus, & multi alii, eas plurimum commendarunt, & ad institutionem moralis & civilis vitæ non minimum facere arbitrati sunt. Quocirca Omnibonus Leonicenus, & Laurentius Valla, viri ætatis nostræ doctissimi, paucos Æsopi apologos è Græco in Latinum vertere; quos sibi laudi, cæteris vero voluptati & utilitati fore non dubitarunt; & jure quidem: leguntur enim, & in doctissimorum virorum manibus quotidie versantur. Non video igitur cur, has componendo fabellas, laude fraudari debeam, quam cæteri Latini ex translatione consecuti sunt; nisi adeo invidi sumus, ut Latinis licere non putemus, quod Græcis est cum summa omnium laude concessum.

Laur.

Laur. Abstemii Fabulæ.

De Mure in Cista Nato.

MUs in cista natus omnem fere ibi duxerat ætatem, nucibus pastus, quæ in ea servari solebant. Dum autem circa oras cistæ ludens decidisset, quæreretq; ascensum, reperit epulas lautissime paratas: quas cum gustare cœpisset, Quam stultus, inquit, hactenus fui, qui in toto terrarum orbe nihil melius cistulâ meâ esse credebam! Ecce quam suavioribus hic vescor cibis!

Hæc fabella indicat, non ita patriam diligendam, ignobilis si sit, ut alia non adeamus loca, cum alibi beatiores esse possimus.

De Rustico impetrante ut triticum absq; aristis nasceretur.

IMpetraverat a Cerere rusticus quidam, ut triticum absque aristis nasceretur, ne metentium triturantiumque manus læderet: quod ubi inaruit, a minutis avibus depastum est. Tum rusticus, Quam digna, inquit, patior, qui parvæ commodatis causa, emolumenta quam maxima perdidi!

Fabula indicat, parva incommoda majori utilitate pensanda.

De Accipitre Columbam insequente.

CUm accipiter columbam præcipiti insequeretur volatu, villam quandam ingressus a rustico captus est: quem blande, ut se dimitteret, obsecrabat: non enim te læsi, dixit. Cui rusticus, Nec hæc, respondit, te læserat.

Fabula indicat, merito puniri qui innocentes lædere conatur.

De Aranea & Hirundine.

ARanea in hirundinem excandescens, quæ muscas qui suus est cibus, capiebat, retia in foribus per quas volitare solebat, ut eam caperet, suspenderat. Hirundo vero advolans, retia cum textrice per aëra portabat. Tum aranea in aëre pendens, & sese jamjam perituram intelligens, Quam juste hæc patior, dicebat, quæ

minima

minima volatilia magno labore vix capiens, credidi tam magnas aves posse comprehendere.

Hac monemur fabula, ne viribus majora aggrediamur.]

De *Rustico amnem transituro*

RUsticus torrentem transiturus, qui forte imbribus excreverat, quærebat vadum. Et cum primum eam fluminis partem tentâsset, quæ quietior placidiorque videbatur, reperit eam altiorem quam animo erat opinatus: rursus, ubi breviorem tutioremq; adinvenit, ibi majori aquarum strepitu fluvius decurrebat. Tum secum, Quam tutius, inquit, clamosis aquis, quam quietis & silentibus vitam nostram credere possumus!

Hac admonemur fabula, ut minus verbosos & minaces quam quietos extimescamus.

De *Columba & Pica.*

COlumba interrogata a pica, quid eam induceret, ut in eodem semper loco nidificaret, cum ejus pulli inde sibi semper surriperentur: Simplicitas, respondet.

Hac indicat fabula, facile viros probos sæpe decipi.

De *Cuculo & Accipitre.*

IRrisus ab accipitre cuculus, quod cum sibi & corpore par, & colore non absimilis esset, præ angustia animi potius vermibus terrenis, quam suavibus aliarum avium carnibus, vesceretur. Vidit paucis post diebus accipitrem a rustico, cujus columbas insectabatur, captum, ad metum cæterorum, ex alta turre pendere: Cui cuculus, Quam melius tibi, inquit, amice, fuisset vermes venari, quam alienas aves impetere!

Hæc fabula indicat, eorum vitam tutiorem esse, & magis probandam, qui suis rebus sine periculo sunt contenti; quam illorum, qui aliena appetentes adeunt magna vitæ discrimina.

De *Asino & Vitulo.*

ASinus & vitulus cum in eodem pascerentur prato, sonitu campanæ hostilem exercitum adventare præsentiebant. Tum vitulus, Fugiamus hinc, ô sodales inquit, ne hostes nos captivos adducant. Cui asinus, Fuge tu, inquit, quem hostes occidere & esse consueverunt: asini nihil interest, cui ubique eadem ferendi oneris

oneris est proposita conditio.

Hæc fabula servos admonet, ne dominos magnopere mutare formident, modo prioribus deteriores futuri non sint.

De *Vulpe & Mulieribus gallinas edentibus.*

VUlpes juxta villam quandam transiens, conspexit catervam mulierum plurimas gallinas opipare assatas alto silentio comedentem: ad quas conversa, Qui clamores, inquit, & canum latratus contra me essent, si ego facerem quod vos facitis! Cui respondens quædam anus, pessima animalium, inquit, nos quæ nostra sunt comedimus; tu vero aliena furaris.

Hæc fabula nos admonet, ne putemus nobis in aliena licere, quod propriis d mininis licet.

De Caponibus pinguibus & macro.

VIr quidam complures capones in eodem ornithoboscio inclusos largo nutricaverat cibo, qui pingues effecti sunt omnes præter unum, quem ut macilentum irridebant fratres. Dominus, nobiles hospites lauto & sumptuoso accepturus convivio, imperat coquo, ut ex his interimat coquatque quos pinguiores invenerit. Hoc audientes corpulenti sese affligebant, dicentes, Quanto præstitisset, nos macilentos esse!

Hæc fabula in pauperum solamen confecta est, quorum vita tutior est quam divitum.

De *Trabe & bobus eam trahentibus.*

TRabs ulmea de bobus conquerebatur, dicens, Ingrati, ego multo tempore meis vos frondibus alui: vos vero me nutricem vestram per saxa & lura trahitis. Cui boves, Gemitus, suspiriaque nostra, & stimulus quo pungimur, te docere possunt, quod te trahimus inviti. Ignovit trabs.

Hæc nos docet fabula, ne in eos excandescamus, qui non sua sponte nos lædunt.

De *Arboribus pulchris & deformi.*

ARbores complures in eodem creverant loco proceræ, rectæ, enodesque, præter unam humilem, parvam,

vam, nodoſamque, quam ut deformem puſillamque cæteræ ludibrio habere ſolitæ erant. Ædificaturus domum loci dominus jubet omnes excîdi, præter eam quæ brevitate & deformitate ſuâ ædificium indecorum redditura videbatur. Cæteris exciſis, deformis hæc ſecum dicebat, De te non amplius querar, natura, quod me turpem genueris, cum formoſis tam magna videam imminere diſcrimina.

Hæc fabula nos admonet, ne doleamus nos natos eſſe deformes, cum multis formoſitas ſæpe nocuerit.

De *Cygno in morte canente, reprehenſo a Ciconia.*

CYgnus moriens interrogabatur a Ciconia, cur in morte, quam cætera animalia adeo exhorrent, multo ſuaviores, quam in omni vita, emitteret ſonos, cùm potiùs mœſtus eſſe deberet. Cui cygnus, Quia inquit neqúe cibi quærendi cura amplius cruciabor, neque aucupum laqueos extîmeſcam.

Hæc fabula admonet, ne mortem formidemus, qua omnes vitæ præſentis miſeriæ præciduntur.

De muliere virum morientem flente, & parente eam conſolante.

MUlierem adhuc juvenem, cujus vir animam agebat, parens conſolabatur, dicens, Ne te affli&es, ne tantopere lugeas, filia: alium enim virum tibi inveni, iſto longe formoſiorem, qui prioris deſiderium facile mittigabit. At mulier doloris impatiens, ut quæ maritum ardenti amore proſequebatur, non modo verba parentis non admittebat, ſed intempeſtivam alterius mariti mentionem accuſabat. At ubi maritum defunctum vidit, inter lacrymas & luctus parentem interrogat, an adſit juvenis ille, quem ſibi in virum dare velle ſe dixerat.

Fabula indicat, quam cito defunctorum maritorum amor ex uxorum animis excidere ſoleat.

De *Muliere amatoris discessum flente.*

MUlier impudica amatorem suum abeuntem, quem omnibus fere rebus spoliaverat, multis lacrymis prosequebatur. Interrogante autem eum vicina, cur tam immoderate fleret. Non discessum ejus, inquit, sed pallium quod ei reliqui fleo.

Fabula indicat, non amatores, sed eorum bona a meretricibus amari.

De *Musca, quæ quadrigis insidens, pulverem se excitasse dicebat.*

QUadrigæ in stadio currebant, quibus musca insidebat. Maximo autem pulvere, tum equorum pedum pulsu, tum rotarum volutatione, exorto, dicebat musca, Quam magnam vim pulveris excitavi!

Hæc fabula ad eos spectat, qui, cum ignavi sint, alienam tamen gloriam suis magnificis verbis in se transferre conantur.

De Anguilla conquerente, quod magis quam serpens infestaretur.

ANguilla interrogabat serpentem, quare, cum similes essent, atque cognati, homines tamen se potius quam illum insequerentur. Cui serpens, Quia raro, inquit, me lædunt impune.

Hæc fabula indicat minus lædi solere qui sese ulciscuntur.

De *Asino, Simia, & Talpa.*

COnquerenti asino quod cornibus careret, simia vero quod cauda sibi deesset! Tacete, inquit talpa, cum me oculis captum esse videatis.

Hæc fabula ad eos pertinet, qui non sunt sua sorte contenti: qui si aliorum infortunia considerarent, æquiore animo tolerarent sua.

De Nautis Sanctorum auxilium implorantibus.

NAuta quidam in mari subitâ & atrâ tempestate deprehensus, cæteris ejus sociis diversorum divorum auxilium

auxilium implorantibus. Nescitis, inquit, quid petitis. Ante enim quam sancti isti ad Deum pro nostra liberatione se conferant, hâc imminente procellâ obruemur. Ad eum igitur confugiendum censeo, qui absque alterius adminiculo, a tantis malis nos poterat liberare. Invocato igitur Dei omnipotentis auxilio, illico procella cessavit.

Fabula indicat, ubi potentioris auxilium haberi potest, ad imbecilliores non confugiendum.

De *Piscibus è sartagine in prunas desilientibus.*

PIsces adhuc vivi in sartagine fervente oleo coquebantur; quorum unus, Fugiamus hinc fratres, inquit, ne pereamus. Tum omnes pariter è sartagine exilientes, in ardentes prunas deciderunt. Majore igitur dolore affecti, damnabant consilium quod ceperant, dicentes, Quanto atrociori nunc morte perimus!

Hac nos admonet fabula, ut ita præsentia vitemus pericula ne incidamus in graviora.

De *quadrupedibus societatem adversus aves cum piscibus ineuntibus.*

QUadrupes, cum bellum sibi ab avibus esset indictum, cum piscibus fœdus ineunt, ut eorum auxilio se ab avium furore tuerentur. Cum autem optata expectarent auxilia, pisces negant se per terram ad eos accedere posse.

Hac nos admonet fabula, ne eos nobis socios faciamus, qui, cum opus sit nobis adesse non possunt.

De *Legato avaro tubicines decipiente.*

QUidam avarus pro patria legatus in aliam urbē profectus erat; cui tubicines præsto affuerunt, ut illius aures turbarum clangore, loculos autem suos pecuniâ implerent. Quibus ille renuntiari jubet, non esse

nunc locum cantibus, se in summo luctu & mœrore constitutum, matrem enim suam obiisse. Tubicines autem spe frustrati & mœsti abeunt. Amicus quidam legati audiens luctum, ad eum visendum consolandumque accedit, interrogatque quamdudum mater ejus obiisset. Quadraginta jam anni sunt, inquit. Tum amicus, intellecta legati stropha, in risum effusus est.

Hæc fabula in avaros facit, qui omni arte student conservare pecuniam.

De Viro, qui ad Cardinalem nuper creatum gratulandi gratia accessit.

VIr quidam facetus admodum & urbanus, audiens amicum suum ad Cardinalatus dignitatem adsumptum, ad eum gratulandi gratia accessit. Qui honore tumidus, amicum veterem agnoscere dissimulans, quisnam esset interrogabat. Cui ille, ut erat ad jocos promptus, Miseresco, inquit, tibi, cæterisque qui ad ejusmodi honores perveniunt. Quamprimum enim dignitatem ejusmodi estis assecuti, visum, auditumque, & cæteros sensus ita amittitis, ut pristinos amicos amplius non dignoscatis.

Hæc fabula eos notat, qui in altum sublati veteres despiciunt amicitias.

De *Juvene Senis curvitatem irridente.*

JUvenis quidam conspicatus senem in arcus tensi similitudinem curvum, interrogavit, an sibi arcum vellet vendere; Cui ille, Ecquid est tibi opus pecuniam amittere? si enim ad meum perveneris ætatem, absque pecunia arcum tibi natura concedet.

Hæc fabula indicat, minime irridenda vitia senilis ætatis, quam nemo vivendo effugere potest.

De Sene puellam in uxorem accipiente.

VIr quidam imprudens, exacto septuagesimo vitæ anno puellam duxerat in uxorem, qui ad id tempus in cœlibatu permansisset. Cui cum debitum solvere non posset, dicere

dicere solebat, Quam male vitam meam disposui! juveni enim mihi uxor deerat; nunc autem senex desum uxori.

Hac fabula innuit, omnia suo tempore peragenda.

De Aquila & Pica.

PIca aquilam rogabat, ut se inter suos familiares & domesticos acciperet; quando id mereretur, cum corporis pulchritudine, tum ad mandata peragenda linguæ volubilitate. Cui Aquila, hoc facerem, respondit, ni vererer, ne quæ intra tegulam fiant, tua loquacitate cuncta efferres.

Hac fabula monet, linguaces & garrulos domi non habendos

De Turdo amicitiam cum Hirundine ineunte.

GLoreebatur turdus se amicitiam contraxisse cum hirundine. Cui mater, Stultus es fili, inquit, si credis cum ea posse convivere, cum uterq; vestrum diversa soleat appetere loca: tu enim frigidis, ille tepidis delectatur locis.

Hac monemur fabula, ne eos nobis faciamus amicos, quorum vita a nostra dissentit.

De Rustico & Mure.

RUsticus quidam erat admodum pauper, sed adeo facetus, ut ne calamitatis quidem tempore nativi leporis oblivisceretur. Is cum villam suam casu igne injecto ita ardentem videret, ut aliquo modo Ignem extinguere posse diffiderit, mœstus spectat incendium. Interim cernit murem quendam, villâ egressus, periculum quam ocyssime fugiebat. Oblitus damnorum rusticus accurrit; & murem corripiens, illum in medium jecit incendium, dicens, Ingratum animal, tempore felicitatis mecum habitasti: nunc, quia fortuna mutata est, villam meam deseruisti.

Fabula indicat, eos non esse veros amicos, qui arridente fortuna latere tuo non discedunt, turbata autem, præcipiti abeunt cursu.

De Eremita ægrotante.

INsitum est a natura omni animantium generi, ut rei venereæ libidine incitentur; a qua siqui homines, qui corvo albo rariores sunt, se abstinere volunt sæpe in graves morbos incidere solent. Quidam igitur eremita, ipsâ adolescentiâ ita titilationes carnis evicerat, ut usque ad quintum & vigesimum ætatis annum virgo permanserit. Cum autem ea ætate gravissime ægrotare cœpisset, medici nullum aliud salutis ejus remedium se invenire dicebant, nisi ut cum aliqua muliere coiret. Diu eremita recusavit, mori se potius velle dicens, quam virginitatem, rem tam præclaram, & Deo maxime gratam, amittere: assueti enim virtutibus ægre illas a se discedere patiuntur. Victus tandem precibus, & cupiditate vitæ, qua nihil homini sanæ mentis dulcius est, adductæ sibi mulieris infusus gremio, *placidum petiit per membra soporem.* Exporrectus autem vehementer angebatur: & tantam vim lacrymarum effundebat, ut omnes, qui aderant, illius misererentur: quisque igitur consolari, & ut bono animo esset hortari, quoniam Deus clementissimus Pater ei ignosceret, quia non voluptatis, sed recuperandæ sanitatis causâ tale opus perpetrasset. At ego inquit, istud non fleo: sed quod tantam dulcedinem citius expertus non sum.

Hæc indicat fabula, humanam naturam adeo peccatorum illecebris delectari, ut vitiorum voluptatem facile virtutum amaritudini anteponat.

De Divite quodam & Servo.

VIr erat dives servum habens tardi ingenii, quem regem stultorum solebat nuncupare. Ille his verbis sæpius iratus, statuit hero par referre. Semel enim in herum conversus, Utinam, inquit, rex stultorum essem! In toto enim terrarum orbe nullũ meo latius esset imperium,

imperium, & tu quoque meo subesses imperio.

Fabula indicat, omnia plena esse stultorum.

De Vidua virum petente.

VIdua quædam dives a vicina petebat, ut maritum sibi reperiret, quem non coitus gratia (qui ingratus admodum sibi erat) sed ne bona sua dilapidarentur, exoptare se dicebat. Mulier sagax, & viduæ versutias intelligens, se inquisituram pollicetur. Paucis post diebus viduam conveniens, Reperi, inquit, tibi virum ex animi tui sententia: est enim vir prudens, ad res gerendas natus, & genitalibus caret, quæ tibi cordi non sunt. Cui vidua, Abi hinc, inquit, in malam rem cum isto marito tuo illepido, etsi emim coitus appetens non sum, volo tamen habeat quod nos reconciliet, quando cœperimus esse discordes.

Hæc fabula indicat, nullum matrimonium felix, si clavus defuerit, qui virum & mulierem arctissime constringit.

De Canibus Urbanis Villaticum insequentibus.

CAnes complures urbani quendam villaticum præcipiti insequebantur cursu: quos diu ille fugit, nec repugnare ausus est. At ubi ad insequentes conversus substitit, & dentes ipse quoque ostendere cœpit, omnes pariter substiterunt, nec aliquis urbanorum illi appropinquare audebat. Tunc imperator exercitus, qui forte ibi aderat, ad suos conversus milites, Commilitones, inquit, hoc spectaculum nos admonet, ne fugiamus, cum præsentiora fugientibus quam repugnantibus videamus imminere pericula.

De Anu Dæmonem accusante.

VOlunt homines ut plurimum, quando sua culpa aliquid sibi accederit adversi, in fortunam, vel in

dæmonem culpam conferre ut ſe crimine exuant; adeo omnes ſibi indulgent. Hoc dæmon ægre ferens, cum videret anum quandam arborem aſcendentem, ex qua illam ruituram,& in ſe culpam collaturam præviderat, accitis teſtibus, dixit, videte anum illam abſque meo conſilio arborem aſcendentem, unde eam caſuram eſſe proſpicio: eſtote mihi teſtes, me ei non ſuaſiſſe, ut ſoleata illam aſcenderet. Mox anus cecidit: & cum interrogaretur, cur ſoleata arborem aſcendiſſet Dæmon, inquit, me impulit. Tum Dæmon, adductis teſtibus, probavit, id ab anu abſque ſuo factum eſſe conſilio.

Fabula indicat, homines minime venia dignos, qui cum libere peccent, fortunam vel Dæmonem accuſant.

De Teſtudine & Ranis.

Teſtudo conſpicata ranas, quæ in eodem ſtagno paſcebantur, adeo leves agileſque ut facile quolibet proſilirent, & longiſſime ſaltarent; naturam accuſabat, quod ſe tardum animal, & maximo impeditum onere procreaſſet, ut neque facile ſe movere poſſet, & magna aſſidue mole premeretur. At ubi vidit ranas anguillarum eſcam fieri & cujuſcunque vel leviſſimi ictui abnoxias; aliquantulum recreata dicebat, Quanto melius eſt onus, quod ad omnes ictus munita ſum ferre, quam tot mortis ſubire diſcrimina!

Hæc fabula indicat, ne ægre feramus dona naturæ, quæ majori nobis commodo ſæpe ſunt, quam nos intelligere valeamus.

De Gliribus Quercum eruere volentibus.

Glires quercum arborem glandiferam dentibus eruere deſtinaverunt, quo paratiorem haberent cibum, ne victûs gratia toties aſcendere & deſcendere cogerentur. Sed quidam ex his, qui ætate, & uſu rerum, ac prudentia cæteris longe anteibat, eos abſt

quit, dicens, Si nutricem nostram nunc interficiemus, quis futuris annis nobis ac posteris nostris alimenta præbebit?

Fabula hæc monet virum prudentem debere non modo præsentia intueri, verum etiam futura longe prospicere.

De Cane & Hero.

CAnem quidam habens, quo magis illi diligeretur semper eum suis pascebat manibus, ligatumque solvebat: ligari autem & verberari jubebat a servo; ut beneficia a se, maleficia autem a servo in illum viderentur esse collata. Ægre autem ferens canis, se assidue ligari verberarique, aufugit: & cum increparetur a domino ut ingratus & tantorum beneficiorum immemor, qui a se fugisset, a quo semper dilectus, pastusque fuisset, ligatus autem verberatusque nunquam; respondit, Quod servus tuo jussu facit a te factum puto.

Fabula indicat eos malefactores habendos, qui maleficiorum causa fuêre.

De *Avibus Scarabeos timentibus.*

MAgnus timor aves incesserat, ne scarabei arcu pilari eas occiderent, a quibus magnam pilarum vim in sterquilino summo labore fabricatam audierant. Tunc passer, Nolite, inquit, expavescere: quomodo enim pilas in nos per aëra volantes jacere possunt cum eas per terram magno molimine vix trahant?

Hæc fabula nos admonet, ne hostium opes extimescamus quibus deesse videmus ingenium.

De *Urso & Apibus.*

VRsus ictus ab Ape, tantâ irâ percitus est, ut alvearia in quibus apes mellificaverunt tota ungulbus discerperet. Tunc apes universæ, cum domos suas dirui, cibaria auferri, filios necari viderent, facto impetu, aculeis ursũ invadentes pene necavêre. Qui ex eorũ manibus vix elapsus secũ dicebat, quanto҄ melîus erat apis unius

aculeum tolerare, quam tot me hostes meâ iracundia concitare!

Hæc fabula innuit, longe melius interdum esse injuriam minus sustinere, quam dum unum punire volumus, multos nobis inimicos comparare.

De Aucupe & Fringilla.

AUceps tetenderat volucribus retia, largamque illis in area effunderat escam; pascentes tamen aves non capiebat, quia sibi videbantur paucæ: quibus pastis ac avolantibus, aliæ pastum adveniunt; quas quæq; propter paucitatem capere neglexit. Hoc per totum diem ordine servato, ac aliis advenientibus, aliis abeuntibus, illo semper majorem prædam exspectante, tandem advesperascere cœpit. Tum auceps, amissâ spe multas capiendi, cum jam tempus esset quiescendi attrahens retia, unam tantum fringillam, quæ infelix in area remanserat, cepit.

Hæc fabula indicat, qui omnia comprehendere volunt, sæpe pauca vix capere posse.

De Milite & duobus Equis.

MIles, equum habens optimum, emit alium nequicquam illi bonitate parem, quem multo diligentius quam priorem nutriebat. Tunc posterior priori sic ait, Cur me dominus quam te impensius curat, cum tibi neque pulchritudine, neque robore, neque velocitate comparandus sim? Cui ille, Est hæc inquit, hominum natura, ut semper in novos hospites benigniores sint.

Hæc fabula indicat hominum amentiam, qui nova, etiamsi deteriora sint, solent veteribus anteponere.

De Sue & Cane.

SUs irridebat canem adorisequum, qui domino murmure & caudaedularetur, a quo ad artem aucupatoriam multis verberibus, auriumque vellicationibus fuerat instructus. Cui Canis Nescis, inquit insane, nescis

nescis quæ ex verberibus illis sum consecutus. Per ea enim suavissimis perdicum coturnicumque carnibus vescor.

Hæc fabula ad nos monet, ne iniquo feramus animo præceptorum verbera, quæ multorum bonorum causa consueverunt esse.

De Trabe Boum pigritiam increpante.

TRabs quæ curru vehebatur, boves ut lentulos increpabat, dicens, currite pigri, onus enim leve portatis. Cui boves, Irrides nos? responderunt: Ignoras quæ te pœna maneat. Onus hoc nos cito deponemus; tuum autem tu, quoad rumparis, sustinere cogêris. Indoluit trabs, nec amplius boves conviciis lacessere ausa est.

Hæc fabula quemlibet monet, ne aliorum insultet calamitatibus, cum ipse possit majoribus subjici.

De Carduele & Puero.

CArduelis avis interrogata a puero, a quo deliciis habita, & suavibus largisque cibis nutrita fuerat, cur cavea egressa regredi nollet: Ut meo, inquit, me arbitratu, non tuo, pascere possim.

Hæc fabula indicat, vitæ libertatem cunctis deliciis anteponendam.

De *Scurra & Episcopo.*

SCurra quidam calendis Januarii Episcopum quendam divitem quidem, sed avarum, accedens, numisma aureum strenæ nomine petiit. Antistes insanire hominem dixit; qui crederet tantam pecuniam sibi in strenam dari. Tunc scurra nummum argenteum efflagitare cæpit. Sed cum ille hoc quoque nimium sibi videri diceret, æreum quadrantem ut saltem sibi traderet, orabat. Sed cum ne hunc quoque posset ab Episcopo extorquere, Reverende, inquit Pater, saltem benedictione tuâ me pro strenâ imperti. Tunc Episcopus, Flecte, inquit, genua, fili, ut te benedicam. At ego inquit, scurrâ, benedictionem istam tuam tam vilem nolo. Si enim nummum

nummum æreum valeret, eam mihi nunquam profecto concederes.

Hæc fabula contra eos Episcopos & Sacerdotes conficta est, qui divitias & opes pluris faciunt, quam cuncta Ecclesiæ sacra atque mysteria.

De Upupa indigne honorata.

INvitatæ fere omnes aves ad aquilæ nuptias, indigne ferebant, upupam cæteris præferri, quia corona insignis esset, & versicoloribus pennis ornata, cum semper inter stercora & sordes solita esset volitare.

Hæc fabula stultitiam eorum arguit, qui in hominibus honorandis potius vestium nitorem, præstantiamque formæ, quam virtutes moresque soleant attendere.

De Sacerdote & Pyris.

SAcerdos quidam gulosus, extra patriam ad nuptias proficiscens, ad quas fuerat invitatus, reperit in itinere pyrorum acervum: quorum ne unum quidem attigit, quamvis magna affectus fame, quin potius ea ludibrio habens, lotio conspersit: indignabatur enim ejusmodi cibos sibi in itinere offerri, qui ad lautas accedebat epulas. Sed cum in itinere torrentem quendam ita imbribus auctum offendisset, ut sine vitæ periculo transire non posset, domum redire constituit. Revertens autem jejunus, tanta est oppressus fame, ut nisi pyra illa, quæ urina consperserat, comedisset, cum aliud non inveniret, extinctus fuisset.

Hæc fabula monet nihil esse contemnendum; cum nihil sit tam vile & abjectum, quod aliquando usui esse non possit.

De *Mulo & Equo.*

MUlus conspiciens equum aureo frœno ephippioq; insignem, & purpureis opertũ phaleris, rũpebatur invidia, illum beatũ reputans, qui continuo optimis vesceretur cibis, & decoro amiceretur ornatu, se autẽ præ illo infelicẽ, qui clitellis male dolatis oppressus, quotidie maxima onera ferre cogeretur. At ubi vidit equum

e pugna redeuntem multis affectum vulneribus, præ illius calamitate se felicem appellabat, longe melius esse dicens, quotidiano labore durum victum quæritare, & turpiter vestiri, quam post optimos & delicatos cibos & tantos ornatus mortis adire discrimina.

Hæc fabula monet, regibus & principibus minime invidendum, quia divitiis & opibus abundant; cum vitam eorum longe pluribus periculis, quam pauperum, videamus esse subjectam.

De *Porco & Equo.*

PORcus conspiciens equum bellatorem, qui cataphractus ad pugnã prodibat, Stulte inquit, quo properas? in pugna enim fortasse morieris. Cui equus, Tibi inter lutum sordesque impinguato, cum nihil dignum laude gesseris, cultellus adimet vitam: mortem vero meam comitabitur gloria.

Hæc fabula inquit, honestius esse rebus præclare gestis occumbere, quam vitam turpiter actam protrahere.

De *Coriario emente pellem Ursi a Venatore nondum capti*

COriarius ad venatorem accedens, emit ab eo pellem Ursi, pecuniamque pro ea protulit. Ille sibi in præsentia pellem ursi non esse, cæterum postridie venatum profecturum; ursoque interfecto pellem illius ei se daturum pollicetur. Coriarius animi gratia cum venatore in sylvam profectus altissimam arborem ascendit, ut inde ursi venatorisque certamen prospiceret: venator intrepidus ad antrum ubi ursus latebat profectus, immissis canibus, illum exire compulit: qui, evitato venatoris ictu, eum prostravit humi. Tunc venator, sciens hanc feram in cadavera non sævire, anhelitu retento, se mortuum simulabat. Ursus naribus admotis olfaciens, cum illum nec naso nec corde spirantem deprehenderet, abscessit. Coriarius cum

feram

feram abesse perspiceret, ac nihil amplius adesse periculi ex arbore se deducens, & ad venatorem, qui nondum surgere audebat, accedens, illum ut surgeret monebat. Interrogavit deinde, quid ad aurem ei ursus locutus esset. Cui venator, Monuit me, inquit, ne deinceps ursi pellem vendere vellem, nisi eum prius ceperim.

Hæc fabula indicat, incerta pro certis non habenda.

De Eremita & Milite.

EREmita quidam vir sanctissimæ vitæ, militem hortabatur, ut relictâ seculari militiâ, quam absque Dei offensâ & animæ discrimine pauci exercent, tandem se corporis traderet quieti, & animæ consuleret saluti; Cui miles, Faciam, inquit quod mones, pater: verum enim est, quod hoc tempore milites neque stipendia exigere valeant, licet exigua sint, neque prædari possint.

Hæc fabula indicat multos vitiis renunciare, quia illa amplius exercere non possunt.

De Viro & Uxore bigamis.

VIr quidam defunctâ uxore quam valde dilexerat, duxit alteram, & ipsam viduam, quæ assidue ei prioris mariti virtutes fortiaque facinora objiciebat: cui, ut par referret, ipse quoque defunctæ uxoris mores probatissimos pudicitiamque insignem referebat. Quodam autem die, viro irata, pauperi eleemosynam petenti, partem caponis, quem in cœnam utrisque coxerat, dedit, dicens, Do tibi hoc pro anima prioris viri. Quod audiens maritus, accersito paupere, reliquum caponis dedit, dicens, Et ego quoque do tibi hoc pro anima uxoris meæ defunctæ Sic illi, dum alter alteri nocere cupiunt, quod cœnarent, tandem non habuerunt.

Hæc fabula monet, non esse contra eos pugnandum, qui se possunt optime vindicare.

De

De Leone & Mure.

LEo laqueo captus in sylva, cum se ita irretitum videret, ut nullis viribus se inde posse explicare consideret, murem rogavit ut abroso laqueo eum liberaret, promittens tanti beneficii se non immemorem futurum: quod cum mus prompte fecisset, leonem rogavit, ut filiam ejus sibi traderet in uxorem. Nec abnuit leo, ut benefactori suo rem gratam faceret: Nova autem nupta ad virum veniens, cum eum non videret, casu illum pede pressit atq; contrivit.

Hæc fabula indicat, matrimonia & cætera consortia improbanda, quæ ab imparibus contrahuntur.

De Ulmo & Silere.

VLmus, in rupa fluminis nata, siler sibi proximum irridebat, ut debile & invalidum, quod ad omnem vel levissimum undarum impetum flecteretur; suam autem firmitatem & robur magnificis extollebat verbis, quod multos annos assiduos amnis impetus inconcussa pertulerat. Semel autem maxima undarum violentia ulmus perfracta trahebatur ab aquis. Cui siler, ridens inquit Cur me deseris, vicina? Ubi est nunc fortitudo tua?

Fabula significat, sapientiores esse, qui potentioribus cedunt, quam qui resistere volentes, turpiter superantur.

De Cera duritiem appetente.

CEra ingemiscebat, se mollem, & cuicunque levissimo ictui penetrabilem procreatam. Videns autem lateros ex luto multo se molliori factos, in tantam duritiem ignis calore pervenisse, ut multa perdurarent secula, se jecit in ignem, ut eandem duritiem consequeretur. Sed statem igne liquefacta, consumpta est.

Hæc admonet fabula, ne appetamus quod est nobis natura denegatum.

De Agricola Militiam & Mercaturam affectante.

AGricola quidam ægre ferebat, se assidue terram volvere, nec perpetuis laboribus ad magnas divitias pervenire; cum nonnullos videret milites, qui actis præliis ita rem auxerant, ut bene induti incederent, & lautis epulis nutriti, beatam agerent vitam. Venditis igitur ovibus, capris, ac bobus, equos emit & arma, & in militiam profectus est, ubi cum ab imperatore suo male pugnatum esset, non solum quæ habebat perdidit, sed etiam pluribus vulneribus affectus est. Quare, damnata militiâ, mercaturam exercere statuit, ut in qua majus lucrum & minorem laborem existimabat. Prædiis igitur venditis, cum navim mercibus implevisset, navigare cœperat: sed cum in alto esset, tempestate magna coorta, navis submersa est, & ipse cum cæteris qui in ea erant, unum omnes periêre.

Hæc fabula admonet quem libet debere sua sorte esse contentum, cum ubique sit parata miseria.

De *Asino & Scurra.*

ASinus indigne ferens scurram quendam honorari, & pulchris vestibus amiciri, quia magnos ventris edebat sonos, ad magistratus accessit, petens ne se minus quam scurram honorare vellent. Et cum magistratus admirantes eum interrogarent, cur se ita honore dignum duceret; Quia inquit, majores quam scurra crepitus ventris emitto, eosque absque fœtore.

Hæc fabula eos arguit, qui in rebus levissimis suas pecunias profundunt.

De *Amne suum fontem convitiis lacessente.*

AMnis quidam suum fontem convitiis lacessebat, ut inertem, quod immobilis staret, nec ullos haberet pisces: Se autem plurimum commendabat, quod optimos crearet pisces, & per valles blando murmure

mure serperet. Indignatus fons in amnem velut ingratum, undas repressit, Tunc amnis, & piscibus, & dulci sono privatus, exaruit.

Hæc fabula eos notat, qui bona quæ agunt sibi arrogant, non Deo attribuunt, a quo ceu a largo fonte, nostra bona procedunt

De Viro maligno & Dæmone.

VIr malignus cum plurima perpetrasset scelera & sæpius captus, & carcere conclusus, arctissime pervigili custodia teneretur, dæmonis implorabat auxilium: qui sæpenumero illi affuit, & e multis eum periculis liberavit. Tandem iterum deprehenso, & solitum auxilium imploranti, dæmon, magnum calceorum pertusorum fascem super numeros habens, apparuit, dicens, Amice, amplius tibi auxilio esse non possum; tot enim loca pro te liberando hactenus peragravi, ut hos omnes calceo contriverim: nulla etiam mihi superest pecunias qua alios valeâm comparare; quare pereundum est, tibi.

Hæc admonet fabula ne existimemus nostra semper impunita fore peccata.

De Avibus plures Reges eligere volentibus.

AVes consultabant de pluribus regibus eligendis, cum aquila tantos volucrum greges sola regere non posset: fecissentque voto satis, nisi cornicis monitu a tali consilio destitissent. Quæ cum causa rogaretur, cur non plures reges duceret eligendos; Quia difficilius, inquit, plures, quam unus saccus, implentur.

Hæc fabula docet, longe melius ab uno, quam a multis principibus gubernari.

De *Muliere, quæ pro Viro se velle mori dicebat.*

MAtrona quædam admodum pudica & viri amantissima, ægre ferebat, maritum adversâ valetudine detineri; lamentabatur, ingemiscebat, & ut suum in vi-

rum amorem testaretur, rogabat mortem, ut si maritum sibi esset ereptura, se potius quam illum vellet occidere. Inter hæc verba, mortem cernit horribili aspectu venientem: cujus timore perterrita, & jam sui voti pœnitens, Non sum ego, inquit, quem petis: jacet ibi in lecto quem occisura venisti.

Hæc fabula indicat neminem esse adeo amantem amici, qui non malit sibi bene esse, quam alteri.

De Adolescente in funere matris canente.

VIr quidam defunctam uxorem, quæ ad sepulchrum efferebatur, lacrymis & fletibus prosequebatur; filius vero ejus canebat. Qui cum a patre increparetur ut amens & insanus, qui in matris funere cantaret, cum una secum mœstus esse & flere deberet; pater mi, inquit, si sacerdotes ut canerent conduxisti, cur mihi irasceris gratis concinenti? Cui pater, Non tuum inquit, & sacerdotum est idem officium.

Hæc fabula indicat, non omnia omnibus esse decora.

De Viro zelotypo qui uxorem dederat custodiendam.

VIr zelotypus uxorem, quam parum pudice vivere compererat, cuidam amico, cui plurimum fidebat, dederat custodiendam; ingentem pollicitus pecuniam, si eam ita diligenter observaret, ut nullo modo conjugalem violaret copulam. At ille ubi aliquot dies expertus custodiam hanc nimis difficilem, & ingenium suum versutiâ mulieris vinci comperisset, ad maritum accedens, dixit, Se amplius nolle hanc tam duram gerere provinciam, quandoquidem ne Argus quidem, qui totus oculatus fuit, mulierem invitam posset custodire: addidit preterea, Si necesse sit, malle se anno integro saccum plenum pulicibus quotidie in pratum deferre, solutoq; sacco eas inter herbas pascere, vespereque facto, omnes domum reducere,

reducere, quam uno die impudicam mulierem servare.

Hæc fabula indicat, nullos custodes ita esse diligentes, qui impudicas mulieres valeant custodire.

De viro clysteres recusante.

VIr quidam natione Germanus, dives admodum, ægrotabat: ad quem curandum plures accesserunt medici: (ad mel enim catervatim convolant muscæ:) quorum unus inter cætera dicebat, Opus esse clysteribus, si vellet convalescere. Quod cum vir hujusmodi insuetus medicinæ audiret, furore percitus, medicos domo ejici jubet, dicens, Eos esse insanos, qui, cum caput ipsi doleret, podicem vellent mederi.

Hæc fabula innuit, omnia, etiam salutaria, insuetis & inexpertis & aspera & obfutura videri.

De Asino ægrotante, & Lupis visitantibus.

ASinus ægrotabat, famaq; exierat, eum cito moriturum. Ad eum igitur visendum cum lupi canesque venissent, peterentq; à filio, quomodo pater ejus se haberet; ille per ostii rimulam respondit, Melius quam velletis.

Hæc indicat fabula, quod multi fingunt moleste ferre mortem aliorum, quos tamen cupiunt celeriter interire.

Quod Nuci, Asino, & Mulieri prosunt verbera.

MUlier quædam interrogabat nucem secus viam natam, quæ a prætereunte populo saxis impetebatur, quare esset ita amens, ut quo pluribus majoribusq; verberibus cæderetur, eo plures præstantioresque fructus procrearet. Cui juglans, Esne, inquit, proverbii immemor ita dicentes.

Nux, Asinus, Mulier, simili sunt lege legati:
Hæc tria nil recte faciunt, si verbera cessent?

Hæc fabula innuit, sæpe homines propriis jaculis se solere confodere.

De Asino laborum finem non inveniente.

ASinus hyberno tempore plurimum angebatur, quod nimio afficeretur frigore, & durum palearum haberet

beret victum: quare vernam temperiem & teneras herbas optabat. Sed cum ver advenisset, cogereturque a domino, qui figulus erat, argillam in aream, & lignum ad fornacem, indeque lateres, imbrices, tegulas ad diversa loca deferre; pertæsus veris, in quo tot labores tolerabat, æstatem omnibus votis expectabat ut dominus, messe impeditus, eum quiescere pateretur. Sed tunc quoque cum messes in aream, & inde domum triticum ferre compelleretur, nec quieti sibi locus esset, autumnum saltem laborum finem fore sperabat. Sed ubi ne tunc quoque malorum terminum adesse cernebat, cum quotidie vinum, poma, lingua portanda essent, rursus hyemis nivem & glaciem efflagitabat, ut tunc saltem aliqua sibi requies a tantis laboribus concederetur.

Hæc fabula indicat, nulla esse præsentis vitæ tempora, quæ non perpetuis sunt subjecta laboribus.

De Mure, qui cum Fele amicitiam contrahere volebat

MUres complures in cavo parietis commorantes contemplabantur felem, quæ in tabulato capite demisso & tristi vultu recumbebat; Tunc unus ex eis, Hoc animal inquit, benignum admodum & mite videtur: vultu enim ipso sanctimoniam quandam præfert: volo ipsum alloqui, & cum eo indissolubilem nectere amicitiam. Quæ cum dixisset, & propius accessisset, a fele captus & dilaceratus est. Tunc cæteri hoc videntes, secum aiebant, Non est, profecto, non est vultui temere credendum.

Hæc fabula innuit non ex vultu, sed ex operibus homines judicandos; cum sub ovina pelle sæpe atroces lupi delitescant.

De *Asino, qui Hero ingrato serviebat.*

ASinus, qui viro cuidam ingrato multos annos inoffenso pede servierat, semel, ut fit, dum sarcina pre-

sus est gravi, & salebrosa incederet via sub onere residebat. Tum dominus implacabilis multis verberibus urgere compellebat, pigrum animal & ignavum nuncupans. At ille miser inter verbera hæc secum dicebat; Infelix ego quam ingratum sortitus sum herum! Nam quamvis ei multo tempore sine offensâ servierim, tamen non hoc unum delictum tot meis pristinis beneficiis compensat.

Hæc fabula in eos conficta est, qui beneficiorum sibi collatorum immemores etiam minimam benefactoris sui in se offensam atroci pœna prosequuntur.

De Lupo suadente Histrici ut Tela deponeret.

LUpus esuriens in histricem intenderat animum; quam tamen, quia sagittis undique munita erat, invadere non audebat, Excogitatâ autem eam perdendi astutia, illi suadere cœpit, ne pacis tempore tantum telorum onus tergo portaret; quandoquidem non aliquid sagittarii, nisi cum prælii tempus instaret, portarent. Cui histrix. Adversus lupum inquit semper præliandi tempus esse credendum est.

Hæc fabula innuit, virum sapientem oportere adversus inimicorum & hostium fraudes semper esse munitum.

De Mure liberante Milvum.

MUs conspicatus milvum laqueo aucupis implicitum misertus est avis, quamvis sibi inimicæ, abrosisque dente vinculis evolandi viam fecit. Milvus tanti immemor beneficii, ubi se solutum vidit murem nihil tale suspicantem corripiens, unguibus & rostro laceravit.

Hæc Fabula innuit, malignos hujusmodi gratias suis benefactoribus solere impendere.

De Cochlea petente a Jove, ut suam domum secum ferre posset.

CUm Jupiter ab exordio mundi singulis animalibus munera, quæ petiissent, elargiretur; cochlea ab eo

petiit ut domum suam posset circumferre. Interrogatus a Jove, quare tale ab eo munus exposceret, quod illi grave & molestum futurum erat, Malo inquit, tam grave onus perpetuo ferre, quam cum mihi libuerit malum vicinum non posse vitare.

Fabula indicat malorum vicinitatem omni incommodo fugiendam.

De *Herinaceo, Viperam hospitem ejiciente.*

HErinaceus hyemem adventare præsentiens, blande viperam rogavit, ut in propria illius caverna adversus vim frigoris locum sibi concederet. Quod cum illa fecisset, Herinaceus huc atq; illuc se provolvens, spinarum acumine viperam pungebat, & vehementi dolore torquebat. Illa male secum actum videns, quando herinaceum suscepit hospitio, blandis eum verbis ut exiret orabat, quandoquidem locus duobus esset angustus; Cui herinaceus, Exeat, inquit, qui hic manere non potest. Quare vipera sentiens sibi locum ibi non esse illinc cessit hospitio.

Fabula indicat eos in consortia non admittendos qui nos possunt ejicere.

De *Lepore sese Vulpi præferente ob pedum velocitatem.*

LEpus sese dignum reputabat qui vulpi præferretur, quoniam longe illam pedum pernicitate superabat. Tum vulpes, at ego, inquit, ingenium sum sortita præstantius, quo sæpius quam tu pernicitate tua canes eludo.

Hæc fabula indicat, corporis velocitatem & vires ab ingenio longe superari.

De Sene, ob impotentiam, libidinem carnis relinquente.

VIr quidam sanctitate præditus singulari, senē quendam admonebat ut tandem vitia libidinis dimitteret, cui vehementer insudabat. Cui senex, obtemperabo inquit pater sancte, sanctissimis optimisq; admonitionibus tuis

nam usum Veneris admodum mihi obesse sentio virga mihi amplius non arrigitur.

Hæc Fabula indicat, malos non amore virtutis & Dei, sed timore pœnæ & impotentia a consuetis vitiis desistere.

De *Agricola quodam & Poeta.*

AGricola quidam ad Poetam accedens, cujus agros colebat, cum eum inter libros solum offendisset, interrogavit eum, quo pacto ita solus vivere posset. Cui ille Solus, inquit, tantum esse cœpi postquam te huc contulisti.

Hæc fabula indicat, eruditos viros qui doctissimorum virorum turba continue stipantur, tunc solos esse, cum inter illiteratos homines fuerint.

De *Lupo Ovis pelle induto, qui gregem devorabat.*

LUpus ovis pelle indutus, ovium se immiscuit gregi, quotidieq; aliquam ex eis occidebat: quod cum pastor animadvertisset, illum in altissima arbore suspendit. Interrogantibus autem cæteris pastoribus, cur ovem suspendisset, dicebat, Pellis quidem ut videtis, est ovis, opera autem erant Lupi.

Hæc fabula indicat, homines non ex habitu; sed ex operibus judicandos; quoniam multi sub vestimentis ovium lupina faciunt opera.

De *Patre filium ad virtutes frustra hortante.*

PAter quidam filium, ut vitiis deditum, multis hortabatur verbis, ut derelicta vitiorum via, virtutibus invigilaret, quæ ei laudem & decus erant parituræ. Cui filius, frustra, inquit, pater ad hæc facienda hortaris: multos enim prædicatores, ut aiunt, audivi, qui longe te melius ad virtutum hortabantur viam, nunquam tamen eorum admonitionibus obsecutus sum.

Hæc fabula indicat, viros malignæ naturæ, nullius hortatu a vitiis velle discedere.

De Cane oves domini sui occidente, a quo suspensus est.

PAstor quidam cani oves suas dederat custodiendas optimis illum pascens cibis. At ille sæpe aliquam ovem occidebat. Quod cum pastor animadvertisset canem capiens, eum volebat occidere. Cui canis, Quare me, inquit, perdere cupis? Sum unus ex domesticis tuis, interfice potius lupum qui continuo tuo insidiatur ovili. Imo inquit, pastor, te quam lupum morte dignum magis puto. Ille enim palam se meum hostem profitetur; tu vero sub amicitiæ specie, quotidie meum imminuis gregem.

Hæc innuit fabula longe magis puniendos qui sub amicitiæ specie nos lædunt, quam qui aperte se nostros inimicos profitentur.

De Ariete cum Tauro pugnante.

ARies quidam inter lanigeros greges erat, tanta cornuum & capitis firmitate, ut cæteros arietes statim facileq; superaret: quare cum nullũ amplius arietem inveniret, qui occursanti sibi auderet obsistere, crebris elatus victoriis, taurum ausus est ad certamen provocare. Sed primo ingressu, cum in taurinam frontem arietasset, tam atroci ictu repercussus est ut fere moriens hæc diceret, stultus ego quid egi? Cur tam potentem adversarium ausus sum lacessere, cui me imparem creavit natura.

Fabula indicat, cum potentioribus non esse certandum.

De Vidua & Asino viridi.

VIduã quædam cœlibatum exosa, nubere cupiebat, sed non audebat, verita vulgi irrisiones, qui maledicas solet incessere, quæ ad secundas transeunt nuptias: sed commater eius quam contemnendæ essent populi voces hâc arte monstravit: Jussit enim asinum album, quem vidua habebat, viridi colore depingi, & per omnes urbis vicos circumduci. Quod cum fieret, tanta admiratio & initio

itio omnes invaserat, ut non solum pueri, verum etiam senes hâc in re insolitâ moti, animi gratia ... itarentur, Deinde, cum hujusmodi animal quotidie urbem duceretur, desierunt admirari. Itidem inquit viduam commater, evenit tibi: si enim virum acceperis, per aliquot dies erit fabula vulgi: deinde hic sermo ... ticescet.

Hæc Fabula indicat, nullam rem esse tanta dignam ... iratione, quæ diuturnitate temporis non desinet esse mi... ulum.

De Aquila filios cuniculi rapiente.

AQuila in altissima arbore nidulata, catulos cuniculi, qui non longe illinc pascebantur, in escam pullorum suorum rapuerat: quam cuniculus blandis orabat ... bis ut suos sibi filios restituere dignaretur. At illa, ... m ut pusillum & terrestre animal, & ad sibi nocendum ... potens arbitrata, eos in conspectu matris unguibus lacerare, & pullis suis epulandos opponere non dubi... it. Tunc cuniculus filiorum morte commotus hanc in... iam minime impunitam abire permisit: arborem enim ... nidum sustinebat, radicitus effodit; quæ levi impul... ventorum procidens, pullos aquilæ adhuc implumes & ... olucres in humum dejecit: qui a feris depasti mag... doloris solatium cuniculo præbuerunt.

Hæc indicat fabula, neminem potentiâ sua fretum imbe... ores debere despicere, cum aliquando infirmiores potentio... m injurias ulciscantur.

De *Lupo pisce fluvii, maris regnum affectante.*

LUpus piscis erat in amne quodam qui pulchritudine, magnitudine, ac robore cæteros ejusdem fluminis ... es excedebat: Unde cuncti eum admirabantur, & tan... m regem præcipuo prosequebantur honore. Quare in ... erbiam elatus, majorem principatum cœpit appetere.

Relicto igitur amne, in quo multos annos regnaverat, ingressus est mare, ut ejus regnum sibi vindicaret. Sed offendens Delphinum miræ magnitudinis, qui in illo regnabat, ita ab illo insectatus est, ut aufugiens vix amnis ostium ingrederetur: unde amplius non ausus sit exire.

Hæc fabula nos admonet, ut rebus nostris contenti, ea non appetamus quæ nostris viribus sunt longe majora.

De Ove Pastori conviciante.

OVis convitiabatur pastori quod non contentus lacte quod in usum suum filiorumque ab ea mulgebat insuper illam vellere denudaret. Tunc pastor iratus filium ejus trahebat ad mortem. Ecquid inquit ovis pejus mihi facere potes? Ut te, inquit pastor, occidam & lupis canibusque projiciam devorandam. Siluit ovis, majora adhuc mala formidans.

Hæc Fabula indicat non debere homines in Deum excandescere, si divitias & filios ipsis permittat auferri; cum etiam majora & viventibus & mortuis possit inferre supplicia.

De auriga & Rota currus stridente.

AUriga interrogabat currum quare rota quæ erat deterior strideret, cum cæteræ idem non facerent: Cui currus, Ægroti, inquit, semper morosi & queruli esse consueverunt.

Hæc fabula indicat, mala solere homines ad querimoniam semper impellere.

De *Viro amicos experiri volente.*

VIr quidam dives admodum & liberalis magnam habebat amicorum copiam, quos ad cœnam sæpissime invitabat: ad quem libentissime accedebant. Volens autem experiri, an in laboribus & periculis sibi fideles essent, omnes pariter convocavit, dicens, Obortos sibi inimicos, ad quos perdendos ire statuerat: quare correptis armis secū irent, ut illatas sibi ulciscerentur injurias. Tum omnes præter duos sese excusare cœperunt; Cæte-

ri

is igitur repudiatis, illos tantum duos in amicorum numero habuit; quos deinde singulari amore prosecutus est.

Hæc fabula indicat, adversam fortunam amicitiæ experimentum esse quam optimum.

De Vulpe carnem Leporis Cani laudante.

VUlpes cum fugeret a cane, & jamjam esset capienda, nec ullam aliam evadendi viam invenire se posse cognosceret; Quid me, inquit, ô canis, perdere cupis, cujus caro tibi usui non esse potest? Cape potius leporem illum (non procul enim lepus aderat) cujus carnem suavissimam mortales esse commemorant. Canis igitur motus consilio vulpis, omissâ vulpe, leporem insecutus est; quem tamen, ob incredibilem ejus velocitatem, capere non potuit: Paucis post diebus lepus conveniens vulpem, vehementer eam accusabat, (verba enim ejus audierat) quod se cani demonstrasset. Cui vulpes, Quid me accusas, lepus, cum tantopere te laudavi? quid diceres si te vituperassem?

Hæc fabula indicat, multos mortales, sub laudationis specie, aliis perniciem machinari.

De lepore calliditatem, & vulpe celeritatem a Jove petentibus.

LEpus & vulpes a Jove petebant: hæc ut calliditati suæ pedum celeritatem; ille ut velocitati suæ calliditatem adjungeret Quibus Jupiter ita respondit, Ab origine mundi è sinu nostro liberalissimo singulis animantibus sua munera sumus elargiti: uni autem omnia dedisse, aliorum fuisset injuria.

Hæc indicat fabula, Deum singulis sua munera ita esse æquali lance largitum, ut quisque esse debeat sua sorte contentus.

De Equo inculto, sed veloci & cæteris eum irridentibus.

EQui cum plures ad Circenses ludos fuerant adducti, pulcherrimis phaleris ornati, præter unum quem cæ-

teri incultum, & ad hujusmodi certamen ineptum irridebant, nec unquam victorem futurum opinabantur. Sed ubi currendi tempus advenit, & dato tubæ signo cuncti carceribus exiluêre, tum demum innotuit quanto hic, paulo ante irrisus, cæteros velocitate superaret: omnibus enim aliis post se longo intervallo relictis, palmam assecutus est.

Fabula indicat non ex habitu, sed ex virtute homines judicandos.

De *Rustico per vocem hœdi ad juris Consultum admisso.*

RUsticus quidam gravi lite implicitus, ad quendam jurisconsultũ accesserat, ut eo patrono sese explicaret. At ille aliis negotiis impeditus renunciari jubet, se non nunc illi vacare; quare abiret aliàs rediturus. Rusticus, qui huic ut veteri fidoque amico plurimum fidebat, sæpius rediens, nunquam admissus est. Tandem hœdũ adhuc lactentem & pinguem secum deferens, ante ædes jurisperiti stabat; & hœdum vellicans, illum balare coegit. Janitor qui ex præcepto heri dona portantes statim admittere solebat, audita voce hœdi januam illico aperiens, hominem introire jubet. Tunc Rusticus ad hœdum conversus, Gratias inquit, ago, hœdule mi, qui tam faciles mihi has effecisti fores.

Fabula indicat, nullas res tam duras difficilesque esse, quas munera non aperiant.

De Adolescente ex coitu infirmo, & Lupa.

ADolescens quidam uxorem duxerat, & ipsam quoq; adolescentulam formosam admodũ & libidinosam: cuius effrænæ libidini dum satisfacere cupit, ita lumbos exhausit, ut paucis post diebus macilentus fieret, & mortuo magis quam vivo similis videretur: non ingredi, non stare, nõ aliquod opus facere poterat sed ut senex qui-

quidam apricatione gaudebat. Cum ergo in aprico ſtans loco calore ſolis ſeſe calefaceret, accidit, ut venatores, qui lupum fuerant inſectati, illac iter haberent; quos cum adoleſcens interrogaret, cur lupum non ceperant: ob incredibilem, inquiunt, illius velocitatem illum aſſequi non potuimus. Tunc ait adoleſcens, Uxorem profecto hic lupus habere non debet: ſi enim uxori junctus eſſet, nunquam tanta pedum pernicitate polleret.

Hæc indicat fabula, neminem eſſe adeo robuſtum & fortem quem nimius Veneris uſus non infirmum & debilem reddat.

De Sene juvenem poma ſibi ſurripientem ſaxis dejiciente.

SEnex quidam juvenem ſibi poma ſurripientem blandis orabat verbis ut ex arbore deſcenderet, nec res ſuas vellet auferre. Sed cum incaſſum verbera funderet, juvene ejus ætatem ac verba contemnente: Non in verbis tantum, inquit, verum etiam in herbis audio eſſe virtutem, herbas igitur vellere, & in illum jacere cœpit. Quod juvenis conſpicatus in vehementem riſum effuſus eſt, & ſenem delirare arbitrabatur, qui crederet eum ex arbore Herbis poſſe depellere. Tunc ſenex omnia experiri cupiens, Quando, inquit, verborum & herbarum vires adverſus raptorem mearum rerum nullæ ſint, lapidibus agam, in quibus quoque dicunt eſſe virtutem: lapideſque, quibus gremium impleverat, in juvenem jaciens, illum deſcendere & abire coegit.

Hæc fabula indicat, omnia prius ſapienti tentanda, quam ad armorum confugietur auxilium.

De *Luſcinia cantum Accipitri pro vita pollicente.*

LUſcina ab accipitre famellico comprehenſa, cum modo ſe ab eo devorandam eſſe intelligeret, blande eum rogabat, ut ſe dimitteret; pollicita pro tanto beneficio ingentem

gentem mercedem sese relaturam. Cum autem accipiter eam interrogaret, quid gratiæ sibi referre posset; Aures, inquit, tuas mellifluis cantibus demulcebo, At ego, inquit accipter, malo mihi ventrem demulceas: sine tuis enim cantibus vivere possum, sine cibo vero non possum.

Hæc fabula innuit, utilia jucundis anteponenda.

De Leone, Porcum sibi socium eligente.

LEo cum socios adsciscere sibi vellet, multaque animalia sese illi adjungere optarent, idque precibus & votis exposcerent, spretis cæteris, cum porco solum societatem voluit inire. Rogatus autem causam, respondit, Quia hoc animal adeo fidum est, ut amicos & socios suos in nullo quantumvis magno discrimine, unquam relinquat.

H*æc Fabula docet eorum amicitiam appetendam, qui adversitatis tempore a præstando auxilio non referunt pedem.*

De Culice cibum & hospitium ab Ape appetente.

CUlex hyberno tempore, cùm fame & frigore se periturum conjiceret, ad apum accessit alvearia, ab eis cibum & hospitium petens: quæ si ab eis fuisset consecutus, promittebat filios earum se artem musicam edocturum. Tunc quædam apis, At ego malo artem meam liberi mei discant, quæ eos a famis & frigoris periculo eximere poterit.

Fabula nos admonet, ut liberos nostros iis artibus erudiamus, quæ eos ab inopa valent vindicare.

De Asino tubicine, & Lepore tabellario.

LEo rex quadrupedum, adversus volucres pugnaturus, suorum acies instruebat. Interrogatus autem ab urso, quid ei asini inertia aut leporis timiditas ad victoriam conferri possent, quos ibi iter cæteros milites adesse cernebat; respondit, Asinus tubæ suæ clangore milites ad pugnam concitabit: lepus vero, ob pedum celerita-

celeritatem, tabellarii fungetur officio.

Fabula significat neminem adeo contemptibilem, qui aliqua in re nobis prodesse non possit.

De Accipitribus inter se inimicis, quos Columbæ composuere.

ACcipitres invicem inimici quotidie decertabant, suisque odiis occupati, alias aves minime infestabant. Columbæ, illorum vicem dolentes, eos missis legatis composuere Sed illi, ubi inter se amici effecti sunt, cæteras aves imbeciliores, & maxime columbas, vexare & occidere non desinebant. Tum secum columbæ, Quam utilior accipitrum discordia, quam concordia, nobis erat.

Hæc admonet fabula, malorum inter se odia civium alenda potius quam extinguenda; ut dum inter se digladiantur, viros bonos quiete vivere permittant.

De *Muliere ignem in mariti domum ferente.*

VIr quidam prudens uxorem ducebat. Interrogatus autem ab amicis quid sibi vellet facula illa quam nova nupta accensam paternâ domo efferret, rursúsque mariti domum ingressura accendit, & introfert; Significat, inquit, me hodie ignem e soceri mei ædibus ablatum in domum meam inferre.

Fabula significat sæpenumero mulierem ignem quendam esse, qui mariti bona comburit.

De *Prætore repetundarum damnato.*

PRætor, qui pecuniam cui præfuerat expilaverat, repetundarum damnatus fuerat. Cumq; ægre ablata restitueret, dicebat quidam e provincialibus, Hic noster prætor mulieres imitatur, quæ fœtus concipientes, mira voluptate afficiuntur: cum autem eos amittunt, incredibili dolore torquentur.

Fabula innuit aliena non esse surripienda; ne, illa deponere coacti, mœrore conficiamur.

De

De sene mortem differre volente.

SEnex quidam mortem, quæ eum e vita raptura advenerat, rogabat ut paululum differret, dum testamentum conderet, & cætera ad tantum iter necessaria præpararet. Cui mors, Cur non inquit, hactenus preparasti, toties a me monitus? Et cum ille, Eam nunquam a se visam antea, diceret; Cum inquit, non æquales tuos modo, quorum nulli fere jam restant, verum etiam juvenes, pueros, infantes, quotidie rapiebam, nonne te admonebam mortalitatis tuæ? Cum oculos hebescere, auditum minui, cæterosque sensus indies deficere, corpus ingravescere sentiebas, nonne tibi me propinquam esse dicebam? & te admonitum negas? quare ulterius differendum non est.

Hæc fabula indicat, ita vivendum, quasi mortem semper adesse cernamus.

De Viro avaro Sacculum nummorum alloquente.

VIr quidam avarus, qui ingentem aureorum acervum male partum relicturus moriebatur, interrogat sacculum nummorum quem morienti sibi jusserat afferri, Quibus voluptatem esset allaturus: Cui sacculus Hæredibus, inquit, tuis, qui nummos a te tanto sudore quæsitos, in scortis & conviviis profundent; & dæmonibus, qui animam tuam æternis suppliciis mancipabunt.

Hæc fabula indicat, stultissimum esse in eis laborare, quæ aliis gaudium, nobis autem sint allatura tormenta.

FINIS.

LAURENTII VALLENSIS IN Fabulas Æsopi, è Græco in Latinum sermonem versas ad clarissimum virum Arnoldum Foveldam, præfatio.

Promiseram nuper, me tibi coturnices, quas ipse venatus essem, missurum. Eas capere, ut homo venandi insuetus, cum non possem, ad venationem meam, id est, ad literas me converti: & forte ad manus venit libellus Græcus ex prædâ navali, 33 Æsopi fabulas continens. Has omnes bidui labore venatus sum. Mitto igitur ad te sive fabulas, sive mavis coturnices, quibus te oblectare possis & ludere. Etenim si Octavianum, Marcumq; Antonium orbis terrarum principes, ludo coturnicum delectatos accepimus; profecto tu, vir literarum amantissimus; & literato hoc genere ludendi delectaberis. Et si qui Octaviano aut Antonio pugnacem aliquam harum avium dono dedisset, jucundam illis rem gratamq; fecisset: ego quoque tibi jucundus gratusq; ero, qui plures quam triginta ejus generis aves dono mitto pugnaces, victrices & si forte hoc te magis juvat, etiam pingues. Oblectant enim hæ fabulæ & alunt, nec minus fructus habent quam floris. Sed ne donum suum laudare insolentis sit, finem faciam. Tu si coturnices veras quam has fabulas malis, rescribe: mittam namque non modo coturnices sed & perdices. Ex urbe Cajeta, Calend. Martii Anno 1538.

De *Vulpe & Capro.*

VUlpes & Caper sitibundi in quendam puteum descenderunt; in quo cum perbibissent, circumspicienti reditum capro, vulpes ait, Bono animo esto; caper, excogitavi namq; quo pacto uterq; reduces simus. Siquidē tu eriges te rectū prioribus pedibus ad parietem admotis, cornuaq; adducto ad pectus mento reclinabis, & ego per terga cornuaq; tua transiliens, & extra puteum evadens, te istinc postea educā. Cujus consilio fidē habente capro atq; ut ille jubebat, obtemperante, ipsa e puteo prosilit

filiit, ac deinde præ gaudio in margine putei gestiebat, exultabatq; nihil de hirco curæ habens. Cæterum cum ab hirco ut fœdifragra incusaretur, respondit, Enimvero hirce si tantum tibi esset sensûs in mente, quantum est setarum in mento, non prius in puteum descendisses quam de reditu exploratum habuisses.

Hæc fabula innuit, virum prudentem debere finem explorare, antequam ad rem peragendam veniat.

De Vulpe & Leone.

VUlpes nullum antea leonem conspicata, cum illi aliquando ex improvisò obviasset, ita conspectum ejus expavit, ut parum abfuerit quin extingueretur. Quod cum iterum postea accidisset, ad conspectum quidem leonis exterrita est, sed non ita ut prius. Tertio autem cum leonem eundem in civitate esset intuita, non modo non exterrita, sed etiam confidenter adiens, cum eo collocuta est & confabulata.

Hæc fabula innuit, quod consuetudo & conversatio facit, ut quæ maxime horribilia & formidanda sunt, neque horrida neque formidolosa videantur.

De Gallis & Perdice.

GAllos quidam domi suæ cum haberet, mercatus est perdicem, eamq; alendam & in societatem gallorum dedit una cum illis saginandam; cumque galli pro se quisque mordebant abigebantque; perdix autem apud se affligtabatur, existimans ideo talia inferri sibi a gallis, quod suum ab illorum genere alienum esset. Ubi vero non multo post aspexit illos inter se pugnantes, mutuoq; percutientes, recreata a mœrore & tristitiâ, inquit, equidem posthac non afflictabor amplius: videns eos etiam inter se dimicantes.

Hæc fabula innuit virum prudentem debere æquo animo ferre contumelias ab alienigenis illatas, quos videt ne a domesticorum quidem injuria abstinere.

De

De Vulpe & Capite quodam reperto.

VUlpes aliquando in domum citharœdi ingressa, dum omnia instrumenta musica, omnem supellectilem scrutaretur, reperit è marmore caput lupinum, scienter, fabreque factum: quod cum in manum sumpsisset, inquit, O caput cum magno sensu factum, nullum sensum obtinens!

Hæc fabula ad eos spectat, qui corporis dignitatem habent, animi industriam non habent.

De *Carbonario & Fullone.*

CArbonarius conducta in domo habitans, fullonem invitavit, qui eo loci proxime venisset, ut iisdem in ædibus una habitaret. Cui fullo, O homo, non est istud factum conducibile: vereor enim ne quicquid ipse candefacerem, id omne tu carbonaria aspergine fuscares.

Hæc fabula innuit nullum cum flagitiosis habendum esse commercium.

De *Viro jactabundo.*

VIr quidam aliquandiu peregrinatus cum iterum domum reversus fuisset, cum multa alia in diversis regionibus a se viriliter gesta jactabundus prædicabat, tum vero id maxime, quod Rhodi omnes in certamine saliendi superasset, ejusdem rei Rhodios qui affuerant testes esse: ad quem unus assistentium respondens, inquit, O homo! si verum istud est quod loqueris, quid tibi opus est testibus? Ecce Rhodium! ecce hic certamen saliendi!

Hæc indicat fabula, quod ubi vera testimonia adsunt nihil opus est verbis.

De *Viro Apollinem tentante.*

VIr quidam facinorosus Delphos se contulit, Apollinem tentaturus: habensque passerculum sub pallio, quam pugno tenebat, & accedens ad tripodas, interrogabat eum, dicens, Quod habeo in dextra, vivitne, an mortuum

mortuum eſt? prolaturus paſſerculum vivum, ſi ille mortuum reſpondiſſet; rurſus prolaturus mortuum, ſi vivum reſpondiſſet: occidiſſet enim ſtatim ſub pallio clam, priuſquam proferret. At Deus ſubdolam calliditatem hominis intelligens, dixit, O conſultor, utrum mavis facere (penes te namque arbitrium eſt) facito; & ſive vivum, ſive mortuum, quod in manibus habes, profer-to.

Hæc fabula innuit, mentem divinam nihil neque latere neque fallere.

De Piſcatore & Smaride.

PIſcator quidam dimiſſis in mare retibus, extulit ſmaridem puſilli corporis, quæ ſic piſcatorem obſecrabat; Noli me in præſentia capere tam puſillam & minutam, ſine abire & creſcere, ut poſtea ſic adulta commodo cum majore potiaris. Cui piſcator inquit, Ego vero amens ſim ſi lucrum, quod inter manus habeo, licet exiguum, prætermittam, ſpe futuri boni, quantumlibet magni.

Hæc fabula innuit ſtolidum eſſe, qui propter ſpem majoris commodi rem & præſentem & certam, licet parvam, non amplectitur.

De *Equo & Aſino.*

VIr quidam habebat equum & aſinum. In itinere autem faciendo, inquit aſinus equo, Si me ſalvum vis, leva me parte oneris mei. Equo illius verbis non obſequente, aſinus ſub onere cadens moritur. Tunc dominus jumentorum, omnes quas portabat aſinus ſarcinas, ſimulque corium quod a mortuo exuerat, equo imponit. Quo onere depreſſus equus & gemens, cum clamore inquit, Væ mihi jumentorum infæliciſſimo! quid mihi miſero mali evenit? Nam recuſans partem, nunc totum onus porto, & illius inſuper corium.

Hæc fabula innuit majores debere in laboribus participes eſſe minoribus, ut utrique ſint incolumes.

De Viro & Satyro.

VIr quidam cum Satyro amicitiam inierat: qui cum edendi gratia ſederent, exortâ cœli tempeſtate, ac frigore, vir manus ad os admovens anhelitu refocillabat. Quod intuens Satyrus interrogabat, quamobrem id faceret. Ille inquit. Calore oris algentes manus refocillo, Pauloq; poſt calidiori edulio allato, cum vir iterum ad os manum cum edulio admovens, calorem cibi inſpiratione refrigeraret, interrogat Satyrus quamobrem id faceret, Reſpondente autem viro, Ut edulium refrigerem; Atque ego inquit Satyrus tecum poſthac amicitiam non exercebo, qui ex uno ore & calidum promis & frigidum. Vale.

Fabula innuit devitandam ejus amicitiam eſſe, cujus anceps vita eſt & non ſimplex ſermo.

De Vulpe & Pardo.

VUlpes & pardus de pulchritudine altercabantur: & pardo ſuam pellem verſicolorem extollente, vulpes, cum ſuam præponere non poſſet, inquit, At quanto ego ſpecioſior, quæ non corpus, ſed animum verſicolorem ſortita ſum!

Hæc fabula innuit pulchritudinem animi antecellere pulchritudinem corporis.

De Fele in Fœminam mutata.

FElis quædam delicium formoſi erat cujuſdam adoleſcentis. Hanc ille ut in fœminam mutaret, Venerem deprecatus eſt. Dea miſerta cupiditatis adoleſcentuli, convertit beſtiam in ſpecioſam puellam. Cujus formâ inardeſcens adoleſcentulus, adducit illam ſecum domum: quibus conſidentibus in cubiculo, Venus volens periculum facere, nunquid illa cum corpore mutaſſet & mores, murem immiſit in medium, At illa & eorum qui

aderant, & cubiculi nuptialis immemor, e cubiculo surgens, murem insequebatur, illum comedere cupiens. Tunc dea, indignata, eam iterum in suam restituit naturam.

Fabula indicat scelestos homines, etsi conditionem statumque mutant, tamen mores nequaquam mutare.

De *Agricola & Canibus.*

AGricola quidam hyberno sidere in agro deprehensus, deficientibus cibariis, primùm interfectis singulis ovibus, illarum carnibus vescebatur, mox & caprarum: postremo operariis bobus interemptis alebatur. Quod canes cum animadvertissent, inter se collocuti sunt, dicentes, At nos hinc faciamus fugam, si enim operariis bobus dominus noster non pepercit, nec nobis quidem parcet.

Fabula significat, fugiendos eos esse cavendosque, qui a familiaribus quoque manus non abstinent.

De *Agricola filios suos docente.*

AGricola filios suos videns quotidie litigantes, neque in gratiam inter se reduci potuisse, jussit complures virgulas sibi afferri. Aderant autem filii illic sedentes. Quæ cum allatæ essent colligavit omnes, in unũ fasciculum, iussitque singulos filiorum fasciculum capere atque confringere. Illis vero confringere non valentibus, solvens postea fasciculum, tradit singulas singulis eis frangendas; atque illis statim facileque frangentibus, intulit, Ita & vos, filii mei, si unanimes invicem perstiteritis, inexpugnabiles vos hostibus, & invictos præbebitis. Sin minus, ipsa vestra æmulatio atque seditio opportunam vos prædam inimicis faciet.

Fabula innuit, æque res humanas facere vel concordia incrementum, vel discordia jacturam.

De Muliere & Gallina.

Mulier quædam vidua habebat gallinam quotidie singula ova parientem. Sperans autem mulier pro singulis bina ova parituram, si plus tribuisset escarum, opipare educabat: Gallina vero pinguior effecta ne unum quidem ovum parturire poterat.

Hæc fabula indicat, quod homines propter luxum & copiam rerum ingravescentes ab instituto retardantur.

De homine quem canis momorderat.

Admorsus cane quidam circumibat singulos eorrogans curationem; nactusque est quendam, qui, cognita mali qualitate, inquit, Si tu quidem, ô homo, convalescere vis, sume crustulum panis madefactum in sanguine vulneris; & porrige cani qui te momordit comedendum. Cui ille deinceps inquit, Ego, mehercule, si istuc fecero, dignus sim qui ab omnibus hujus urbis canibus præmordear.

Fabula indicat improbos homines, cum maxima beneficia acceperint, tum maxime ad malefacta animari.

De duobus Amicis & Urso.

Duobus amicis una iter facientibus fit ursus obviam: quorum unus perteritus, in arborem scandens latuit: alter vero cum se imparem urso fore, & si pugnare vellet, superatum iri intelligeret, procidens simulabat se mortuum. Ursus autem adveniens aures & occipitium olfaciebat; illo qui stratus jacebat usquequaque continente respirationem, ita mortuum esse credens ursus abiit: aiunt enim ursum non sævire in cadavera. Mox alter qui inter frondes arboris latuerat, descendens, interrogat amicum, quidnam ad aurem ursus secum esset locutus. Cui amicus inquit, Admonuit me, ne posthac cum ejusmodi amicis iter faciam.

Fabula innuit, devitandos eos amicos, qui periculoso in tempore ab auxilio præstando revocant pedem.

De Adolescentibus & Coquo.

DUo adolescentes opsonium a coquo mercati communiter erant. Cæterum cum coquus quibusdam negotiis domestici animum intenderet vacaretque alter adolescentum partem opsonii in alterius manus immisit. Convertente se coquo,& partem carnis,quæ aberat, requirente ; qui carnem sustulerat jurabat se non habere; qui vero habebat , jurabat se non abstulisse. Quibus coquus intellecta adolescentum astutia, inquit, Etsi me latet fur, tamen eum, per quem jurastis, Deum, non latebit.

Hæc fabula innuit, quod si quid homines celamus , Deum nequaquam celare poterimus, qui solus omnia prospicit & omnia videt.

De *Arundine & Olea.*

DIsceptabant arundo & olea de constantia , de fortitudine & de firmitate. Olea quidem probra arundini ingerebat, ut fragili,& ad omnem ventum vacillanti. Arundo autem obticebat, non longum tempus expectans. Nam cum ventus vehemens ingruisset, arundo agitabatur reflectebaturque : olea vero violentia ventorum cum reluctari vellet, confracta est.

Hæc fabula innuit, eos qui fortioribus ad tempus cedunt, potiores esse iis qui non cedunt.

De *Tubicine.*

ERat tubicen quidem qui in militia signum caneret. Is interceptus ab hostibus ad eos qui circumsistebant proclamabat, Nolite me, o viri innocuum insontemque occidere. Nullum enim unquam ego occidi: quippe nihil aliud quam hanc tubam habeo. Ad quem illi vicissim cum clamore responderunt, Tu vero hoc ipso magis trucidaberis, quod cum ipse dimicare nequeas,cæteros potes ad certamen impellere.

Hæc fabula innuit, quod præter cæteros peccant, qui malis & [illegible] persuadent ad inique agendum.

De *Aucupe & Vipera.*

AUceps quidam sumptis aucupatoris retibus ad venandum processit, visoque palumbo in cacumine arboris sedente, compositas artificiosè arundines cum retibus ad avem clanculum admovebat, sperans se illam venari posse. Quod, cum egit, in altum intuens, jacentem viperam pedibus pressit; quæ exasperata dolore, hominem momordit. At ille jam deficiens, Me miserum, inquit, qui dum alterum venari volo, ipse ab altero captus pereo!

Hæc fabula innuit, fraudulentos homines insidias suas occulture; sæpe tamen ab aliis sustinere.

De *Castore virilia sibi amputante.*

CAstor præter cæteros quadrupedes in aquâ durare dicitur, ejusq; genitalia ad artem medicam sane utilia sunt. Ubi videt indagantibus hominibus se captum iri (non enim ignorat quamobrem indagetur) ipse sibi genitalia præscindit, atque insequentes prospiciens hoc modo incolumis evadit.

Hæc fabula innuit, hujus exemplo prudentes debere pro adipiscenda salute nullam rationem habere fortunarum.

De *Thynno & Delphino.*

THynnus cum delphinum insequentem percepit cursuq; fugeret & jamjam capiendus esset, in anfractum quendam se introsit. Delphinus quoq; ad alterum similē ipso impetu allisus est ad quem Thynnus respiciens eamque expirantem videns, inquit, Jam mihi mors non est molesta, videnti, qui mihi causa mortis est, mecum morientem.

Hæc fabula indicat, æquo animo ferre homines calamitates cum eos propter quos in calamitate sunt calamitosos aspiciunt.

De

De Cane & Lanio.

CAnis quidam insiliens macellum, lanio in aliqua re occupato, arrepto pecoris corde fugiebat. Ad quem lanius conversus, fugientem aspiciens, inquit, O canis, abi; ubicunque fueris te observabo: non enim mihi cor sustulisti, sed dedisti.

Fabula indicat, jacturam semper esse hominibus doctrinam.

De vaticinatore quodam.

VAticinator quidam in foro sedens, sermocinabatur: Cui quidam denuntiat, fores domus ejus effractas esse, omniaq; direpta quæ in domo fuissent. Ad quem nuntium vaticinator gemens properansque cursu, se domum recipiebat. Quem currentem quidam intuens, O tu, inquit, qui aliena negotia te divinaturum promittis, certe tu ipse non divinasti.

Fabula ad eos spectat, qui res suas non recte administrantes, alienis quæ nihil ad eos pertinent providere & consulere conantur.

De Ægroto & Medico.

ÆGrotus quidam a medico interrogatus, quonam modo se habuisset præter modum respondit, in sudorem se fuisse resolutum. Cui medicus, Istud inquit bonum est. Altero autem die iterum interrogatus, quonam modo se haberet, respondit, Algoribus correptus, diu vexatus sum. Et id quoque inquit medicus, bonum est. Tertio cum ab eodem medico interrogaretur, respondit profluvio corporis debilitatus sum. Istud etiam bonum est, inquit medicus. Postea autem familiari quodam interrogatus? Quomodo habes, ó amice, respondit etiam. Bene habeo, sed morior.

Fabula indicat arguendos assentatores.

De Asino & Lupo.

ASinus calcaro ligni aculeo claudicabat, conspectoq; lupo, ait, O lupe (en!) præ cruciatu morior, futurus

esca

esca aut tua, aut vulturum, aut corvorum. Unum modo abs te munus flagito: Educ prius de pede aculeum, moriar saltem sine cruciatu. Tum lupus summis dentibus aculeũ mordicus deprehendens eduxit. Asinus vero doloris oblitus, ferratos calces in faciem lupi impegit; fractaq; illius fronte, naribus, & dentibus, aufugit; lupo seipsum accusante, ac merito sibi id evenisse dicente, quod qui didicerat esse lanius jumentorum nunc illorum volebat esse chirurgus.

Hæc indicat fabula, quod qui sua artificia deserunt, transferentes se ad alia ipsis non apta, & in derisum veniunt, & in discrimen.

De *Aucupe & Merula.*

Auceps tetenderat volucribus retia: quod eminus intuens merula, percontabatur hominem quid negotii ageret. Ille respondit se condere urbem; abiitq; longius, & sese abdidit. Merula vero illius verbis fidem habens, & accedens ad escam juxta retia oppositam, capta est: accurrente aucupe, inquit, O homo, si tu quidem talem urbem condis haud multos invenies incolas.

Hæc indicat fabula, eo maxime modo rem privatam & publicam destrui, cum præsidis sævitiam exercent.

De *Viatore & Pera inventa.*

Viator longum inpressus iter si quid invenisset, ejus dimidium Jovi se oblaturum vovit. Inventa autem postea in itinere pera palmularum amygdalarumque plena, comedit omnes palmulas amigdalesque; sed harum ossa, illarum putamina & cortices ad aram quandam obtulit, inquiens, Habes Jupiter, quod tibi voveram: quod enim inveni, ejus & interiora & exteriora offero.

Fabula innuit avarum propter pecuniæ cupiditatem etiam diis moliri fallacias.

De Puero & Matre.

PUer quidam in schola condiscipuli furatus tabellam alphabetariam, attulit matri suæ: a qua non castigatus, quotidie magis furabatur. Procedente autem tempore cœpit furari majora. Tandem a magistratu deprehensus, ducebatur ad supplicium. Matre vero sequente ac vociferante, rogavit ille satellites ut paulisper cum ea ad aurem loqui permitterent: quibus permittentibus, & matre festinabunda aurem ad os filii admovente, ille auriculam matris dentibus emorsam evulsit. Cum mater cæterique eum increparent, non modo ut furem sed etiam ut in parentem suam impium; hæc mihi, inquit ut perderer caussa extitit: Si enim me tabellam alphabetariam furatum castigasset, nequaquam, ad ulteriora progressus, nunc ad supplicium ducerer.

Hæc fabula indicat, quod qui inter initia peccandi non coërcentur, ad graviora flagitia evadunt.

De Pastore artem nauticam exercente.

PAstor in loco maritimo gregem pascebat: qui cum viderat mare tranquillū, incessit cupido navigationem faciendi ad mercatū. Itaq; venundatis ovibus, emptisque palmularum sarcinis, navigabat. Oborta autem vehementi tempestate, & navi mergi periclitante, omne pondus navis in mare dejecit, vixque evasit exonerata navi. Paucis post diebus veniente quodam, & tranquillitatem maris admirante (erat enim sane tranquillum) respondens inquit, palmulas iterum vult, quantum intelligo; ideoq; immotum sese ostendit.

Hæc innuit fabula, eruditiores effici homines damno atque periculo.

De Filio cujusdam senis, & Leone.

FIlium senior quidam habebat unicum generosi animi & canum venaticorum amatorem: hunc per quietem viderat a leone trucidari. Territus igitur, ne forte somnium hoc aliquando sequeretur eventus, extruixt domum quandam politissimam; & laquearibus a fenestris

amœnissimam

amœnissimam. Illuc inducens filium, assiduus illi custos adhærebat: Depinxerat enim in domo dilectationem filii omne animalium genus: in quibus & leonem. Adolescens hæc inspiciens, eo amplius molestiæ contrahebat, Quadam autem vice proprius stans leoni, inquit, O truculentissima fera, propter inane somnium patris mei in hac domó asservor, velut in carcere: quid tibi faciam? Et hæc dicens, manum parieti incussit, oculum leonis eruere volens; & in clavo, qui illic latebat, offendit. Qua ex percussione manus emarcuit, succrevitque, sanies ac febris subsecuta est, brevique tempore adolescens est mortuus. Ita leo adolescentem occidit, nihil adjuvante patris sophismate.

Hæc fabula innuit, quæ ventura sunt, divicare posse neminem.

De Calvo crines externos gerente pro nativis.

CAlvus quidam mentitos crines gerens, dum equo vehebatur, ecce! ei validior ventus illos de capite sustulit. Risus statim magnus a circumstantibus excitabatur, & ille mutuo risu illis inquit. Quid mirum si crines qui non erant mei a me recesserunt; Illi quoq; recesserunt qui mecum fuerunt nati?

Hæc fabula indicat, nos non debere mœrere ob amissas opes. Quod enim nascentes a natura non accipimus, non potest nobiscum perpetuo manere.

ÆSOPI.

ÆSOPI FABULATORIS clarissimi Apologi, è Græco Latini facti, per *Rimicium.*

ARGUMENTUM.

ÆSOPUS fabulator clarissimus, natione quidem Phrygius, fortuna vero servus, fuit colore niger, ac facie supra modum deformis. Is quia beneficus semper in hospites fuit, dea hospitalitatis in somnis sibi assistens, largita est loquelam (nam ab initio blatero fuit) sapientiamque, ac variarum fabularum inventionem: quæ porro fabulæ non parum conducunt mortalium vitæ. Nam animalia bruta fingit agere ea quæ hominum sunt actiones; quas ita ante oculos ponit, ut audientium animos incitet ad virtutem; nec ulli sunt hominum mores, quos in brutus fingendo ipse non aperit. Has igitur fabulas si quis rite gustaverit, quam viam sequi, quamque vitare debet, in privatis publicisque negotiis facile comperiat. Nam imprimis fabulam narrat, dum quid fabula significet compendiosius exponit; atque ordinem Alphabeti in Græco secutus, qui in latino sermone servari non potest, hinc sumit initium.

De *Aquila & Vulpe.*

AQuila & vulpes, conflata inter se amicitia, in proximo habitare constituunt, firmiorem amicitiam ex frequenti conversatione fore putantes. Igitur aquila nidum alta super arbore instituit: vulpes vero, arborem prope inter dumeta catulos collocat. Una igitur dierum cum vulpes latibulũ egressa, pastũ catulis quæreret, aquila & ipsa cibi indiga in latibulũ devolans, vulpis catulos arripuit ac pullis suis comedendos præbuit. Vulpes reveniens, cognita filiorũ morte atroci, valde tristata est: & cum aquilã ulcisci non posset, quia quadrupes existens, volucrem

erem persequi nequibat (quod unum miseris ac impotentibus datur) aquilam exsecratur, ac mala sibi imprecatur; tantum in odium violata vertitur amicitia. Contigit igitur illis diebus ruri caprum immolari; cujus frustum una cum carbonibus accensis aquila arripiens, sustulit ad nidum, sed vento vehementius spirante, nidus, qui ex fæno & materia exili aridaque confectus erat, incenditur. Aquilæ pulli flammam sentientes, cum volare adhuc nequirent, humi decidunt. Vulpes confestim illos arripiens, in aquilæ conspectu devorat.

Fabula significat, quod qui amicitiam violant, quamvis eorum quos læserint ultionem declinent Dei supplicium non tamen effugient.

De *Aquila & Corvo.*

AQuila celsa ex rupe devolans, agnum ex ovium grege arripuit: quam rem cum corvus conspicatur, æmulatione motus vehementi cum strepitu ac stridore devolat in arietem, atque ungues in arietis vellus ita implicat, ut inde se jam motu alarum explicare non possit. Hunc pastor cum ita implicitum videt, accurrens, corvum comprehendit, atque alarum pennis incisis, pueris suis pro ludibrio dedit. Verum enim cum quispiam corvum rogabat quænam volucris esset; corvus ait, Prius quidem, quoad animum aquila fui, nnuc vero me corvum esse certe cognosco.

Fabula significat, quod qui supra vires quippiam audet, hoc solum efficit, quod in adversa sæpius incidit, ac se vulgo ridiculum exhibet.

De Aquila & Scabrone.

AQuila leporem persequebatur. Lepus consilii inops, cum tempus obtulit scarbonem videns, ab eo auxilium imploravit: cui scabro pollicitus est tutelam & custodiam suam. Deinde, cum aquilam propinquantem scabro conspicatur, eum precatur, ne suum eripiat sibi servum. Aquila scabronis parvitatem contemnens coram

ram eo leporem exedit. Verum scabro suæ injuriæ memor, ubi aquila nidificaret, observat. Ecce aquila ova parit. Scabro alis elatus ad aquilæ nidum volat, atque ova devolvens ad humum dejicit. Aquila ad jacturam ovorum mœrore concitata, evolat ad Jovem (est enim aves deo illi sacrata) & locum ad pariendum sibi tutum dari precatur. Jupiter illi concedit, ut cum tempus adest, ejus in sinu pariat ova. Hoc scabro prævidens, globum e stercore confecit, atque sursum evolans, in Jovis sinum dimisit. Jupiter, volens e sinu globum excutere, ova aquilæ simul excussit. Ex tunc aiunt, aquilam nunquam parere, quo tempore scabrones exsistunt.

Fabula significat, quod nullus porro contemnendus; quoniam nemo est qui injuriam accipiat, quin cum tempus datur, se ulcisci quærat.

De Philomela & Accipitre.

PHilomela cum alta in quercu sederet, more suo sola canebat. Eam accipiter cibum quæritans, cum intueretur, repente advolat illamque rapit. At philomela cum se interrituram videt, accipitrem precatur, ut se missam faciat, quoniam ad explendum ejus ventrem ipsa satis minime sit; sed pro saturitate sua, ut ad majores aves se vertat, opus profecto fore. Eam accipiter torve conspiciens, ait, stultus equidem nimium essem, si quem manibus teneo cibum illum dimitterem amplioris spe pastus.

Fabula significat, quod qui amittunt id quod manu tenent rerum majorum spe, consilio inopes ac ratione nimium sunt.

De Vulpe & Trago.

VUlpes & tragus sitientes in quendam puteum descenderunt: verũ enim post potũ, cum egressum non inveniret hircus, vulpes ei comiter ait, Bono sis animo: nam, quid saluti nostræ opus sit probe animavertere; etenim rectus stabis ac pedibus anterioribus cornibusque muro adhærebis; tuas ego scapulas cornuaque conscendens

dens cum egressa puteum fuero, te comprehendens hinc extraham. Huic caper prompte deservivit. Vulpes suo exultans egressu, circa os putei capro illudit. At dum caper illam incusat sibi pacta haud servasse, ei facete vulpecula inquit, Si ea, caper, sapientia præditus esses, quo pilorum ornatu isthæc tua barba referta est, non prius in puteum descendisses, quam egressum pensiculate vidisses.

Fabula significat, quod homines consilio præditi rerum finem prius inspiciant, quam dent operam rebus gerendis.

De *Vulpe & Leone.*

VUlpes, quæ nunquam viderat leonem, cum illi forte obviasset, adeo pertimuit, ut mortem pene obiret. Rursum illum cum aspexisset, pertimuit; sed minime ut primum. Eum tertio cum intueretur, prope accedens fuit ausa coram disserere.

Fabula significat, quod res terribiles usus & consuetudo familiares facit.

De *Cato & Gallo.*

CAtus cum gallum cepisset, atque causam quæreret qui eum comedere posset, illum criminari cœpit, quod esset animal turbulentum, qui noctu clamando haud permitteret quiescere mortales: Gallus se excusabat, quod id ageret ad eorum voluptatem, cum ad opera facienda illos excitaret. Rursum catus ait, impius es, ac supra modum scelestus, qui agis continue contra naturam, cum ne a matre, nec a sororibus, te abstineas; sed per incontinentiam cum illis te commisceas. Gallus item defendebat, quod dominæ suæ quæstus gratia id quoque ageret. Enim vero ex hujusmodi coitu gallinæ pariunt ova. Tunc inquit catus, Excusationibus licet abundes, ego tamen jejunare haud intendo.

Fabula significat, quod qui parvus exsistet natura, cum semel delinquere animo proposuit, quamvis causa desit prætextus, a pravitate tamen non desistet.

De Vulpe sine cauda.

VUlpes ut e laqueo evaserat abscissâ caudâ cum ex pudore vitam sibi mortem putaret, excogitavit alias dolo inducere vulpes, ut sub cõmunis cõmodi specie sibi singulæ caudam abscinderent, & sic suum dedecus levaret. Itaq; ad unum vulpibus congregatis, suadet ut caudam sibi abscindant; differens, caudam non modo dedecori vulpibus esse, sed oneri gravi atque inepto. E vulpibus una facete respondit, Heus soror, si res ista tibi soli conducit hoc itidem aliis consulere haud æquum est.

Hæc fabula ad eos spectat, qui sub charitatis specie suum commodum consulendo prospiciunt.

De *Piscatore & Smaride pisciculo.*

PIscator qui mari rete tetendit, eo smaridem cepit pisciculum; quæ parvâ adhuc ætate, piscatorem orabat, ut dum grandis esset, atque majorem quæstum ex eo assequi posset, sibi vitam donaret. Huic Piscator lepide respondit, Ego quidem mente carerem, si quod minimum mihi est lucrum, id dimitterem amplioris spe quæstûs.

Fabula *significat, quod certa pro incertis, quamvis in eis magna insit spes, stultorum esset dimittere.*

De *Vulpe & Rubo.*

VUlpes cum sepem quandam ascenderet, ut periculum vitaret, quod sibi imminere videbat, rubum manibus comprehendit, atq; volam sentibus perfodit: & cum graviter saucia foret, gemens inquit rubo, Ut me juvares cum ad te confugerim, tu deterius me perdidisti. Cui rubus, Errasti vulpes ait, quæ pari dolo me capere putasti quo cætera consuevisti.

Fabula significat, quod stultum est implorare auxilium ab illis, quibus natura datum est obesse potius quam prodesse.

De

De vulpe & Crocodilo.

VUlpes & crocodilus de nobilitate contendebant. Cum crocodilus multa pro se adduceret, & supra modum se jactaret de splendore progenitorum suorum; vulpes ei subridens ait, heus amice, etsi hoc tu quidem non dixeris, tuo corio clare apparet quod multis tu jam annis tuorum splendore fuisti denudatus.

Fabula significat, quod homines mendaces res ipsa potissimum refellit.

De Vulpe & Venatoribus.

VUlpes venatores effugiens, ac per viam currendo jam defessa, hominem casu reperit lignarium; quem rogat, ut se quoquo loco abscondat. Ille tectorium ostendit. Vulpes illud ingrediens, in angulo quodã se abscondit. Adsunt venatores: lignarium, si vulpem viderit rogant. Lignarius verbis quidem se vidisse negat; manu vero, ubi vulpes latebat, locum ostendit. Verum enim venatores re haud percepta statim abeunt. Vulpes ut illos abiisse prospicit, tectorio egrediens, tacite recedit. Lignarius vulpem criminatur, quod cum salvam fecerit, nihil sibi gratiarum agat. Tunc vulpes se convertens illi tacite ait, Heus amice, si manuum opera, ac mores verbo similes habuisses, meritas tibi persolverem gratias.

Fabula significat, quod homo nequam, etsi bona pollicetur, mala tamen & improba præstat.

De Gallo & Perdice.

GAllos complures cum quis domi haberet, quam emerat perdicẽ illis compascere permisit. Sed cum galli illam infestarent, rostrisq; percuterent, perdix ea injuria vehementer perdoluit, putans, quia advena, nec ex eo genere esset, eas sibi inferri injurias. Gallos deinde

cum invicem certantes conspiceret perdix, amota animi perturbatione, ait, De cætero quidem haud tristabor, posteaquam inter eos odiosa certamina cerno.

Fabula significat, quod homines sapientia præditi, moderato animo ferunt injurias ab illis vel maxime sibi illatas, qui nec sibi nec suis parcere sciunt.

De Vulpe & Larva.

VUlpes citharœdi domum ingressa, dum, quæ domi parata sunt, sagaciter explorat, larvæ caput reperit arte industriosa compositum: quod manibus capiens, ait, O quale sine cerebro caput!

Fabula significat, quod omnes corpore decori, eandem animo non habent pulchritudinem.

De homine & ligneo Deo.

HOmo quidam Deum ligneum domi habens, eum orabat, ut boni quippiam sibi, tribueret: sed quanto magis orabat, tanto res domi angustior erat. Demum ille concitus ira, deum cruribus prehensis, capit & caput parieti illidit. Excusso igitur capite, multum auri exsiliit: quod homo colligens, ait, Perversus nimium atq; perfidus, qui dum in honore te habui nihil quidem profuisti; percussus vero & verberatus, boni plurimum contulisti.

Fabula significat, quod homo nequam si quando prodest, id efficit vi coactus.

De Cane ad cœnam vocato.

VIr quidam, cum cœnam opiparam parasset, amicum quendam domum vocavit: ejus quoque canis canem alterius ad cœnam invitavit. Is domum ingressus, cum tantum dapum videret apparatum, lætus secum ipse ait, Hodie porro ita me explebo, quod die crastino comedere non indigebo; hisq; dictis motu caudæ applaudit. Cocus vero conspiciens, tacitus per caudam cepit, atque illum sæpius rotans, per fenestrã projecit. Ille attonitus humo assur-

assurgens, dum clamando aufugit, cæteri canes ei occurrunt atque rogant quam opipare cœnaverit. At ille languens, ita potu & dapibus me explevi, quod cum exiverim, viam non vidi.

Fabula significat, quod quibus rebus quis doliturus est, rebus illis lætari non debet.

De Aquila & Homine.

Aquilam homo quidam cum cepisset, pennis alarum ei evulsis, inter gallinas morari dimisit. Eam deinde quidam mercatus, pennis alas denuo munit: tum aquila volans, leporem capit, fertque illū benefactori suo. Quam rem conspiciens vulpes, homini ait, Noli hanc aquilam, uti prius, hospitio habere, ne ceu leporem te æque venetur. Tum homo aquilæ item pennas evulsit.

Fabula significat, quod bene facientes sunt quidem remunerandi: improbi vero omni studio vitandi.

De viro Agricola.

Homo quidam agricultor existens, cum finem vitæ sibi adesse cognosceret, cuperetq; filios in agrorum cultus fieri peritos, eos vocavit; atq; inquit, filii, ego e vita discedo, bona mea in vinea consita sunt omnia. Illi post patris obitum, putantes in vinea thesaurum rerum reperire, assumptis ligonibus, marris, ac bidentibus, vineam funditus effodiunt, nullumque thesaurum inveniunt. Verum enim vinea, cum probe effosa foret longe plures solito fructus produxit, atque illos divites fecit.

Fabula significat, quod labor assiduus Thesaurum parit.

De Carbonario & Lotore.

Carbonarius lotorem quendam rogavit, ut quam pretio conduxerat domum secum pariter cohabitaret. At lotor rem alias expertus, ait, id conducibile haud mihi

 esset

esset : Nam quæ albificarem, ea omnia carbonum favillis ipse maculares.

Fabula indicat, quod res natura dissimiles stare simul commode non possunt.

De Vulpe esuriente.

VUlpes ingenti fame concita, cum quodam in tectorio carnis frustum ac panem repositum perspiceret tectorium ipsum intravit, atque tantum comedit quod ad ingentem tumorem ventrem distendit : & cum ex nimia ventris tumefactione inde egredi nequiret, tumens, gemebat. Ejus gemitum vulpes alia transiens illac cum audiret. illuc accedit, rogatque quid nam gemeret : deinde causam gemitus edocta, lepide ait, istic manendum est usque dum eo tenuis efficiaris, quanta eras cum intrasti ; nam eo pacto facile egredieris.

Fabula indicat, quod nihil est tam durum , quod tempus non dissolvat.

De Piscatore quodam.

PIscator quidam piscandi inexpertus, tibiis ac reti assumptis juxta maris littus accedit, atque saxo quodam superexsistens, imprimis tubicinare cœpit ; putans cantu se pisces facile esse capturum : verum cantu cum nullum consequeretur effectum, depositis tibiis, rete in mare demisit, ac pisces cepit perplures. Sed cum ex reti pisces extraheret, atque eos saltantes perspiceret, non insulse ait, O improba animalia ! dum ad tibiam cecini, saltare noluistis : nunc, quia canere cesso saltus datis assiduos.

Fabula indicat, quod omnia probe fiant quæ fiunt tempore suo

De Piscatoribus quibusdam.

PIscatores piscatum profecti, diuque piscando defessi, fame præterea & mærore, quod nihil cepissent, cōfecti, cum abire decernunt, ecce ! piscis quidā alium fugiens se insequentem, in naviculam saltat. Illum piscato-

res

adniodum læti comprehendunt, ac in urbem reversi ndi pretio vendunt.

Fabula indicat, quod frequentius fortuna id exhibet, quod efficere non potest.

De viro inope & infirmo.

HOmo quidam pauper, cum ægrotaret diis vovit, quod, si ab eo morbo liberaretur, boves centum immolaret. Quod dii experiri volentes, sanitate n facile reddunt. Liber igitur a morbo, cum boves, quia uper non haberet, ossa boum centum collegit, eaq super altare deponens, lepide inquit, Ecce! quod vovi vo n vobis, nunc persolvo. At dii illum ulsciscí volentes, somnis ei assistunt, atque inquiunt. Ad maris littus perto, ibi enim in loco semoto auri talenta centum repees. Ille expergefactus, somnii memor, dum pergit ad mus, incidit in latrones. Captus itaque eos rogabat, se missum facerent, quoniam mille auri talenta perlveret eies

Fabula indicat, quod homo mendax deos & homines pariter contemnit.

De Vulpe & Pardo.

VUlpes cum pardo de pulchritudine contendebat: cum varias corporis notas pardus sibi duceret decori, vulpes ei comiter ait, Ego quidem longe forмосior sum judicanda, quæ non corpus, sed animum variis notis habeo notatum.

Fabula indicat, quod decor mentis est potior omni corporis natu.

De *Piscatoribus quibusdam.*

PIscatores quidam mari rete trahebant: quod cum graue esse sentirent lætitia gestiunt, putantes multos pisces habere irretitos. Sed ut rete in terram traxerunt, pisces quidem paucos, saxum vero ingens reti inesse com perspiciunt, longe tristantur. Quidam ex illis natu iam grandis non in urbane sociis inquit; Animis estote

quietis: quippe lætitiæ soror est mæstitia. Oportet enim casus prospicere futuros, illosque ut levius quis ferat, persuadere sibi esse eventuros.

Fabula significat, quod qui reminiscitur sortis humanæ, in adversis minime frangitur.

De *Ranis Regem petentibus.*

RAnæ mœrentes quod sine rege forent, Jovi supplicatum oratores mittunt, ut regem sibi daret. Jupiter earum simplicitatem cognoscens, lignum in stagni medium dimisit. Quod cum in stagnum cecidit, ejus sonus supra modum terruit ranas. Quæ cum lignum esse noverunt, rursus Jovi supplicatum mittunt, ut regem vivum, haud mortuum, sibi daret. Jupiter stultis earum precibus motus, hydrum illis dedit in regem. Is indies eum ranas devoraret, tertio Jovem ranæ precantur, ut regem sævum atque immanem ab eis amoveret. Tunc Jupiter inquit, Quem tot precibus regem exorastis, eum vobis perpetuum habetote.

Fabula indicat, sæpe ea precamur, quæ impetrasse postea nos pœnitet.

De *Cata in fœminam mutata.*

CAta quædam speciosi cujusdam adolescentis amore capta Venerem oravit, ut eam in hominem mutaret. Venus illius miserta, in formam hominis eam mutavit, quam cum longe speciosa esset amator domum subito adduxit. Sed cum in cubiculo simul sederent, Venus experiri cupiens, si mutata facie mutasset & mores, in medium constituit murem: quem cum illa prospexit, oblita formæ & amoris sui, murem ut caperet persecuta est. Qua super re Venus indignata, denuo eam in priorem catæ formam mutavit.

Fabula indicat, quod homo nequam licet personam mutet, mores tamen retinet eosdem.

De

De Sene mortem vocante.

SEnex quidam lignorum fascem super humeros ex nemore portans, cum longa via defessus esset, fasce humi deposito mortem vocavit. Ecce! mors advenit, causamque quamobrem se vocaverat, rogat. Tunc senex Ut hunc lignorum fascem super humeros imponeres, ait.

Fabula significat, quod quisquis vitæ cupidior est, licet mille subjiciatur periculis, mortem tamen semper devitat.

De Muliere & Medico.

MUlier anus cum opthalmiam pateretur, medicum ad se curandum accersit, certum pretium ei dare promittens, si eo morbo curaretur; si vero non liberaretur, nihil debere pacta est. Medicus vero quoties illam ibat curatum, toties quippiam e domo clàm exportabat. Mulier igitur opthalmiâ curata cum nihil earum rerum domi esse perspiceret, medico mercedem pactam petenti solvere denegat. Quamobrem vocata in judicium, pactum quidem non denegat; sed se curatam opthalmia esse, id vero pernegat; aiens, Cum cæca eram domum multa supellectile refertam videbam: nunc cum video, ut medicus ait, nihil rerum domi esse perspicio.

Fabula declarat, quod homines avaritiæ dediti, sibimet sæpius contradicunt.

De Agricola & Canibus.

AGricola quidam magnitudine hyemis in suburbanis se locavit. Sed cum alimonia sibi deficeret, capris & ovibus primum vesci cœpit, cum vero indies magis sæviret hyems, bobus quoque nec pepercit. Quod facinus cum animadverterent canes, invicem verba faciunt; Quî hic stamus? inquiunt: cur mortem nobis incumbentem non fugimus? Putamusne eum nobis parcere vitam, qui alimoniæ gratia boves jugulavit?

Fabula significat, quod eos fugere debemus, qui in charissimos crudeliter se gerunt.

De

De Agricola & Filiis.

AGricola quidam complures habuit filios continua seditione discordes, ac ejus admonitiones perpetuo negligentes. Cum forte unà domi omnes sederent, jussit pater virgarum fascem coram deportari, atq; natos cœpit hortari ut integrum fascem disrumperent. Cum igitur fascem eum totis viribus frangere non possent, genitor præcepit, ut soluto fasce singulatim frangerent virgas. Cum quisque facile hoc perficeret, tunc facto silentio pater aiebat. Si quando animis idem senseritis, nati mihi charissimi, nec ab inimicis superari poteritis: sed si inter vos seditiones servabitis, qui volet is facile vos perder.

Fabula significat, quod fortior est unio, quam seditio, quæ est imbecillis.

De Muliere & Gallina.

VIdua quædam mulier gallinam habuit, quæ die quolibet parturiebat ovum, putavit mulier more ingenii humani (quod sitis habendi semper sollicitat) gallinam illam die bis parituram, si plus speltæ radere soleat At gallina, pluri alimonia pinguior facta, id unum desit parere ovum. Sic mulier ex quo magis lucrum quæritabat, id cæca augendi cupiditate amisit.

Fabula significat, quod plurium cupiditate rerum, præsens quandoque deperditur quæstus.

De Homine a cane morso.

HOmo quidam cum eum canis momordisset, summo cum studio sciscitabatur, a quo sanari posset. Quidam ei obviam factus, atque de medico rogatus, ait, Si vis, amice, fieri sanus, non est tibi opus medico. Nam si canis, qui te momordit, a vulnere lingua sanguinem tergit, ista cura nihil potius reperiri potest: Alter, arridens, venustissi-

venustissime, inquit, si hujusmodi utar remedio, indies magis a canibus mordebor.

Fabula significat, quod ab hominibus nequam incommoda pro commodis, & mala pro beneficiis retribui solent.

De duobus Amicis & Ursa.

AMici duo dum rus viarent, ursa eis obviam occurrit, qua prospecta, alter eorum territus, ut se salvaret, continuo arborem ascendit: alter cum ursæ viribus se posse obsistere dubitaret, uti mortuus humi jacuit resupinus, retinens flatum atque anhelitum. Cum nec ore aut naso respiraret, ursa eum exanimatum existimans, abiit: (dicunt enim à cadavere ursas omnino abstinere) Alter deinde ex arbore descendens, quid in aurem ei diceret ursa, socium rogavit. Ille urbano sermone respondit, admonitus sum ab ursa, ut cum hujusmodi amicis non proficiscar amplius.

Fabula significat, quod eorum amicitia colenda non est, qui, cum est opus, amicis subsidia denegant.

De Adolescentibus duobus & Coquo.

ADolescentuli duo æquis sumptibus carnes coemerunt, & curatum coquo tradiderunt. Obiter coquus dum aliis vacat negotiis, alter juvenum carnes eas clanculum accepit, ac socio tradidit. Coquo deinde carnes quæritanti, qui acceperat, se haud habere jurat: qui vero haberat, se non accepisse jurabat. Coquus percepto juvenum dolo, ait; Etsi fallor equidem a vobis, per quem vero juratis res ista non latebit, Deum.

Fabula indicat, nullum scelus latere Deum.

De duobus inimicis.

DUo quidam gladiatorio animo inter se inimicitias habentes, una in navi navigabant. Et cum alter alterum eodem in loco stare non pateretur, unus in puppi alter

alter in prora concedit. Orta autem tempestate cum navis periclitaretur, qui in prora ſedebat, rogat navis gubernatorem, quæ pars navis ſubmergi prius deberet: & cum gubernator puppim dixiſſet; ait ille, Mors mihi modo moleſta minime eſt, ſi inimicum meum prius mori perſpicio.

Fabula ſignificat, quod inimicus ut inimicum perdat, ſeipſum perdere ſæpius eligit.

De Canna & Oliva.

QUarum eſſet fortior, durior, & magis reſiſtens, canna & Oliva invicem contendebant. Oliva calamo humilitatem objiciebat; eo quod ventis facile cederet. Huic dicto unum arundo haud reddidit verbum. Paulo poſt turbine vehementi aſpirans ventus radicitus evulſit olivam totis viribus ſibi obſiſtentem. At canna flatibus ſe inclinans ſalutem facile eſt aſſecuta.

Fabula indicat, quod potentioribus ſine controverſia mos eſt in tempore gerendus.

De Vitula & Bove.

VItula cum bovem arantem perſpiceret, illum præ ſe, quæ nihil agebat, contempſit. Sed cum immolationis affuit dies, bos quidem miſſus, vitula autem ut immolaretur retenta eſt. Quam rem bos cum conſpicatur, ſubridens ait, Heus vitula, ideo non laborabas ut immolareris.

Fabula ſignificat, quod otioſis & nihil agentibus pericula quæque imminent.

De Puero & Fortuna.

CUm puer quidam juxta puteum dormiret, fortuna illuc accedens, illum excitavit, inquiens, Surge & hinc ocyus abi; quippe in puteum ſi caderes, non tu[...] inſcitiam, ſed me fortunam omnes accuſarent.

Fabula indicat, quod ſæpius in periculum culpa noſtra incurrimus, deinde abs re fortunam accuſamus.

De

De Muribus & Cato.

DOmo quapiam quod perplures forent mures catus præsentiens, illuc accessit, atque nunc unum nunc alium capiens, complures interimendo comedit. Verum mures cum se indies consumi perspicerent, ad unum coacti inquiunt secum, De cætero inferius non est descendendum si nolumus perditum iri omnes, sed hic superius manendũ, quo catus ascendere non potest. At catus consilio murum percepto, simulans se mortuum esse posterioribus se ad palum suspendit. qui fixus parieti erat. E muribus quispiam deorsum acute perspiciens, ut catum cognovit, haud infacete ait, Heus amice, si te felem esse certo scirem, deorsum minime descenderem.

Fabula significat, quod vir prudens, semel si fallitur, fictis & simulatis hominibus non amplius fidit.

De Simia & Vulpe.

APud brutorum animalium concilium, simia ita apposite saltavit, quod omnium fere consensu rex statim fuit creatus. At vulpes invidens ei, ubi viderat carnes laqueo in fovea sitas, illuc simiam ut duxit, inquit ad eam, Hic thesaurus absconditus est, qui ex lege spectat ad reges: quare cum tuus ex lege sit, tute ipsa capias illum. Simia vulpis suasu illuc temere accedens, ut se captam laqueo sensit, vulpem acriter accusat, quæ dolo se deceperat. Ei vulpes haud illepide ait, Heus stulta, quæ cum fortuna te extulisset dominari cæteris jam te putabas dignam.

Fabula indicat, quod qui temere aliquid aggreditur, temere in periculum incidit, ac vulgo ridiculus est.

De Cervo & Leone.

CErvus vehementi siti cum vexaretur, ad fontem proficiscitur: dumque potat suam in aqua perspiciens umbram, valde lætatus est magnitudine cornuum, & ramositate;

mositate deinde pedes & crura perspiciens, nimium tristatus est. Hæc dum animo vertit, ecce! leo apparet, ac cervum prosequitur. At cervus fugam arripiens leonem per campos longe anteibat: (dicunt enim, cervorum vires consistere in pedibus, at leonis in animo stare robur) Quousque igitur leo campos persecutus est cervum, eum assequi non potuit, casu vero contigit cervum nemus intrare, ubi cornibus ad ramos implicitis cum fugere non posset a leone captus, cum se mortuum videret, Heu me miserum inquit, qui cornibus gavisus, ipsis cornibus pereo!

Fabula significat, quod quæ putamus nobis profutura, ea nobis sæpius obsunt.

De *Agricola & Pelargo.*

AGricola laqueos in agro tetendit, ut grues & anseres venaretur, qui sata sua continuo depascebant. At simul cum illis venatus est pelargum, qui pede tentus rogat agricolam, ut eum solvat, missumq; faciat, cum non sit grus nec anser, sed pelargus, avium piissimus, qui parentibus semper deservit, nec illos in senecta deserit unquam. At agricola subridens ait, Quæ dicis haud me fugiunt: nam qui sis probe teneo. Sed cum his simul captus cum sis, cum his quoque simul est moriendum.

Fabula significat, quod qui improbis quopiam deprehenditur crimine, pari pœna plectitur cum illis.

De *Agno & Lupo.*

AGnus in domo bene clausa existens, cum lupum ad se venientem perspicit, illum convitiis & maledictis persequitur. At lupus inquit ei, Non tu sed locus inaccessibilis mihi convitia dicit.

Fabula significat, quod locus & tempus faciunt timidos persæpe audaces,

De Jove & Corvo.

JUpiter, volatilibus regem creare volens, diem concilii avibus indixit, ut qui speciosior esset, rex eis cōstitueretur

tur. Quam rem præsentiens corvus, ac suæ deformitatis conscius, pennis aliorum hinc inde collectis se decoravit, ac speciosissimum omnium se reddidit. Adest dies præfinitus, veniunt ad consilium aves; Jupiter corvum ob pulchritudinem cum regem avibus creare vellet, id aves indigne ferentes quæque suas a corvo extrahunt pennas. At corvus alienis pennis cum esset exutus, corvus ut erat, demum remansit.

Fabula significat, quod qui de rebus pendet alienis, illis amissis, quisnam ille sit, cuique liquido patet.

De Tubicine quodam.

Tubicen quidam tubæ sonitu pugnatum ciebat exercitum: ab hostibus deinde per insidias captus, miseranda voce clamabat, Ne abs re ac frustra occidere me velitis: Ego quidem non pugno, nec præter tubam quippiam aliud possideo. Qui eum vinctum ducebant, hujusmodi verba contra reddiderunt; Hanc ob rem morte dignior es judicandus, quod cum hostibus manum conferre devitans, alios sonitu tubæ ad pugnam hortaris.

Fabula significat, quod graviori pœna digni judicandi sunt, qui cum ipsi injuriam non agunt, alios ad injuriam agendam impellunt.

De Fabro & Cane.

Faber quidam canem habebat, qui dum ipse ferrum cudebat continue dormiebat: cum vero manducabat, canis statim surgebat, & quæ sub mensa erant dejecta ceu ossa, & alia hujusmodi, sine mora corrodebat. Quam rem animadvertens faber, ait ad canem. Heus miser, quid faciam nescio, qui dum ferrum cudo, continue dormis, & segnitie teneris: rursus cum dentes moveo statim surgis, & cauda mihi applaudis.

Fabula significat, quod socordes & somnolenti, qui ex aliorum vivunt laboribus gravi censura coercendi.

De

De Mula quadam.

MUla quædam nimio hordio pinguis effecta, nimia pinguedine lasciviebat, secum inquiens, pater mihi equus fuit, qui cursu celerimus erat, & ego ei per omnia sum similis. Parum post contigit, quod oportuit mulam quantum potuit currere: sed cum cursu cessavit. Heu me miseram, inquit, quæ me equi filiam esse putabam! at nunc memini mihi patrem asinum fuisse.

Fabula indicat, quod multi in prosperis seipsos non agnoscunt sed in adversis persæpe recognoscunt errores.

De Thynno & Delphino.

THynnus, cum eum delphinus persequeretur, magno clatus impetu, ac stridore, à vehementi fluctu in insulam defertur: eundemque in scopulum a fluctu eodem delphinus, dum se putat capere thynnum, ipse quoque defertur. Thynnus conversus, cum delphinum expirantem animam perspicit, secum ipse ait, Mors mihi molesta admodum non est, ex quo mortis autorem mori simul mecum perspicio.

Fabula significat, quod quivis adversa levius fert, cum adversitatum autores eadem adversitate opprimi perspicit.

De Medico & mortuo.

MEdicus quidam cum quem curaret ægrotum eum mori contigerat, efferentibus funus aiebat, Vir iste si se vino abstinuisset, & clysteriis usus fuisset, eum mori non contigisset. Ex his qui aderant, quispiam medico haud infacete ait, Heus medice, ista consilia cum prodesse quibant, dicenda fuerant; non nunc, cum nihil valeant prodesse.

Fabula significat, quod ubi haud prodest consilium, id eo tempore dare, est sane amicum deludere.

De Aucupe & Turdo.

AUceps aucupatum calamis viscoque tetendit; & cum turdum canere arboris super ramum aspexit

ut

ut eum caperet, calamos erexit. At inter ambulandum dum pede altero viperam calcavit: morsusq; ab ea, cum jam ob venenum se deficere præsensit, Heu me miserum, ingemuit, qui dum alium capere festino, alter ad mortem me est aucupatus.

Fabula significat, quod quæ contra alios facere nitimur, ea persæpe ab alio ipsi patimur.

De Castore.

CAstor est animal quadrupes, qui in paludibus se nutrit: ejus testes variis medelis utiles esse dicuntur. Itaque cum quispiam sequitur, ceu persecutionis causam non ignorans, pedum velocitati fidens, quantum potest fugit, usquequo ad locum, ne videtur, salvus deveniat: atque ibi testes excidens in venatores, cum sibi appropinquant, projicit, & isto pacto a venatoribus se eripit.

Fabula significat, quod sapiens, ut a periculis se eripiat, nihil intentatum relinquit.

De Puero Oves pascente.

PUer quidam cum oves eminentiori in loco depasceret, sæpius clamabat, Heus, o! a lupis mihi succurrite. Qui circum aderant cultores agrorum, cultum omittentes, ac illi occurrentes, atque nihil esse comperientes, ad opera sua redeunt. Cum pluries puer id joci causâ fecisset; ecce! cum Lupus pro certo adesset, puer, ut sibi succurratur, serio clamat. Agricolæ id verum non esse putantes, cum minime occurrerent, lupus oves facile perdidit.

Hæc fabula significat, quod qui cognoscitur mentiri, ei veritatem dicenti postea non creditur.

De Corvo & Vulpe.

COrvus, cum carnium frustum rapuisset, super arborem quandam resedit, Vulpes eum suspiciens atque carnes sibi cupiens, illum arte aggreditur. Stans igitur sub

ſub arbore corvum laudare cœpit, aiens O quam magna avis eſt hæc! quam ſpecioſa, quam venatrix, quam formoſa! hanc decuit eſſe avium regem. Nam omnia regia ſupra alias ei ſunt aves, ſi modo vocem haberet. His laudibus corvus inflatus, & dici mutus haud valens pati ulterius, dum magna voce crocitat carnes humi decidunt. Illas cum vulpes rapuiſſet, converſa inquit ad corvum, Heus corve, omnia decora tenes, modo mente haud careres.

Fabula indicat, quod qui adulatoribus nimium credunt, hi quæ non putant in adverſa ſæpius incidunt.

De *Cane & Lupo.*

CAnis cum ante aulam dormiret, Lupus superveniens eum ſtatim cepit: & cum ipſum occidere vellet, canis, ne eum occideret, rogavit, inquiens, Here mi Lupe, nunc me occidere noli. Nam ut vides tenuis ſum & gracilis, & macilentus: ſed herus meus nuptias in proximo facturus eſt, ubi ſi parum me exſpectas, ego opipare manducans, atque pinguior factus, ero tibi utilior. Lupus his verbis fidem habens canem dimiſit. Paucos poſt dies lupus accedens, cum canem domi dormientem reperit, ſtans ante aulam canem rogat ut ſibi promiſſa præſtet. Et canis haud ruſtice inquit, Heus lupe ſi ante aulam de cætero me repereris, haud amplius nuptias exſpectes.

Fabula indicat, quod ſapiens cum vitat periculum, ab illo poſtea continue cavet.

De Corvo ægroto.

COrvus cum ægrotaret, matrem rogavit, ut pro ſua ſanitate deos precaretur, inquiens, Mater, noli plorare, ſed deos potius precare, ut ſanitatem mihi reſtituant. Ei mater cito reſpondit, Quem deorum tibi fore propitium putas, cum nullus ſit, è

cujus

cujus aris sacra non rapueris?

Fabula significat, quod qui in prosperitate quemvis offendit, in adversis amicum sibi reperiet neminem.

De Cane carnes portante.

CAnis ore ferens carnes, ac flumen transiens, cum sub aqua umbram prospexit, putavit alium esse canem, qui plus carnium deferebat. Itaque quas ipse ferebat, eas carnes sub aquas ire dimisit, & ut umbram caperet, se movet: sed carnes & umbram, quæ sane nihil erant, simul perdidit.

Fabula significat, quod cupiditate plus semper habendi, quæ tenemus ea sæpenumero perdimus.

De Leone & Rana.

LEo, cum ranam magniloquacem audiret, putans aliquod magnum animal esse, se retro vertit, parumque stans, ranam e stagno exeuntem videt: quam indignabundus statim pedibus calcavit, aiens, Nullum amplius ut te perspiciat animal clamore movebis.

Fabula significat, quod apud verbosos nihil præter linguam reperitur.

De Leone & sene.

LEo, cum senuisset, nec victum sibi quærere posset, viam machinatus est, qui alimenta haud sibi deessent. Ingressus igitur speluncam, graviter ægrotare jacens se simulabat. Animalia illum vere ægrotare putantia, visitandi gratia ad eum accedebant, quæ leo capiens, singulatim manducabat. Cum multa animalia jam occidisset, vulpes leonis cognita arte, aditum speluncæ accedens, leonem, quo valeat pacto, exterius stans rogat. Et leo blande respondens, ait. Vulpes filia, cur non introgrederis ad me: Et Vulpes non illepide ait, Quoniam, here mi, animalium ingredientium perplura equidem vestigia cerno, sed egredientium vestigia nulla.

Fabula significat, quod homo prudens, qui pericula imminentia providet, illa facile devitat.

De Leone & Tauro.

LEo ingentem taurum per insidias sequens, cum prope accessit, eum vocavit ad cœnam, inquiens, Amice, ovem occidi; hodie mecum, si placet, cœnabis. Taurus leoni morem gerens, discubuerat, cum multos lebetes, nec non magnos, & plures obeliscos paratos conspiceret, & ovem nullam adesse, e vestigio abiit: quem leo abeuntem perspiciens, cur abiret rogavit. Ei taurus haud inurbane respondit: Non de nihilo equidem abeo, cum instrumenta non ad ovem, sed ad taurum coquendum videam esse parata.

Fabula significat, quod homines prudentes minime lateant improborum artes.

De Leone, Asino, & Vulpe.

LEo, asinus & vulpes, conflata inter se societate, venatum exeunt: cumq; multam prædam cepissent, leo asino mandat, ut prædam dividat. Asinus, cum eam in tres partes æquales esset partitus, optionem capiendi sociis dedit: Quam partitionem leo indigne ferens, ac dentibus frendens, a divisione deposuit eum, mandavitque vulpi ut prædam ipsa partiretur. At vulpes illas tres partes in unam colligens, ac prædæ nihil sibi seorsim relinquens, leoni omnia tradidit. Tunc Leo vulpi ait, Quis te partiri docuit? Inquit ex tempore vulpes, Asini periculum id me facete instruxit.

Fabula significat, quod aliorum pericula homines faciunt cautiores.

De Leone cujusdam rustici Filiam amante.

LEo cujusdam rustici filiam amabat. Illam cum habere cuperet, patrem virginis rogavit, ut sibi nubere ipsam assentiretur. Et rusticus, ait, nullo pacto se assensu-

rum

rum quod filia bestiæ nubat. Cum illum leo torve aspiceret, ac dentibus frenderet, rusticus mutato consilio ait, se cupere ei filiam nuptam dare, modo dentes & ungulas prius cædat, evellatque, quoniam virgo illis rebus valde terreretur. Leo, id postquam præ nimio amore fecerat, rusticum adiens, filiam sibi postulat. At rusticus, leonem cum ungulis & dentibus perspicit inermem, arrepto fuste, illum frequens pulsando persequitur.

Fabula indicat, quod qui inimicis se committit, de facili perit.

De *Leæna & Vulpe.*

LEæna cùm a vulpe sæpe exprobaretur, quod quolibet partu unum duntaxat pareret catulum, ait; Unum sane, at pol leonem.

Fabula indicat, quod pulchritudo haud in copia rerum, sed in virtute consistit.

De *Lupo & Grue.*

LUpus in gutture osse retento, cum longe cruciaretur, grui pretium obtulit, si illud e gutture extraheret. Grus rostro cum os e gutture extraxisset, pretium sibi promissum expostulat. Ei lupus subridens, simulque acuens dentes, ait, Satis pretii tibi esse debet, quod ex lupi ore caput sine læsione eduxeris.

Fabula indicat, quod apud improbos gratitudo non parva habetur, si pro obsequio quis detrimentum non recipit.

De *Lupo & Agno.*

LUpus, cum agnum invenisset errantem, eum non cepit fortissima manu; sed causam quæsivit, quo jure vel injuria eum comederet. Igitur agno verba hujusmodi fecit, Tu mihi abunde jam diu intulisti injurias. Agnus gemendo ait, Quomodo id fieri potuit, cum nuperrime venirem ad lucem? Lupus denuo ait, agrũ mihi pascendo devastasti. Agnus inquit, cum dentibus etiam caream, id

facere nequivi. Lupus rursum ait, Ex meo quoque fonte bibisti. Ei inquit agnus, Quo pacto id fieri potuit, cum aquam ex ætate nondum biberim, sed lac matris cibus & potus adhuc mihi sit? Lupus demum irâ concitus ait, Licet tua solvere nequeam argumenta, cœnare tamen opipare intendo; agnumque cepit, ac illum manducavit.

Fabula significat, quod apud improbos ratio & veritas locum non habent.

De *duobus Gallis inter se certantibus.*

DUo galli inter se ruri certabant. Qui gallinarum prior dux erat, cum ab altero superatus esset, præ verecundia se abscondit. Alter vero victoria elatus, domus tectum statim supervolans, vehementi alarum plausu cantuque significat, se rivalem suum pugnando superasse: & de adversario ferre trophæum. Dum hæc & hujusmodi jactabundus voce crocitat, ecce! aquila cibi indiga ex alto devolans gallum unguibus rapit, ac pullis suis in alimoniam contulit. Quam rem qui victus fuerat gallus perspiciens, ceu ex hoste triumphans, in publicum venit, ac solus gallinis libere potitur.

Fabula significat, quod qui prosperis nimium fidit, in adversa sæpius præceps incidit.

De *Vate quodam.*

FOro urbis medio quidam vates cuivis sortem aperiebat futuram: quamobrem magna hominum frequentiâ stipatus, dum uni & alteri suam aperit sortem, ei nunciatur res suas furtim domo esse ablatas; quo audito domum curriculo dum abit, quidam ei obviam factus, Ridicule ait, cur alios quid esset futurum monebas, qui tuæ sortis nescius fuisti?

Fabula indicat, quod homines nequam corrigant alios & sua crimina scire negligunt.

De

De Formica & Columba.

Formica ſitiens in fontem deſcendit: ubi dum bibere vult, in aquam cecidit. Columba quædam, ſuper arborem fonti imminentem ſedens, cum formicam aquis obrui conſpiceret, ramulum ex arbore roſtro continuo frangit & ſine mora dejicit in fontem: ad quem formica ſe applicans, ex aquis in tutum ſe recepit. Obiter auceps quidam advenit, & ut columbam venatur, calamos erigit. Formica id percipiens, pedem alterum momordit aucupis: eo dolore auceps concitus, calamos dimittit: quorum ſtrepitu territa columba ex arbore aufugiens, vitæ periculum evadit.

Fabula declarat, cum bruta in beneficos grata ſint, eo magis eſſe debere eos, qui participes ſunt rationis.

De Vitulo & Cervâ.

Vitulus cervæ aliquando ait, cum magnitudine ſis major canibus, & pedum celeritate curſu velocior & ad pugnam longe cornibus munitior, cujus rei gratia mater, tantopere canes reformidas? Ei cerva inquit ſubridens, Quoniam, fili, licet quæ dicis omnia poſſideam, canum latratum ferre non poſſum, ſed præ timore fugam ſtatim arripio.

Fabula declarat, quod qui natura timidi ſunt, apud eos nulla valet oraio.

De Ape & Jove.

Apes quæ ceræ mater exſiſtit, quondam accedens ut diis ſacra faceret, Jovi donum obtulit mellis, qua oblatione Jupiter lætus, juſſit ei concedi quicquid ipſa precaretur. Apes igitur rogans, ait, Illuſtriſſime Deus Deorum ancillæ tuæ concedere velim ut quicunq; ad alvearia pro rapiendo melle acceſſerit, is ſimul ac pupugero eum, continuo moriatur. Qua ratione Jupiter ambi-

ambiguus, quoniam genus mortalium longe amabat, demum a, i ait. Satis tibi sit, quod quicunq; ad alvearia pro rapiendo melle accesserit, si eum pupugeris, et punctura stimulum dimiseris, continuo ipsa moriaris, tibiq; vita sit ipse stimulus.

Fabula indicat, quod inimicis quandoque mala precamur, quæ in nos sæpius vertuntur.

De Musca.

MUsca, quæ in ollam carnium deciderat, cum se in brodio suffocari sensit, secum ipsa ait, Ecce! tantum bibi, tantum comedi, tantum me lavi, quod jure satura mori possum.

Fabula significat, quod prudentis est, id potenti animo ferre, quod vitari minime potest.

De Adolescente quodam & Hirundine.

ADolescens luxuriosus cum bona patris consumpsisset, solaque vestis remansisset, visa ante tempus hirundine æstatem iam adesse existimans, ipsam quoque vendidit vestē. Sed hyeme denuo orta, cum immenso cruciaretur frigore, visa rursum hirundine, quæ præ frigore moriebatur, ait, O pessima avis, quæ me & te pariter perdidisti.

Fabula significat, quod quæ suo tempore non fiunt, ea diu stare nequeunt.

De Ægroto & Medico.

ÆGer a medico rogatus quo pacto se habuisset, plus quam opus esset se sudasse respondit. Id bonum fuisse medicus ait. Secundo rogatus ab eodem, quomodo se haberet, inquit ægrotus, se vehementi frigore fuisse comprehensum. Id ad salutem fore medicus quoque ait. Tertio ab eodem interrogatus, quo pacto se habuisset, inquit ægrotus, se cum difficultate digerere potuisse. Rursus medicus ait,

ait, id ad salutem optimum fuisse. Deinde ex domesticis cum quidam ægrotum interrogaret, quomodo valeret, illi æger ait, Signa ad salutem, ut medicus ait, perplura & optima sunt; illis tamen dispereo signis.

Fabula significat, quod qui ad voluptatem loquuntur, non illis aures præstare quisquam debet.

De Lignatore quodam.

Lignator quidam dum juxta flumen, deo Mercurio dicatum, ligna cæderet, securis casu decidit in flumen. Multo igitur mœrore comprehensus, juxta fluminis ripam gemens considebat. Mercurius misericordia motus lignario apparuit, suique fletus causam rogavit: quam simulac didicit securim auream afferens, utrum quam perdiderat illa esset, rogavit. At eam pauper suam esse negavit. Secundo Mercurius alteram detulit argenteam: quam cum pauper illi suam quoque esse negaret, postremo Mercurius ligneam sustulit. Illam suam esse cum pauper assentiret, Mercurius cognoscens illum esse hominem verum justumque omnes ei dono dedit. Accedens igitur ad socios lignarius, quid sibi acciderat, aperit ad socios: quorum unus id experiri volens, cum ad flumen accessisset, securim in aquam dejecit, deinde flens in ripa consedit. Cujus Mercurius fletus causam edoctus, securim auream afferens, illane esset quem perdiderat, rogavit. Quam cum suam esse assereret Mercurius cognita ejus impudentia & mendacio, nec auream nec suam tradidit.

Fabula significat, quod quanto Deus propitior est probis, tanto improbis exsistit infestior.

De *Asino* & *Jove*.

Asinus olitori cuidam serviens, cum parum comederet, & multum laboraret, Jovem exoravit, ut alium dominum

dominum ſibi mitteret. Itaque Jupiter mandat ut figulo veneat. Apud quem aſinus cum laboraret, deportando lutum, lateres, tegulas & huiuſmodi, ſecundo Jovem precatur, ut alteri deſerviat domino. Jupiter iterum mandat ut coriario venundetur. Cui aſinus multo labore & pauco cibo ſerviens. Heu me miſerum, cum gemitu ait, qui dominos omittens meliores, ad deteriorem perveni; apud quem, ut video, corium meum etiam poſt mortem cruciabitur!

Fabula ſignificat, quod priores dominos tunc ſervi deſiderant, cum deteriores experiuntur.

De Leporibus & Ranis.

LEpores in unum ſimul convenerunt; ubi cum de miſeriâ ipſorum innata dolerent, gemerentque, quod vita eis, quam cæteris animalibus, data eſſet miſerior, (quoniam homines, aquilæ, & canes ad mortem eos uſque perſequerentur) decernunt melius ſibi fore ſemel mori, quam in vita tam miſerâ diutius permanere. Hoc capto conſilio, ut ſe in ſtagnum præcipitent dum ocyus tendunt; ranæ, quæ ſuper ſtagni ripa aſtabant, ut ſtrepitum audiunt, in ſtagnum deſiliunt, ſeque aquis ſubmergunt. Quam rem cum lepus qui præibat conſpicatur, reliquis ait, ſtate; nam nobis ſententia mutanda eſt: quippe, ut liquido videtis, animalia quam nos magis timida reperiuntur.

Fabula ſignificat, quod cum miſer miſeriorem aſpicit, ſuam æquius miſeriam fert.

De *Aſino & Equo.*

ASinus, cum equum alimoniâ, otio, & diligenti cura abundare perſpiceret, eum longe beatum eſſe commendabat, ſeq; nimium infelicem dicebat, qui, cum multum laboraret, ad ſaturitatem de paleis haud haberet. At cum tempus belli advenit, miles armatus equum

aſcendit

ascendit; ac, cum medios decurrit in hostes, equus mucrone percussus cadit humi prostratus. Quem asinus perspiciens, ingemuit, ejusque misertus, sui animi sententiam mutavit.

Fabula significat, quod cum paupertate, quæ mater est quietis, quis convenire debet potius quam locupletioribus invidere.

De Asino & Lupo.

ASinus quidam pede altero sentem calcavit, claudusque factus, cum Lupum ad se venientem conspiceret, nec fugere posset, miserabili voce inquit, Heus lupe, demorior equidem e dolore: sed ex quo opus est ut tibi & corvis futurus sim cibus, obsecro quatenus tua benignitate sentem e pede velis extrahere, ut munere tuo extremum sine dolore obeam diem. Deum sentem dentibus lupus evellit, asinus eum calce percussit. Lupus deinde, naso, fronte, ac dentibus perfractis, Heu me miserum! exclamat; jure hoc patior (deplorandoque reiterat) qui cum essem coquus, medicus esse volui.

Fabula significat, quod quam quisque novit, in ea se exerceat arte.

De Muliere & Gallina.

MUlier quædam gallinam habebat, quæ aurea continue ova pariebat. Putans igitur totam intus auream esse illam, occidit. Sed cum aliis gallinis esse similem reperit, ubi divitem se fore putavit, quem primo quæstum habebat, eum plus habendi cupiditate amisit.

Fabula significat, quod plus habendi cupiditate id sæpe perdimus, quod habemus in manibus lucrum.

De Rana & Vulpe.

RAna in palude exsistens, cæteris animalibus clamando cum profiteretur se medicum esse, pharmacorumque peritam, ei vulpes venustissime ait, Qui alios curaveris, cum claudicantem curare te nescias?

Fabula significat, quod alios docere quis non potest id, quod haud didicerit.

De Serpente & Agricola.

SErpens ante agricolæ cujusdam domum latebras habens, cum agricolæ filio esset percussus, tam aeriter ipsum memordit, quod morsu ex illo puer repente obiit. Hac re cognita, magnus inter parentes gemitus ortur. Tunc pater mœrore concitus, accepta securi serpentem ut occideret persequitur; vibransque securim ut serpentem percuteret, extremum caudæ ejus abscidit. Deinde volens pacem cum serpente conficere, acceptis farinâ, aquâ, sale & melle, ad reconciliandam inter se amicitiam vocat serpentem. At serpens sub petra latens, sibilando ait, Frustra laboras, bone vir; nam inter nos amicitia fieri non potest: quippe dum me sine cauda aspexero, & tu tui filii sepulchrum, quieti animo esse nequibimus.

Fabula significat, quod cum injuriarum recens vel maxime exsistat memoria, odia tolli minime queunt.

De Gallina & Vulpe.

VUlpes gallinarum tugurium ingressa, cum gallinam nido ægrotantem aspexit, eam rogavit quomodo valeret. Cui gallina prompte respondit, Meliuscule me haberem, si hinc abires, soror.

Fabula indicat, quod inimicorum præsentia nimium est molesta.

De Viatore.

VIator quidam cum multam viam viasset, votum Mercurio vovit, quod si quid reperiret, ejus rei dimidium ipsi efferret. Forte igitur adinvenit peram amygdalis dactylisq; refertã: & cum putaret id esse argentum, peram capiens, amygdalarum nucleos, & carnes dactylorum ipse comêdit. Deinde templum Mercurii ingressus, atq; aram manibus tenens, verbis ridiculis inquit ad eum, Votum Mercuri, nunc persolvo tibi. Nam quas

equidem res adinveni, earum tibi offero dimidium, ossa scilicet dactylorum, ac testas amygdalarum.

Fabula indicat, quod homines avaritia deorum efficit contemptores.

De Leone & Homine.

LEo & homo, cum semel simul viam viarent, ac inter viandum se uterque verbis commendaret, ecce lapideæ occurrunt columnæ, in qua erat incisum, quod homo suffocaret leonem. Quam sculpturam homo leoni ostendens, ait, Hic videre licet, quanto homines leonibus ac feris omnibus præstantiores sint ac robustiores. Ei leo prompte respondens, inquit, Si apud leones essent, ceu apud homines, qui sculpere scirent, plures a leonibus homines quam ab hominibus leones suffocatos videres.

Fabula significat, quod homines jactabundi fingunt se fecisse, quæ facere nunquam tentarunt.

De Vulpe quadam.

VUlpes cum racemos uvarum plenos ac jam maturescentes perspiceret, cupida de illis manducare, omnem viam machinata est, qua illos comprehendere posset. Sed cum omnem viam frustra tentasset, nec desiderio suo satisfacere quivisset, mœstitiam vertens in gaudium, ait, Racemi illi adhuc nimium sunt acerbi.

Fabula significat, quod prudentis est fingere, se nolle, quæ se consequi non posse agnoscit.

De Puero & Scorpione.

PUer quidam ruri venabatur locustas; & cum scorpionem capere vellet, scorpio simplicitate ejus cognita, ait ei, Heus puer, dege in pace, ac manum abstine, si non vis totus perire.

Fabula significat, quod qui in utramque partem cogitat, is quæ sequi & vitare debeat, probe tenet.

De

De Venatore & Perdice.

VEnator quidam cum quam ceperat perdicem occidere vellet, perdix gemens hujusmodi verba fecit ad eum, heus perdicum auceps, si me missam feceris, ac vitam condonaveris, alias perplures conducam tibi perdices. Ei auceps apposite respondit, Nunc eo te magis occidi dignam judico, quod amicos per insidias perdere polliceris.

Fabula significat, quod qui sibi charos perdere dolo quærit, is præceps in periculum incidit.

De Lepore & Testudine.

TEstudo, cum ejus pedes lepus derideret, subridens inquit ad eum, Si periculum in cursu feceris, quod quam tu velocior sim, liquido cognosces. Cui lepus ait, te profecto fugit, quid mei valeant pedes: sed judicē eligamus qui cursum & terminum nobis definiat; igitur, eligunt vulpem, brutorum omnium sagacissimum, quæ & locum & cursus terminum constituit. Testudo, omni segnitie ac negligentiâ semotâ, iter arripiens haud quievit donec ad terminum pervênit: lupus vero pedibus fidens, ubi paulum quievit, somno excitatus, quantum pedes valuerant, ad terminum cucurrit: ibiq; cum testudinem quiescentem reperit, se cum rubore fatetur a testudine superatum.

Fabula significat, quod studio & diligentia, non corporis viribus res vel maximæ conficiuntur.

De Salice & Securi.

SEcuris cum salicem cæderet, ex ea ipsa cuneos fecit quibus salicem facilius finderet. Quam rem præsentiens salix, gemens ejulansque ait, Non tantum de securi queror, quæ hominum manibus me scindit, quantum de cuneis qui fiunt ex corpore meo.

Fabula significat, quod in adversis, non veri amici infestiores amicis, quam inimici sæpius redduntur.

De puero quodam & Matre.

PUer quidam è ludo literario librum socio clam auferens, suæ matri tradidit illum: quem mater cum libenter accepisset, nec filium castigasset, rursus puer alteri vestem clam abstulit, atque matri quoque detulit. Quam cum mater etiam libenter accepisset, puer castigatione carens, cum plura indies ac majora accrescentibus annis furaretur, demum publice captus, ceu furti reus, per quæstores publice damnatus est mortis. Sed, cum ad locum justitiæ duceretur, eumque mater gemebunda sequeretur, impetratâ veniâ ut matri ad aurem unum loqui verbum liceret, ad eam conversus, atque os auri matris adhibens, uti quippiam secreti dicturus, aurem dentibus ei abscindit. Mater vero præ dolore exclamans, mala ei imprecatur. Tunc qui eum ducebant, eum supra modum criminabantur, non solum furti, sed quod tam impius fuerit in matrem. Ille absque rubore inquit ad eos, Nemini vestrum sit mirum quod aurem matris dentibus abscidi: ipsa enim hujus meæ perditionis autor est,& causa. Quippe si me castigasset,cum ei librum detuli, quem socio è scholis primum clam abstuli, omissis præ timore verberum furtis, ad hoc in præsentiâ genus turpissimæ mortis non pervenissem.

Fabula significat, quod qui in delinquendo ab initio non castigatur, facinorosior indies efficitur.

De Pastore & Mari.

PAstor quidam, juxta littus maris pecudes pascens, cum mare ipsum semel placidum aspiceret, navigandi studio captus, oves pro dactylis commutavit: quibus navi impositis, cum in altum jam navigaret, & in tempestate sine spe salutis fluctuaret, quæ in navi erant, ea omnia projecit, atque in portum vix se recepit. Denuo cum

cum oves pasceret, ac rursum mare jam tranquillum videret, socio suo ipsam maris tranquillitatem commendanti ridicule ait, mare iterum dactylos cupit.

Fabula significat, quod usus & peritia nos reddunt in periculis cautiores.

De *Punica & Malo arboribus.*

PUnica & malus arbores de pulchritudine contendebant. Cum diu inter se variis & acerbis contentionibus certassent, rubus ex proxima sepe hujusmodi contentiones accipiens, accessit ad eas, atque inquit, Satis jam, satis certatum inter vos est, quiescite admodum, & contentionibus finem imponite.

Fabula significat, quod minores majorum lites sæpenumero componunt.

De *talpa & Matre.*

TAlpa cæcum animal natura est. Hæc aliquando matri ait, Ingentem sentio odorem. Parum post rursum ait, Excelsam aspicio fornacem. Tertio item ait, Malleorum sonitus audeo fabrilium. Et mater ait, Heus filia, tu uti percipio non solum oculis, sed naso & auribus orba exsistis.

Fabula indicat, quod homines jactabundi cum magna profitentur tunc vel maxime in minimis redarguuntur.

De *Vespis, Perdicibus & Agricola.*

VEspæ semel & perdices siti concitæ, cum simul convenissent, ad rusticum quendam tendunt, potum ab eo petentes, atque pollicentes, quod ei pro aqua largas referrent gratias. Quippe perdices vineam fodere promittunt, ut vites plenos producant racemos. Vespæ vero, se vineam circumeundo custodire, ac fures inde amovere, large offerunt. Quibus agricola inquit, Duo habeo boves, qui cum nihil promittant, eandem hanc operam nihil minus præstant. Itaque satius est mihi illis, quam vobis, aquam exhibere.

Fabula significat, non esse illis subveniendum, qui vani & inutiles sunt.

De

De Jove.

CUm Jupiter nuptias celebraret, cuncta animalia ei munera obtulerunt, quæq; pro viribus suis. Verum enim serpens rosam legit, illamque ore tenens, Jovi obtulit. At Jupiter, ut eum aspexit palam inquit. Ab omnibus dona libenter equidem accipio: verum a serpente id haudquaquam facio.

Fabula significat, quod improborum munera non esse sine dolis, quivis prudens sibi persuadere debet.

De Simia.

SImia duos catulos parere fertur, quorum ad unum duntaxat afficitur, et ex affectu illum diligentissime nutrit: alterum verum odit, negligitque. Contigit autem, quod, qui in deliciis habebatur, a simia in somnis fuit suffocatus: quamobrem qui neglectus erat, ad perfectam usque ætatem, ceu matris deliciæ, fuit educatus.

Fabula significat, quod hominum prudentiam fortuna proculdubio superat.

De Pulice.

PUlex cum quendam morsu aliquando stimulasset, captusque rogaretur; quisnam esset, qui membra sibi depasceret, ait, se ex eo animalium genere esse, quibus à natura datum erat, ut eo pacto vitam vitant, nec eum occidere vellet, cum multum mali facere ipse ei nequeat. At homo ille subridens, inquit ei, Eo magis meis necaberis manibus, quoniam nec multum nec parum abs re quempiam lædere licet.

Fabula significat, quod malorum licet parum vel multum delinquant, misereri haud oportet.

De Pulice & Homine.

PUlex suo solito more saltans super hominis pedem recedit, illumque morsu acriter pupugit. Qua punctione

ctione homo ille graviter concitus, pulicem cepit unguibus obtundere voluit, Sed pulex manibus exsiliens, mortem vitavit: Tum homo exclamans, ait, O Hercules malorum extinctor, ecquid mihi in hunc opprimendum præsens non fuisti?

Fabula declarat, quod non in minimis, sed in magnis arduisque rebus a diis auxilium quis implorare debet.

De Formicis & Cicada.

HYemis erat medium cum formicæ sparsim triticum apricabant Quod cicada aspiciens, cum inedia conficeretur, accessit ad eas ac triticum pro alimonia, ut sibi concederent oravit. At cum formicæ eam rogarent, quidnam æstate fecerit, num segnis & otiosa eo tempore steterit: illis cicada ait, Neque segnis aut otiosa steti, sed cantu cecini, quo laborem viæ viantibus levabam. Qua re audita formicæ subridentes inquiunt, Si æstate cecinisti, ut viantes delectares; nunc salta, ne frigore conficiaris.

Fabula declarat, quod qui, quæ facienda sunt, suo tempore non facit, is in angustias, quando non putat, incidit.

De Viro & Uxoribus.

TEmpus erat veris, quo quidam in deliciis educatus cum nec juvenis nec senex esset (semicanus enim erat capillis) duas simul duxit uxores; unã quidem natu grandem, alteram vero juniorem. Cum omnes eandem habitarent domum, uxor anus ut virum in amorem sui totum pelliceret, quotidie viri caput pertractans, nigros ei avellebat capillos. Pari studio junior, ut ab anus consuetudine illum amoveret, albos avellebat capillos. Postremo ita illum depilarunt, ut calvum ac ridiculum non absque summo opprobio virum reddiderint.

Fabula significat, quod nulla melior senibus salus existit, quam fœminis carere, & maxime junioribus, nisi penitus obruise velint.

ALIÆ

ALIÆ ITEM ALIQUOT ÆSOPI FABULÆ è Græco in Latinum versæ, incerto interprete.

Impossibilia promittens.

VIR pauper egrotus & male affectus, cum a medicis desperatus esset, deos rogabat, pollicens si sanitatem sibi rursus restituerent, centum boves ipsis oblaturum esse in sacrificium. Uxore autem ejus audiente, & ubi tibi hæc, si convalueris? Ille ait, putas enim surrecturum me hinc, ut dii hæc a me repetent.

Fabula significat, multos facile polliceri, quæ re comprobare non sperant.

Ranæ.

RAnæ duæ in palude pascebantur: æstate autem siccata palude, illa derelicta, quærebant aliam, cæterum profundum invenerunt puteum. Quo viso, altera alteri inquit, Descendamus, heus tu, in hunc puteum. Illa respondens, ait, si igitur & hic aqua aruerit quomodo ascendemus.

Fabula declarat, non oportere inconsiderate res aggredi.

Canis & Gallus.

CAnis & Gallus initâ societate, iter faciebant. Vespere autem superveniente, gallus conscensa arbore dormiebat, at canis ad radicem arboris excavatæ. Cum gallus, ut assolet, noctu cantasset: vulpes ut audivit, accurrit, & stans inferius, ut ad se descenderet rogabat; quod cuperet commendabili adeo cantu animal complecti. Cum autem is dixisset, ut janitorem prius excitaret ad radicem dormientem, ut cum ille aperuisset descenderet

deret illa quærente ut ipſum vocaret, canis ſtatim proſiliens eam dilaceravit.

Fabula indicat, prudentes homines inimicos inſultantes ad fortiores aſtu mittere.

Leo & Urſus.

LEo & urſus ſimul magnum nacti hinnulum, de eo pugnabant. Graviter igitur a ſeipſis affecti, ut ex multa pugna etiam vertigine corriperentur, defatigati jacebant, Vulpes autem circum circa eundo, ubi proſtratos eos vidit, hinnulum in medio jacentem, hunc, per utroſque percurrendo, rapuit, fugienſque abivit. At illi videbant quidem ipſam; ſed quia non poterant ſurgere, nos miſeros dicebant quia vulpi laboravimus!

Fabula indicat, aliis laborantibus, alios lucrari.

Veſpertilio, & Rubus & Mergus.

VEſpertilio, rubus, et mergus inita ſocietate, mercatoriam decreverunt vitam agere. Itaque veſpertilio argentum mutuatus, projecit in medium: rubus veſtem ſecum accepit: mergus tertius æs: & navigaverunt. Tempeſtate autem vehementi oborta, & navi averſa, omnibus perditis ipſi in terram evaſerunt. Ex illo igitur mergus littoribus ſemper aſſidet, num quopiam æs ejiciat mare. Veſpertilio vero, creditores timens, interdiu non apparet; noctu ad pabulum exit. Rubus prætereuntium veſti inhæret, ſicubi ſuam cognoſcat quærendo.

Fabula indicat, in ea quibus incumbimus, in poſterum incidere.

Pavo & Monedula.

AVibus creaturis regem, pavo orabat ut ſe ob pulchritudinem eligerent. Eligentibus autem eum omnibus, monedula ſuſcepto ſermone ait, Sed ſi, te regnante, aquila nos perſequi agreſſa fuerit, quomodo nobis opem feres?

Fabula declarat, principes non modo propter pulchritudinem, ed ob fortitudinem & prudentiam eligi oportere.

De

Singularis agrestis & Vulpes.

SIngularis agrestis super quadam sedens arbore, dentes acuebat. Vulpe rogante causam, quare, nulla proposita necessitate, dentes acueret, ait, non abs re hoc facio: nam si me periculum invaserit, nequaquam me tunc acuendis dentibus occupatum esse oportebit, sed potius paratis uti.

Fabula declarat, adversus periculum præparatum esse oportere.

Cassita.

CAssita laqueo capta plorans dicebat, Hei mihi miseræ & infelici volucri! non aurum surripui cujusquam, non argentum, non aliud quicquam pretiosum; granum autem tritici parvum mortis mihi causa est.

Fabula ad eos tendit, qui ob inutile lucrum magnum subeunt periculum.

Hinnulus.

HInnulus aliquando cervo ait, Pater, tu et major et celerior canibus, et cornua præterea ingentia gestas ad vindictam: curnam igitur sic eos times? Ei ille ridens, ait, Vera quidem hæc sunt, fili: unum vero scio, quod cum canis latratum audivero, statim ad fugam, nescio quomodo, efferor.

Fabula declarat, natura timidos nulla admonitione fortificari.

Avarus.

AVarus quidam cum omnia sua bona vendidisset, et auream glebam fecisset, in loco quodam infodit, unà defosso illîc et animo suo et mente; itaque quotidie eundo ipsam videbat: Id autem ex operariis quidam observando cognovit, et refossam glebam abstulit. Post hæc et ille profectus, et vacuum locum videns, lugere cæpit, et capillos evellere. Hunc cum quidam vidisset sic plorantem et causam audivisset, Ne sic, inquit, ô tù tristare:

neque enim habens aurum habebas. Lapidem igitur pro auro acceptum reconde, & puta tibi aurum esse: eundem enim tibi usum præstabit; nam, ut video, neq; cum aurum erat, utebare.

Fabula significat, nihil esse possessionem nisi usus adfuerit.

Anseres & Grues.

ANseres & Grues in eodem prato pascebantur. Venatoribus autem visis, grues, quod essent leves statim evolaverunt: anseres autem, ob onus corporum cum mansissent, capti fuerunt.

Fabula significat, & in expugnatione urbis inopes facile fugere, divites autem servire captos.

Testudo & Aquila.

TEstudo orabat aquilam, ut se volare doceret. Eâ autem admonente procul hoc a natura ipsius esse, illa magis precibus instabat. Accepit igitur ipsam unguibus, & in altum sustulit; inde demisit. Hæc autem in petras cecidit, & contrita est.

Fabula significat, multos qui in contentionibus prudentiores non audiverunt, seipsos læsisse.

Cerva.

CErva altero occæcata oculo, in littore pascebatur, sanum oculum ad terram propter venatores habens, alterum vero ad mare, unde nihil suspicabatur. Prænavigantes autem quidam, & hoc conjectantes ipsam sagittarunt: hæc autem seipsam lugebat, quod unde timuerat nihil passa foret; quod non putabat malum allaturum, ab eo proditam.

Fabula significat, sæpe quæ nobis noxia videntur, utilia fieri: quæ vero utilia noxia.

Cerva & Leone.

CErva venatores fugiens in speluncam ingressa est. in leonē autem ibi cum incidisset, ab eo comprehensa

est: moriens autem dicebat, Hei mihi! homines fugiens, in ferarum immanitatem incidit.

Fabula significat, multos homines dum parva fugiunt pericula, in magna incurrere.

Cerva & Vitis.

CErva venatores fugiens, sub vite delituit. Cum præteriissent autem parumper illi, cerva prorsus jam latere arbitrata, vitis foliis pasci incepit. Illis vero agitatis, venatores conversi, & quod erat verum, arbitrati animal aliquod sub foliis occultari, sagittis confecerunt cervam. Hæc autem moriens talia dicebat, justa passa sum: non enim offendere oportebat, quæ me servaret.

Fabula significat, qui injuria benefactores afficiunt, a Deo puniri.

Asinus & Leo.

CUm asino gallus aliquando pascebatur. Leone autem aggresso asinum, gallus exclamavit: & leo (aiunt enim hunc galli vocem timere) fugit. Asinus ratus propter se fugere, aggressus est statim leonem. Ut vero procul hunc prosecutus est, quo non amplius galli perveniebat vox, conversus leo devoravit. Hic vero moriens clamabat, Me miserum, & dementem! ex pugnacibus enim non natus parentibus, cujus gratia in aciem irrui.

Fabula significat, plerosque homines, inimicos, qui se de industria humiliarunt, aggredi, atque ita ab illis occidi.

Olitor & Canis.

OLitoris canis in puteum decidit: olitor autem ipsum illinc extracturus, descendit & ipse in puteum. Ratus autem canis eum accessisse, ut se inferius magis obrueret, conversus olitorem momordit. Hic autem cum dolore reversus, Justa inquit, patior: nam cur unquam sui interfectorem servare studui?

Fabula, in injustos & ingratos.

Sus & Canis.

SUs et canis mutuo convitiabantur. Et sus jurabat per Venerem, proculdubio dentibus discissuram canem. Canis autem ad hæc dissimulanter dixit, bene per Venerem nobis juras; significat enim ab ipsa vehementer te amari, quæ impuras tuas carnes degustantem nullo pacto in sacellum admittit. Ei sus, Propter hoc igitur magis præ se fert dea amare me: nam occidentē, aut alia quovis modo lædentem me omnino adversatur: tu tamem male oles et viva et mortua.

Fabula indicat, prudentes oratores, quæ ab inimicis objiciuntur, artificiose in laudem convertere.

Sus & Canis.

SUs et canis de fæcunditate certabant. Dixit autem canis, se fœcundam esse maxime pedestrium omnium. Et sus occurrens, ad hæc inquit, Sed cum hæc dicis scito cæcos te catulos parere.

Fabula indicat, non in celeritate res, sed in perfectione judicari.

Serpens & Cancer.

SErpens una cum cancro vivebat, initâ cum eo societate. Itaq; cancer simplex moribus, ut et ille astutiam mutaret, admonebat: hic autem minime obediebat. Cum observasset igitur cancer ipsum dormientem, et pro viribus compressisset, occidit. At serpenti post mortem extenso ille ait, Sic oportebat ante hac rectum et simplicem esse; neque enim hanc pœnam dedisses.

Fabula indicat, qui dum dolo amicos adeunt ipsos offendi potius.

Pastor & Lupus.

PAstor nuper natum lupi catulum reperit ac sustulit, unaque cum canibus nutrivit. At cum adolevisset, si quando lupus ovem rapuisset, cum canibus et ipse persequebatur. Cum canes autem aliquando non possent

assequi lupum, atque ideo reverterentur ; ille sequebatur, ut cum ipsum assecutus esset, particeps foret venationis, at lupus inde redibat. Sin autem lupus extra non rapuisset ovem, ipse clam occidens, una cum canibus comedebat : donec pastor, cum conjectasset & intellexisset rem, de arbore ipsum suspendit & occidit.

F*abula significat, naturam pravam bonos mores non nutrire.*

Leo & Lupus.

LEo cum consenuisset, ægrotabat, jacens in antro. Accesserunt autem visitatura regem, præter vulpem, cætera animalia. Lupus igitur captâ occasione accusabat apud leonem vulpem, quasi nihili facientem suum omnium dominum, & propterea neque ad visitationem profectam. Interim affuit vulpes, & ultima audivit lupi verba. Leo igitur contra eam infremuit. Sed defensionis tempore petito. Et quis, inquit, eorum qui convenerunt tantum profuit quantum ego, quæ in omnem partē circumivi, & medicamentum pro te a medico quæsivi & didici ? Cum autem leo statim, ut medicamentum diceret imperâsset ; illa inquit, Si, lupo vivente excoriato, ipsius callidam pellem indueris Et lupo jacente vulpes ridens ait, Sic non oportet dominum ad malevolentiam movere, sed benevolentiam.

Fabula indicat, eum, qui quotidie machinatur, in seipsum laqueum vertere.

Mulier.

MUlier quædam virum ebrium habebat : ipsum autem a morbo liberatura, tale quid commenta est : Aggravatum enim ipsum ab ebrietate cum observâsset, & mortui instar insensatum, in humeros elevatum, in sepulchrum allatum deposuit, & abivit. Cum autem ipsum jam sobrium esse conjectata est, profecta januam pulsavit sepulchri. Ille autem cum diceret, Quis est qui

pulsat januam ? Uxor respondit, Mortuis cibaria ferens ego adsum: Et ille, non mihi comesse, sed bibere, o optima, affer : tristem enim me reddis, cum cibi, non potus meministi. Hæc autem pectus plangendo, Hei mihi miseræ ! inquit : Nam neque astu profui. Tu enim, vir, non solum non emendatus es, sed pejor quoque teipso evasisti : in habitum tibi deductus est morbus.

Fabula significat, non oportere in malis actibus immorari: nam & nolentem quandoque hominem consuetudo invadit.

Cygnus.

Vir dives anserem simul et cygnum nutriebat, non ad eadem tamen; sed alterum cantus, alterum mensa gratia. Cum autem oporteret anserem pati ea, quorum causa nutriebatur, nox erat, et discernere tempus non permisit utrumque; cygnus autem pro ansere abductus, cantat cantum quendam mortis exordium; & cantu significat naturam, mortem vero effugit suavitate canendi.

Fabula significat, sæpe musicen differre mortem.

Æthiops.

Æthiopem quidam emit, talem ei colorem inesse ratus negligentiâ ejus qui prius habuit, ac assumpto in domum omnes ei adhibuit ablutiones, omnibũs lavacris tentavit mundare : at colorem quidem transmutare non potuit sed morbum dolor paravit.

Fabula significat, manere naturas ut a principio provenerunt.

Hirundo & cornix.

Hirundo et cornix de pulchritudine contendebant. Respondens autem Cornix ei dixit. Sed tua pulchritudo verno tempore floret, meum vero corpus etiam hyeme durat.

Fabula significat, durationem corporis decore meliorem esse.

Butalis.

Butalis a fenestrâ quâdam pendebat. Vespertilio autem profectus, rogavit causam quare die sileret, nocte caneret,

caneret. Cùm autem ea non incassum hoc facere dixisset, (nam die canendo olim capta fuit, et propterea ex illo prudens evasit) vespertilio ait. Sed non nunc te cavere oportet, cum nulla utilitas: sed antequam capereris.

Fabula significat, in infortuniis inutilem esse pænitentiam.

Cochleæ

RUstici filius assabat cochleas. Cum autem audiret eas stridentes, ait, O pessimæ animantes! domibus vestris incensis vos canitis.

Fabula significat, omne intempestive factum vituperabile.

Mulier & Ancilla.

MUlier vidua operosa ancillas habens, has solebat noctu excitare ad opera, ad gallorum cantus. His vero assiduo defatigatis labore, visum est oportere domesticum occidere gallum, tanquam illum qui noctu excitaret heram. Evênit autem ipsis hoc facto, ut in graviora inciderent mala: nam hera ignorans gallorum horam temporius eas excitabat.

Fabula significat, plerisque hominibus consilia esse malorum causas.

Mulier venefica.

MUlier venefica divinarum irarum propulsiones promittens, multa facere perseverabat; & lucrum inde faciebat. Quidam igitur accusaverunt eam impietatis; & convicerunt, & damnatam duxerunt ad mortem. Videns autem quidam eam duci, ait, Tu quæ deorum iras advertere promittebas, quomodo neque hominum consilium mutare potuisti?

Fabula innuit, multos magna promittens, ne parva quidem facere posse.

Agricola

AGricola quidam fodiendo aurum reperit: quotidie igitur terram, ut ab eo beneficio affectus, corona-

bat. Huic autem Fortuna adſtans inquit, Heus tu, cur terræ mea munera attribuis, quæ ego tibi dedi ditatura te? Nam ſi tempus immutetur, & in alias manus hoc tuum aurum eat, ſcio te tunc me Fortunam accuſaturum.

Fabula indicat, oportere benefactorem cognoſcere, atque huic gratiam referre.

Viatores.

DUo quidam unà iter faciebant: & cum alter ſecurim reperiſſet, alter qui non invenit, admonebat ipſum ne diceret, *Inveni*, ſed *Invenimus*. Paulo poſt autem, cum aggrederentur ipſos qui ſecurim perdiderant: qui eam habebat, perſequentibus illis, ei qui unà iter faciebat, dixit, *Periimus*. Hic autem ait, *Perii* dic, non *Periimus*: etenim & tunc cum ſecurim inveniſti, *Inveni*, dixiſti, non *Invenimus*.

Fabula declarat, qui non fuere participes felicitatum, neque in calamitatibus firmos eſſe amicos.

Ranæ duæ.

DUæ ranæ vicinæ ſibi erant: paſcebantur autem, altera in profundo ſtagno, & procul à viâ; altera in viâ, parum aquæ habens. Verum cum quæ in ſtagno alteram admoneret, ut ad ſe migraret, ut tutiore cibo frueretur; illa non paruit, dicens, firmiſſimè ſe teneri hujuſce loci conſuetudine; quouſque obtigit, currum prætereuntem ipſum confringere.

Fabula ſignificat, homines quoque parva aggredientes citius mori, quam mutentur in melius.

Apiarius.

IN mellarium ingreſſus quidam abſente domino, favum abſtulit. Hic autem reverſus ut alveolos vidit inanes, ſtans, quod in his erat perſcrutabatur. Apes autem a paſtu redeuntes, ut deprehenderunt ipſum, aculeis percutiebant. Peſſimeque tractabant. Hic autem ad eas, O peſſimæ animantes!

animantes! furatum vestros favos illæsum dimisistis; me vero satagentem vestri percutitis.

Fabula declarat, sic homines quosdam ob ignorantiam ab inimicis non cavere, amicos autem ut insidiatores repellere.

Alcedo.

ALcedo avis est solitaria, semper in mari vitam degens: hanc dicitur hominum venationes caventem in scopulis maritimis nidificare. Cæterùm aliquando paritura, nidum fecit. Egressâ autem eâ ad pabulum, accidit, mare, à vehementi concitatum vento, elevari supra nidùm, atque hoc submerso, pullos perdi. Hæc autem reversa, re cognitâ, ait, Me miseram, quæ terram ut insidiatricem cavens, ad hoc confugi, quod mihi longe est infidius!

Fabula declarat, homines etiam quosdam ab inimicis cavendo ignaros in multò graviores inimicos incidere.

Piscator.

PIscator in fluvio quodam piscabatur. Extensis autem retibus, & fluxu comprehenso, utrinque funi alligato lapide aquam verberabat, ut pisces fugientes incaute in retia inciderent. Cum quidam autem ex iis, qui circa locum habitant, id facere videret, increpabat quod fluvium turbaret, & claram aquam non sineret bibere. Et is respondit, Sed nisi sic fluvius perturbetur, me oportebit esurientem mori.

Fabula declarat, civitatum etiam rectores tunc maximè operari, cum patrias in seditionem induxerint.

Simius & Delphis.

MOris cum esset navigantibus, Melitenses catulos & simios adducere in solamen navigationis, quidam habebat secum simium. Cum autem pervenissent ad Sunium Atticæ promontorium, tempestatem vehementem fieri contigit. Navi autem aversâ & omnibus na-

tantibus

tantibus, natabat & simius. Delphis quispiam ipsum conspicatus, & hominem esse ratus, digressus levabat, ad terram perferrens. Ut vero in Piræo fuit Atheniensium navali rogavit simium, an genere esset Atheniensis. Cum autem hic diceret, & claris ibi esse parentibus: rogavit, an & Piræum sciret. Ratus autem simius de homine eum dicere, ait, Et valde amicum esse ei, & familiarem. At delphis tanto mendacio indignatus, submergens ipsum occidit.

Fabula in viros, qui veritatem ignorantes existimant se decipere.

Musca.

IN cellâ quadam melle effuso, muscæ advolantes comedebant: impliciris autem earum pedibus, evolare non poterant. Cum autem suffocarentur, dicebant, Miseræ nos, quia ob modicum cibum perimus!

Fabula significat, multis gulam multorum malorum esse causam.

Mercurius & Statuarius.

MErcurius scire volens, quanti apud homines esset, ivit in statuarii domum transformatus in hominem: & visa statua Jovis, rogabat, quanti quis ipsam emere posset. Hic autem cum dixisset, Drachma; risit. Et quanti Junonis? ait. Cum dixisset, pluris; visâ & sua ipsius statuâ, ac opinatus (cum nuncius sit deorum, & lucrosus) maximam de se apud homines haberi rationem, rogavit de se. Statuarius vero ait, Si hasce emeris, & hanc additamentum dabo.

Fabula in virum gloriosum, qui nullius apud alios est pretii.

Mercurius & Tiresius.

MErcurius volens Tiresiæ vaticinium an verum esset cognoscere, furatus ipsius boves ex rure, venit ad ipsum in urbem, similis factus homini, & ad ipsum divertit. Boum autem amissione renunciata Tiresiæ, ille

assumpto

assumpto Mercurio exivit, augurium aliquod de fure consideraturus. Et hic jubet dicere sibi quamnam avem viderit. Mercurius autem, primo vidisse aquilam a sinistris ad dextram volantem, dixit; hic non ad se id esse cum dixisset; secundo cornicem super arbore quadam sedentem vidit, & modo superius aspicientem, modo ad terram declinatam vati refert. Et is, re cognita, ait, Sed hæc cornix jurat per cœlum et terram, si tu velis, meas me accepturum boves.

Hoc sermone uti quispiam poterit adversus virum furacem.

Canes.

HAbens quidam duos canes, alterum venari docuit, alterum domum servare. Cæterum si quando venaticus caperet aliquid, domum custodiebat, particeps una cum eo erat cœnæ. Ægre ferente autem venatico, & illi objiciente, quod ipse quotidie laboraret, ille nihil faciens suis nutriretur laboribus; respondens ipse ait, Non me, sed herum reprehende, qui non laborare me docuit, sed labores alienos comesse.

Fabula indicat, adolescentes, qui nihil sciunt, haud esse reprehendendos, cum eos parentes sic educaverunt.

Maritus & Uxor.

HAbens quidam uxorem quæ domesticis omnibus inimica erat, voluit scire an etiam erga paternos domesticos ita afficeretur. Quapropter cum rationabili prætextu ad suum patrem ipsam misit. Paucis vero post diebus ea reversa, rogavit quomodo adversus illos habuisset. Hæc vero cum dixisset, Bubulci et pastores me suspectabant; ad eam ait, Sed ô uxor, si eos odisti, qui mane greges agunt, sero autem redeunt; quid sperare oportet eos, quibuscum toto conversaris die?

Fabula significat, sic sæpe ex parvis magna, & ex manifestis incerta cognosci.

Hædu

Hœdus & Lupus.

HOedus derelictus a grege, persequente lupo, conversus ad eum dixit, O lupe, quoniam credo me tuum cibum futurum, ne injucunde moriar, cane tibia primùm, ut saltem. Lupo autem canente tibia, atque hœdo saltante, canes cum audivissent, lupum persecuti sunt. Hic conversus, hœdo inquit. Merito hæc mihi fiunt: oportebat enim me, coquus cùm sim, tibicinem non agere.

Fabula *significat, qui ea, quibus natura apti sunt, negligunt; quæ vero aliorum sunt exercere conantur, in infortunia incidere.*

Cancer & Vulpes.

CAncer e mari cum ascendisset, in loco quodam pascebatur. Vulpes esuriens ut vidit, accessit ac eum rapuit. Ille devorandus ait, Sed ego condigna patior, qui, marinus cum sim, terrestris esse volui.

Fabula *significat, homines etiam, qui propriis derelictis exercitiis, & quæ nihil conveniunt aggrediuntur, merito infortunatos esse.*

Citharœdus.

CItharœdus rudis in domo calce incrustata familiariter, ut solebat, canens, & contra resonante in se voce existimabatur valde canorus esse: verum elatus super hoc, cogitavit & theatro sese committere oportere. Projectus verò ad se ostendendum, cum male admodum caneret, lapidibus ipsum explosum abegerunt.

Fabula *significat, ex rhetoribus quosdam, qui in scholis videntur esse aliqui, cum ad res publicas se conferunt, nullius pretii esse.*

Fures.

FUres in domum quandam ingressi, nihil invenerunt nisi gallum; atque hoc capto abierunt. Hic ab eis occidendus, rogabat, ut se dimitterent, dicens utilem se hominibus noctu eos ad opera excitando. Hi autem dixerunt

ſunt, Sed propter hoc tanto magis occideris : illos enim excitando furari nos non ſinis.

Fabula ſignificat, ea maxime pravis eſſe adverſa, quæ bonis ſunt beneficio.

Cornix & Corvus.

CORnix corvo invidens, quod is per auguria hominibus vaticinaretur, ob idq; crederetur uti futura prædicens, conſpicata viatores quoſdam, prætereuntes, ivit ſuper arborem quandam, ſtanſque valde crocitavit. Illis autem ad vocem converſis & admiratis, re cognita, quidam inquit, Abeamus heus vos: cornix enim eſt quæ crocitavit, & augurium non habet.

Fabula indicat, eodem modo & homines præſtantioribus certantes, præterquam quod non ad æqua perveniunt, riſu quoq; dignos eſſe.

Cornix & Canis.

CORnix Minervæ ſacrificans, canem invitavit ad epulas. Ille autem ad eam dixit, Quid fruſtra ſacrificia abſumis? Dea enim adeo te odit, ut ex peculiaribus quoque tibi auguriis fidem ſuſtulerit. Cui cornix, Ob id magis ei ſacrifico, ut reconcilietur mihi.

Fabula ſignificat, pleroſque ob lucrum non vereri inimicos beneficiis proſequi.

Corvus & Serpens.

CORvus ſibi indigens, ut ſerpentem in aprico quodam loco dormientem vidit, hunc devolando rapuit. Hic cum ſe vertiſſet, atque momordiſſet ipſum, corvus moriturus dixit, Me miſerum, qui tale reperi lucrum, quo etiam pereo!

Fabula in virum, que ob theſaurorum inventionem de ſalute periclatatur.

Monedula & Columba.

MOnedula, in columbario quodam columbis viſis bene nutritis, dealbavit ſeſe, ivitque ut & ipſa

eodem

eodem cibo impertiretur. Hæ vero, donec tacebat, ratæ eam esse columbam, admiserunt: sed cum aliquando oblita, vocem emisisset, tunc ejus cognitâ naturâ, expulerunt percutiendo: eaque privata eo cibo rediit ad monedulas rursum: & illæ, ob colorem cum ipsam non noscerent a suo cibo abegerunt, ut duorum appetens neutro potiretur.

Fabula indicat, oportere & nos nostris contentos esse, considerantes avaritiam, præterquam quod nihil juvet, auferre sæpe & quæ adsunt bona.

Monedula.

MOnedulam cum quis cepisset, et pedem alligasset filo, suo tradidit filio. Hæc non ferendo victum inter homines, ubi paulumper libertatem nacta est, fugit, in suumque nidum se contulit. Circumvoluto vero ramis vinculo evolare haud valens, cum moritura esset, secum loquebatur, Me miseram, quæ apud homines non ferendo servitutem incaute meâ me vita privavi!

Fabula indicat, nonnunquam quosdam, cum se a mediocribus student periculis liberare, in majora incidere.

Mercurius.

JUpiter Mercurio jussit ut artificibus omnibus mendacii medicamentum misceret: hic eo trito et ad mensuram facto, ex æquo singulis miscet. Cum vero, solo relicto sutore, multum superesset medicamenti, totum acceptum mortarium ei miscuit: atque hinc contigit artifices omnes mentiri, maxime vero omnium sutores.

Fabula in mendaces artifices.

Jupiter.

JUpiter, formatis hominibus, omnes illis affectus indidit; solum indere pudorē oblitus est. Quapropter non habens undenam ipsum introduceret, per turbam ingredi eum jussit. Hic vero primum indigne ferens contradicebat: vehementius vero eo instante, ait, Sed ego sane his ingre-

ingredior pactis, si amor non ingrediatur: sin ingrediatur, ipse exibo quamprimum. Ex hoc sane evenit, omnia scorta inverecunda esse.

Fabula significat, captos amore inverecundos esse.

Jupiter.

JUpiter nuptias celebrans, omnia animalia accipiebat: sola vero testudine tarde profecta, admirans causam tarditatis, rogavit eam quamobrem ipsa ad cœnam non accessetat. Cum hæc dixisset, Domus chara, domus optima; iratus ipsi, damnavit ut domum bajulans circumferret.

Fabula significat, plerosque homines eligere, parce potius apud se vivere, quam apud alios laute.

Lupus & Oves.

LUpus a canibus morsus, et male affectus, abjectus jacebat. Cibi vero indigens, visa ove rogabat ut potum ex præterfluente flumine sibi adferret: Si enim tu mihi, inquit, dederis potum, ego cibum mihi ipsi inveniam. Illa re cognita, ait, Sed si ego potum tibi do, tu et cibo me uteris.

Fabula quadrat in virum maleficum, per simulationem insidiantem.

Lepores.

LEpores olim belligerantes cum aquilis, invocarunt in auxilium vulpes. Hæ autem dixerunt, vobis auxiliaremur, nisi sciremus qui vos sitis, et cum quibus prælienini.

Fabula significat, eos qui cum præstantioribus certant, suam salutem contemnere.

Formica.

QUæ nunc formica, homo olim fuit: hic agriculturæ assidue incumbens, non erat propriis laboribus contentus, sed et vicinorum fructus surripiebat. Jupiter autē indignatus hujus avaritia, transmutavit eum in hoc

hoc animal, quæ formica appellatur. Verum cum mutasset formam, non ad affectum mutavit: nam usque nunc arva circumeundo, aliorum labores surripit, & sibi recondit.

Fabula indicat, natura pravos, etsi maxime speciem transmutaverint, mores non mutare.

Vespertilio & Mustela.

VEspertilio in terram cum cecidisset, a mustela captus est; & cum occidendus esset, pro salute rogabat. Hac vero dicente, non posse ipsam dimittere, quod natura volucribus omnibus inimica foret; ait, non avem, sed murem esse. & sic dimissus est. Deinde autem cum iterum cecidisset, & ab alia mustela captus esset, ne voraretur orabat. Hâc autem dicente, cunctis se inimicam esse muribus; hic, non mus, sed vespertilio sum, dicebat; rursus dimissus est: atque ita evênit, bis mutato nomine, salutem consecutum fuisse.

Fabula indicat, neque nos in eisdem semper esse oportere; considerantes eos, qui ad tempus mutantur, plerunque pericula effugere.

Viatores.

VIatores secundum littus quoddam iter facientes, iverunt in speculam quandam, & ibi conspicati sarmenta procul natantia, navem esse magnam existimârunt: quamobrem exspectaverunt, tanquam appulsura ea esset. Cum verò a vento lata sarmenta propius forent, non navem amplius, sed scapham videre videbantur. Advectis autem illis, cum sarmenta esse vidissent, inter se dixerunt, Ut nos igitur frustra quod nihil est exspectabamus!

Fabula indicat, nonnullos homines, qui ex improviso terribiles esse videntur, cum periculum feceris, nullius esse pretii.

Asinus sylvestris.

ASynus Sylvestris, asino viso domestico in loco quodam aprico; profectus ad ipsum, beatum dicebat, et corporis

poris habitudine & cibi perceptione. Deinde autem cum vidisset eum ferentem onera, & agasonem retro sequentem & baculis ipsum percutientem, ait. Ast ego non amplius beatum te existimabo: video enim non sine magnis malis habere te felicitatem.

Fabula indicat, non esse æmulanda lucra, in quibus insunt pericula & miseriæ.

Asini.

ASini olim, propterea quod assidue onera ferrent, & fatigarentur, legatos miserunt ad Jovem, solutionem laborum petentes. Hic autem ostendere ipsis volens id non posse fieri, ait, Tunc eos liberatum iri laboribus, cum mingendo fluvium fecerint. At illi eum verum dicere existimantes, ex illo & nunc usque ubi aliorum urinam viderint asinorum, illic & circumstando mingunt.

Fabula indicat, unicuique quod fatale est incurabile esse.

Asinus & Vulpes.

ASinus indutus pelle leonis vagabatur, reliqua bruta perterrendo. Cæterum visâ vulpe, tentavit et hanc perterrefacere, Hæc autem (casu enim ipsius vocem audiverat) ad ipsum ait, Compertum habeto, quod & ego timuissem, nisi rudentem audivissem

Fabula significat, nonnullos indoctos, qui iis qui extra sunt aliqui esse videntur, ex sua linguacitate redargui.

Asinus & Ranæ.

ASinus ligna ferens, pertransibat paludem quandam. Lapsus autem ut decidit, nec surgere posset lamentabatur ac suspirabat. Ranæ autem quæ erant in palude, auditis suspiriis, Heus tu dixerunt; quid faceres, si tanto hic tempore, quanto nos, fuisses, cum, quia paululum cecidisti, sic lamenteris?

Hoc sermone uti quisquam poterit in virum segnem, qui ob minimos quosque labores tristatur, cum ipse majoribus facile resistat.

Asinus & Corvus.

ASinus ulcerato dorso in prato quodam pascebatur. Corvo autem insidente sibi, & ulcus percutiente, asinus rudebat ac saltabat. Sed agasone procul stante, ac ridente, lupus præteriens ipsum vidit, & dixit, Miseri nos, quos si tantum viderit, persequitur; huic autem & arridit.

F*abula declarat, maleficos homines si tantum appareant, dignosci.*

Asinus & Vulpes.

ASinus & vulpes, initâ inter se societate, exiverunt ad venationem. Leo vero cum occurrisset ipsis, vulpes imminens periculum videns, profecta ad leonem tradituram ei asinum pollicita est, si sibi impunitatem promiserit. Qui cum dimisuram eam dixisset, illa, adducto asino, in casses quosdam ut incideret fecit. Sed leo videns illum fugere minime posse, primum vulpem comprehendit, deinde sic ad asinum versus est.

F*abula indicat, eos qui sociis insidiantur, & seipsos nescios perdere.*

Gallina & Hirundo.

GAllina serpentis ovis inventis, diligenter calefacta excludit. Hirundo autem cum eam vidisset, ait, O demens, quid hæc nutris, quæ cum excreverint a te primo injuriam auspicabuntur?

F*abula significat, implacabilem esse pravitatem, licet afficiatur maximis beneficiis.*

Camelus.

CUm primum visus est camelus, homines perterriti, magnitudinem admirati, fugiebant. Ubi vero procedente tempore cognoverunt ipsius mansuetudinem, confisi sunt eo usque ut ad eum accederent. At intellecto paulo post, belluæ non inesse bilem, eo contemptius ivêre ut fræna ei imponerent, & pueris agendum traderent.

F*abula indicat, terribiles res consuetudine contemptibiles fieri.*

Serpens

Serpens.

SErpens a multis hominibus pessundatus, Jovem postulavit; Jupiter autem ad eum dixit, Si qui prior conculcavit pupugisses, nequaquam id facere secundus agressus fuisset.

Fabula significat, eos qui prius invadentibus resistunt, aliis formidolosos fieri.

Columba.

COlumba siti correpta, ut vidit quodam in loco poculum aquæ depictum, verum rata, atque multo clata impetu, inscia in tabulam offendit, usque adeo ut pennis ipsius perfractis in terram decideret, atque à quodam occurrentium caperetur.

Fabula indicat, nonnullos homines ob vehementes alacritates inconsulto res aggredientes injicere sese in perniciem.

Columba & Cornix.

COlumba in columbario quodam nutrita, fœcunditate superbiebat. Cornix vero eâ auditâ, ait, Heus tu, desine hâc re gloriari: nam quo plures paris, eo plus mœroris accumulas.

Fabula significat, ex famulis quoque eos esse infelicissimos qui in servitute multos filios procreant.

Dives.

DIves duas habens filias, alterâ mortuâ præficas conduxit. Cum vero altera filia dixisset, Ut nos miseræ! ipsæ, ad quas pertinet luctus, lamentari nescimus: hæ vero quibus non est necessarium, vehementer plangunt: Mater ait, Ne mirari filia, si hæ ita lamententur; nam nummorum gratiâ id agunt.

Fabula indicat, nonnullos homines ob avaritiam non vereri alienis calamitatibus quæstum facere.

Pastor.

PAstor, actis in quercetum quoddam ovibus, stratâ sub quercu veste ascendit, & frustum decutiebat. Oves vero inter edendum glandes, nesciæ, & vestes unà devorarunt. At cum pastor descendisset, & quod erat actum vidit; O pessima, ait, animalia! vos cæteris vel-

lera ac vestes præbetis; à me vero, qui vos nutrio, & vestem surripitis.

Fabula indicat, plerosque homines ob dementiam, eos qui nihil ad se attinent, beneficio afficere, in domesticos mala operari.

Bubulcus.

Bubulcus armentum taurorum pascens, amisit vitulum; lustrando omnem solitudinem, indagando moram traxit. Ubi invenire nihil potuit, precatus est Jovem, si furem qui vitulum cepit, ostenderet, hœdum in sacrificium oblaturum: Cæterum proficiens in quercetum quoddam invenit à leone devorari vitulum. Trepidus igitur & perterrefactus, elevatis manibus suis in cœlum, ait, O domine Jupiter, promiseram tibi hœdum me daturum esse, si furem invenirem; nunc taurum tibi recipio sacrificaturum, si hujus manus effugero.

Fabula in homines infortunatos, qui dum quippiam amiserint, precantur ut inveniant: cum invenerint, quærunt effugere.

Aquila.

Super petrâ aquila sedebat leporem raptura: hanc autem quidam percussit sagittâ, quæ intra ipsam ingressa est, sed crena cum pennis ante oculos stabat: quam cum vidisset, Et hoc mihi, ait, altera mœstitia, quod propriis pennis interearn.

Fabula significat, durum esse, cum quis a suis pericula patiatur.

Vermis & Vulpes.

Qui sub cœno celabatur vermis, super terram egressus dicebat omnibus animalibus, Medicus sum medicaminum doctus, qualis est Pæon deorum medicus. Et quomodo, ait vulpes, alios curans, teipsum claudum non curas.

Fabula indicat, nisi præsto experientia fuerit omne verbum inane esse.

Gallina auripera.

Gallinam quis habens ova aurea parientem, ratus intra ipsam auri massam inesse occisam, aliis gallinis

similem

similem reperit. Hic multum sperans se inventurum divitiarum, etiam exiguis illis pravatus est.

Fabula indicat, oportere contentum esse præsentibus, & fugere inexplebilitatem.

Lupus & Vetula.

LUpus esuriens circumibat quærendo cibum. Profectus autem ad locum quendam, audivit lugentem puerulum, eique dicentem anum, desine plorare: sin minus, hâc horâ tradam te lupo. Ratus igitur lupus serio loqui aniculam, exspectabat ad multam horam; sed cum advenisset vespera, audit rursus anum blandientem puerulo ac dicentem, Si venerit lupus huc, interficiemus eum, fili. His auditis, lupus eundo dicebat, In hoc tugurio aliud dicunt, aliud faciunt.

Fabula quadrat in homines, quorum facta verbis non respondent.

De Culice & Leone.

CUlex ad leonē accedens, ait, Neque timeo te, neque fortior me es. Minus mihi adesse virium ideo existimas, quod laceris unguibus, & dentibus mordeas? Hoc & fœmina cum viro pugnans facit. Ego vero longe sum te fortior. Si vero vis, veniamus ad pugnam. Et cum tuba cecinisset, culex inhæsit mordens circa nares ipsius leves genas. Leo autem propriis unguibus dilaniavit seipsum, donec indignatus est; culex autem, victo leone, cum sonuisset tuba & epinicia cecinisset, evolavit. Araneæ vero vinculo implicitus, cum devoraretur, lamentabatur, quod cum maximis pugnans, à vili animali araneâ occideretur.

Fabula quadrat in eos, qui prosternunt magnos, & à parvis prosternuntur.

FINIS.

Sales, ſive Facetiæ multùm jucundæ, ſelectæ ex libello *Poggii* Florentini, Oratoris eloquentiſſimi.

De Pigritia Adoleſcentis.

BOnatius adoleſcens facetus è familiâ Galiſcorum, dum eſſemus Conſtantiæ, admodum tardè ſurgebat e lecto. Cum ſocii eam tarditatem culparent, quidve tam diu in lecto ageret, percontarentur; ſubridens reſpondit, Litigantes diſceptanteſque auſculto. Adſunt enim manè mihi è veſtigio, cum expergiſcor, duæ habitu muliebri; Sollicitudo videlicet & Pigritia. Quarum altera ſurgere hortatur, & aliquid operis facere, neque diem in lecto terere: altera, priorem increpans, quieſcendum inquit: & propter frigoris vim in calore lecti permanendum, indulgendumque corporis quieti, neque ſemper laboribus vacandum. Prior inſuper rationes ſuas tuetur: ita ut cum diutius diſputent atque altercentur, ego tamen æquus judex, in nullam partem declinans, audio diſputantes, exſpectans quoad ſunt ſententiâ concordes. Hoc fit ut ſurgam tardius, exſpectans litigii finem.

De Gallo & Vulpe.

ESuriens quondam vulpes, ad decipiendas gallinas, quæ gallo duce arborem excelſiorem, quò ſibi aditus non erat, aſcenderant, ad gallum blande acceſſit: quem comiter cum ſalutâſſet, Quid in excelſo agis? Inquit. Numquid non audîſti nova hæc recentia tam ſalutaria nobis? Nequaquam cum gallus reſpondiſſet; Atqui prænuntia huc acceſſi, ait, ad communicandam tecum alacritatem.

lacritatem. Animalium omnium concilium celebratum est, in quo pacem perpetuam omnium inter se firmârunt, ità ut omni sublato timore, nulli ab altero insidiæ aut injuriæ fieri amplius queant, sed pace & concordiâ omnes fruantur: licet abire unicuique, vel soli, quo velit secure. Descendito igitur, & hunc festum agamus diem. Agnitâ vulpis fallaciâ gallus, bonum, inquit, adfers nuncium, & mihi gratum: & collum altius protendens, prospecturoque longius & admiranti similis, in pedes se erexit. Tum, Quidnam aspicis? vulpes cum dixisset; Duos, inquit, magno cursu, ore patulo, advenrantes canes. Tum tremebunda vulpes, Valeto, inquit: mihi fuga expedit antequam illi adveniant; & simul cæpit abire. Huic gallus Quonam fugis, aut quid times? ait. Siquidem pace constituta, nihil timendum, Dubito, inquit vulpes, an canes isti audierint decretum pacis.

Hoc pacto dolo elusus est dolus.

De muliere obstinata, quæ Virum pediculosum vocavit.

MUlier quædam è nostris admodum viro contraria, semper verbis ejus objurgando refragabatur, perstans in eo quod cœperat, ita ut superior esse vellet. Habita semel cum viro gravi altercatione, maritum pediculosum vocavit. Ille, ut verbum illud retractaret, uxorem verberibus contundebat, pugnis cædens ac calcibus. Quo magis cædebatur, eo plus illa pediculosum appellabat. Vir tandem verberando lassus, ut uxoris pertinaciam superaret, per funem in aquæ puteum demisit, suffocaturum se dicens, nisi verbis ejusmodi abstineret. Instantius perseverabat etiam in aqua ad mentum usque constituta, verbum illud continuens. Tum vir, ne amplius loqui posset in puteum demersit, tentans si eum mortis periculo a verborum pertinacia posset avertere. At illa, loquendi facultate adempta, etiam dum suffocaretur, quod loqui nequibat, digitis exprimebat: nam manibus super caput erectis, atque unguibus utriusque pollicis conjunctis, saltem quo potuit gestu, viro pediculos objiciebat. Unguibus enim eorum digitorum pediculi à fœminis occidi consueverant.

De eo qui uxorem in flumine peremptam quærebat.

ALter uxorem, quæ in flumine perierat, quærens, adversus aquam proficiscitur. Tum quidam admiratus, cum deorsum secundum aquæ cursum illam quærendam admoneret; Nequaquam hoc modo reperitur, inquit: Ita enim, dum vixit, difficilis ac morosa fuit, reliquorumq; moribus contraria, ut nunquam nisi contrario & adverso flumine, etiam post mortem ambulet.

De Sacerdote, qui Caniculum sepelivit.

ERat sacerdos rusticanus in Thusciâ admodum opulentus. Hic caniculum sibi charum, cum mortuus esset, sepelivit in cæmeterio. Sensit hoc Episcopus, & in ejus pecuniam animum intendens, sacerdotem, velut maximi criminis reum, ad se puniendum vocat. Sacerdos, qui animum episcopi satis noverat, quinquaginta aureos secum deferens, ad episcopum devenit. Qui sepulturam canis graviter accusans, jussit ad carcerem sacerdotem duci. Hic vir sagax, O pater, inquit, si nosceres prudentiam caniculi, non mirareris si sepulturam inter homines meruit: fuit enim plusquam ingenio humano tum in vitâ, tum præcipue in morte. Quidnam hoc est? ait episcopus. Testamentum, inquit sacerdos, in fine vitæ condens, sciensq; egestatem tuam, tibi quinquaginta aureos ex testamento reliquit, quos mecum detuli. Tum episcopus testamentum & sepulturam comprobans, acceptâ pecuniâ sacerdotem absolvit.

De Milite qui Uxorem habuit litigiosam.

HAbebat Florentinus eques admodum nobilis, uxorem litigiosam ac perversam, quæ quotidie ad religiosum confessorem, vel (ut aiunt) devotũ suum querelas viri & vitia deferebat. Hic equitem reprehendebat objurgabatque. Aliquando verbis admonitus uxoris, & ut pacem inter eos poneret, rogavit virum ad confessionem peccatorum: qua facta, non dubitabat conventurã inter eos concordiam. Paruit eques. Et cum Religiosus eum sua peccata explorare jussisset, Nequaquã est opus, inquit; quicquid enim unquam commisi, & multo plura etiam, ab uxore sæpius tibi recitata exstiterunt.

Face-

Facetissimum de Sene quodam qui asinum portavit super se.

DIcebatur inter secretarios Pontificis, eos qui ad vulgi opinionem viverent miserrima premi servitute; cum nequaquam possibile esset cum diversa sentirent, placere omnibus, diversis diversa probantibus. Tum quidam ad eam sententiam fabulam retulit, quam nuper in Alemania scriptam factamque vidisset. Senem ait fuisse, qui cum adolescentulo filio, præcedente absque onere asello, quem venditurus erat, ad mercatum proficiscebatur. Prætereuntibus viam, quidam in agro opus facientes senem culparunt, quod asellum nihil ferentem neque pater, neque filius ascendisset, sed vacuum onere finerent; cum alter præ senectute, alter præ ætate tenera, vehiculo egeret. Tum senex adolescentem asino imposuit, ipse pedibus iter faciens, Hoc alii conspicientes, culparunt stultitiam senis, quod adolescente, qui validior erat, super asinum posito, ipse ætate confectus pedibus asellum sequeretur. Is mutato consilio, atque adolescente deposito, ipse asinum ascendit. Paululum vero progressus, audivit alios se culpantes, quod parvulum filium, nulla ratione ætatis habita, tanquam servum post se traheret, ipse asello (qui pater erat) insidens, His verbis permotus, filium secum asello superimposuit, hoc pacto iter sequens. Interrogatus autem ab aliis, an suus esset asellus; cum annuisset, castigatus est verbis, quod ejus, tanquam alius, nullam curam haberet, minime apti ad tantum onus, cum satis unus ad ferendum esse debuisset. Hic homo perturbatus tot sententiis, cum neque vacuo asello, neq; ambobus neque altero superimposito, absque calumniâ progredi possit, tandem asellum pedibus junctis ligavit, atque baculo suspensum, suo, filiiq; collo superimpositum, ad mercatum deferre cœpit. Omnibus propter novitatem spectaculi ad risum effusis, ac stultitiam amborum, maximè vero patris increpantibus; indignatus ille, supra ripam fluminis consistens, ligatum asinum in flumen dejicit atque ita amisso asino domum rediit. Ita bonus vir, dum omnibus placere cupit, nemini satisfaciens, asinū perdidit.

De

De Homine qui in somniis Aurum reperiebat.

AMicus quidam noster aurum a se repertum noctu per somnium referebat in cœtu. Tum quidam, Vide ne tibi accidat, ait, quod meo vicino, cui aurum in stercus cecidit. Cum somnium narrari posceremus, Vicinus, inquit, noster somniavit, ductum se a dæmone in agrum ad aurum effodiendum: cum multum reperisset, Non licet, inquit dæmon, nunc auferre, sed signa locum, ut cognosci a te solo queat. Cum alter, quo signaculo uteretur, peteret; Caca hic, inquit dæmon, nam hoc maxime modo nullus hic aurum esse suspicabitur, & tibi soli res nota erit. Annuit vir; & statim expergefactus, sensit in lecto ventrem admodum laxâsse. Inter fœtorem & stercus cum surrexisset, domo exiturus capiti capitium ultimo imposuit, in quo catus eâ nocte stercus fecerat; iniquo fœtore permotus, inquinatum caput & cæsariem lavit. Ita aureum somnium in merdam rediit.

De derisione hominis, Porcum occidere volentis.

MOs erat in oppido quodam Piceni, ut qui hyeme porcum occidisset, vicinam ad cœnam invitaret. Quidam, quo pacto eam impensam vitaret, compatrem consulit. Dic (inquit ille) cras, porcum tibi hac nocte furto ablatum. Et simul, nihil tale illo verente, quidam clam porcum nocte furto surripuit. Mane conspiciens sibi porcum ablatum, ad compatrem profectus, alta voce querebatur, porcum sibi furto surreptum. Tum alter, Recte compater mi sapis, inquit; ita enim te docui loquuturum. Cum ille sæpius & per omnes deos juraret id verum esse, Bene agis respondebat, & secundum consilium meum. Cum ille juramento iteraret: Hoc modo te loqui debere antea monui, respondebat, & sanum consilium dedi tibi. Tandem elusus abiit.

De Vulpe à Rustico in palea abscondita.

VUlpes olim fugiens in venatione canes, divertit ad rusticū, qui in areâ triticum terebat, rogans ut a canibus se tueretur: & simul pollicita est nunquā se ejus pullos gallinaceos læsurā. Annuit rusticus conditioni,

&

& sumptis paleis furculâ vulpem texit. Advenit unus & item alter ex venatoribus vulpem quærens: rogabant autem rusticum, nunquid vulpem fugientem vidisset, & iter ejus. Ille verbis vulpem per certam viam defugisse, vultu verò & oculis latêre sub paleis innuebat. Illi potius verba quam ad nutum respicientes, abierunt. Tum rusticus detectâ vulpe, Serva, inquit, modo promissa: nam verbis meis evasisti, cum dicerem abiisset. At illa, quæ sibi timens per rimam inter paleas rusticum contemplabatur diligenter, Verba tua, inquit, bona fuêre, sed actus satis mali.

Dictum in eos, qui aliud verbis, aliud re agunt.

De *Florentino qui Equum emeret.*

NOtus mihi Florentinus, Romæ empturus necessario equum, pactus est cum venditore, qui 25 aureos, pretium carius equo, postulabat; se 15 daturum in præsentia, reliquorum vero se debitorem ejus esse velle annuit. Venditor postridie cum residuum posceret, solutionem recusans, Servabo conventa, emptor inquit: Pepigimus quidem ut debitor tuus sim futurus; si autem tibi satisfecero, non sum debitor tuus amplius futurus.

De *Ægypto hortato ad fidem.*

HOrtatus est Christianus quidam infidelem Ægyptium, quo cum sibi diutina vitæ consuetudo fuerat, cum is in Italiam venisset, ut semel interesset in Ecclesia dum missa solennis celebraretur. Assentitur ille, & missæ interfuit cum Christianis. Rogatus deinde in cœtu, quid sibi de ceremoniis & solemnitate officii videretur; respondit, omnia recte ex ordine præter unum sibi videri: nullam enim charitatem in ea missa esse servatam; cum unus solum, reliquis esurientibus, comedisset ac bibisset, nulla portione cibi ac potus reliquis impensa.

Facetum

Facetum hominis dictum, Asinum erudire promittentis.

TYrannus ad exhauriendum bona subditi, qui se multa facturum jactitabat, sub gravi pœnâ præcepit, ut asinum literas doceret. Ille impossibile ait fore, nisi multum temporis sibi in erudiendo asino concederetur. Petere quantum vellet jussus, decennium impetravit. Deridebatur ab omnibus, quoniam rem impossibilem suscepisset. Ille amicos consolatus, Nihil timeo, ait: nam interim aut ego moriar, aut asinus, aut dominus. Quibus verbis ostendit salutare esse, rem difficilem in longum protrahi atque differri.

De Sacerdote, Epiphania an vir esset vel fœmina ignorante.

SOcius quidam de festo Epiphaniæ narravit mihi stultitiam sacerdotis contribulis sui. Sacerdos fuit, inquit, qui populo nuntians Epiphaniæ celebritatem futuram, Cras, ait, summâ devotione veneremini Epiphaniam: maximum est enim & præcipuum festum. Nescio an vir fuerit vel fœmina: sed quisquis extiterit, a nobis est summo timore hic dies custodiendus.

De Cantilena Tabernario placita.

VIator quidam esuriens, cum divertisset ad cauponulam, ventrem cibo potuque implevit. Petenti pecuniam ait, nullos sibi esse nummos, sed cantilenis se satis esse facturum. Tabernarius, non cantu, sed pretio sibi opus esse respondit. Cui alter, Si eam cantionem dicam quæ placeat tibi, num eâ pro pecuniâ contentus eris? Annuente caupone, cœpit viator canere; & an ea placeret, interrogavit. Cum abnuisset caupo, unam & deinde alteram cecinit. Nullo cantu sibi satisfieri ille testatus est. Hic viator, Dicam ergo nunc, inquit, eam quæ tibi sit placitura: & accepto marsupio, dissolventi similis, cœpit cantionem quam viatores uti consueverunt, *Metti mano alla borsa, & pagal' hoste*: Hoc est, Mitte manum ad bursam, & satisfac hospiti. Hoc dicto, nunquid illa sibi placeret, rogat. Placet hæc, inquit hospes. Tum viator, Satisfactum est tibi ex pacto, ait, postquam hæc cantio placuit tibi. Itaque absque solutione discessit.

De

De Sancti Antonii Fratre, & Laico, & Lupo.

RELigiosus ex his quæstuariis, qui pro sancto Antonio eleemosynam petunt, agricolæ ad dandum sibi nescio quid frumenti persuasit eâ pollicitatione, ut assereret omnes res suas, & oves præsertim, per eum annū salvas & incolumes fore. Hujusmodi rusticus promissis fidens, cum oves licentius vagari permisisset, lupus plures ex eis comêdit. Quâ ex re indignatus villicus, cum altero anno quæstuarius pro frumento rediret, negavit se quidquā daturum, & simul questus est, inanes ejus fuisse pollicitationes. Scitcitanti causam fratri respondit villicus, à lupo oves suas raptas. A lupo! inquit alter. Ohe, mala est bestia, & absque fide, Cave tibi ab eo: non enim sanctum Antonium tantum, sed ipsum Christum, si posset, falleret.

Stultum est his fidere, quorum exercitium in fraudando consumitur.

Ridenda, de paucitate amicorum Dei, responsio.

AD ægrum quendam, civem nostrum perfacetum, qui gravi morbo diutius torquebatur, accessit religiosus, hortandi gratiâ Cui q[uo]^ idem, inter cætera consolationis verba, dixit, Solere Deum, quos diligit, hoc pacto castigare, & incommodis afficere. Non mirum est, inquit ægrotus, si tam paucos amicos habet: habiturus, si ita tractaret eos, etiam pauciores.

De Medico qui insanos curabat.

PLures colloquebantur de supervacua cura (ne dicam stultitiam) eorum, qui canes & accipitres ad aucupiū alunt. Tum Paulus Florentinus, Recte hos, inquit, risit stultus Mediolanensis. Cum narrari fabulam posceremus, Fuit, inquit, olim civis Mediolani, dementium & insanorum medicus, qui ad se delatos infra certum tempus sanandos suscipiebat. Erat autem curatio hujusmodi: Habebat domi aream, & in ea lacunam aquæ fœtidæ atq; obscœnæ, in qua nudos ad palum ligavit eos qui insani adducebantur; alios usq; ad genua, alios inguinibus tenus, nonnullos profundiùs, pro insaniæ modo: ac eos tam diu aqua atque inedia macerabat, quoad viderentur sani. Allatus est inter cæteros quidam, quem usq; ad femur in aquam

quam posuit: qui post quindecem dies cœpit resipiscere, ac curatorem rogare ut ex aqua reduceretur. Ille hominem exemit à cruciatu; eâ tamen conditione, ne aream egrederetur. Cum diebus aliquot paruisset, ut universam domum perambularet, at exteriorem januam non egrederetur, permisit: reliquis sociis, qui plures erant, in aqua relictis, paruit diligenter medici mandatis. Stans vero aliquando super ostium (neque enim egredi audebat timore lacunæ) advenientem equestrem juvenem cum accipitre & duobus canibus, ex his qui sagaces dicuntur, ad se vocavit, motus rei novitate: neque enim quæ ante insaniam viderat, tenebat memoria; cum accessit juvenis, Heus tu, inquit ille, ausculta; oro, mihi paucis, si libet, responde. Hoc quod veheris quid est? Et quamobrem illud tenes? Equus inquit, & aucupii gratia. Tum deinceps, Verum hoc quod manu gestas quid vocatur? Et in quâ re illo uteris? Accipiter respondit; & aucupio aptus querquedularum & perdicum. Tum alter, Hi qui te comitantur qui sunt? age, & quid prosunt tibi? Canes ait, & quid aucupio accommodati ad investigandas aves. Hæ autem aves, quarum capiendarum causa tot res paras, cujus pretii sunt, si in unum conferas totius anni capturam? Parum quid nescio, cum repondisset, & quod sex aureos non excederent; subdit homo, Quænam est equi, canumque, & accipitris impensa? Quinquaginta aureorum affirmavit. Tum admiratus stultitiam equestris juvenis; Ho, ho, inquit, abi hinc ocyus, ora atque adeo avola, antequam medicus domum redeat: nam si te hic compererit, veluti insanissimum omnium qui vivunt, in lacunam suam conjiciet curandum cum cæteris mente captis, atque ultra omnes, usque ad mentum in aquam summam collocabit.

Ostendit aucupii porro studium summam esse dementiam, nisi aliquando, & ob opulentis exercitii gratia fiat.

Fabula

Facetissimum consilium Minacii ad rusticum.

RUsticus cum castaneam arborem ad excutiendos fructus ascendisset, decidens ex eâ costam effregit pectoris. Hunc ad consulendum accessit Minacius quidam, homo perfacetus: qui inter loquendum daturum se illi normam dixit, quâ servatâ nunquam ex arbore caderet. Vellem his antea, inquit æger, consuluisses, attamen in futurum poterit prodesse. Tum Minacius, Fac semper, inquit, ne sis celerior in descensu quam in ascensu; sed eâ quâ ascendis tarditate, descendas: hoc pacto nunquam præcipitem te agas.

Ejusdem Minacii lusoris responsio.

IDem Minacius cum aliquando nummulos & vestes insuper ad taxillos lusisset (egens enim erat) flens ad ostiolum tabernæ cujusdam sedebat. Videns mœrentem flentemq; amicus, Quidnã est tibi? Inquit. Nihil Minacius ait, Curnam ergo, si nihil habes, ploras? Hoc solum quod nihil habeo, inquit. Admiratus ille, Quare ergo, si nihil habes, ploras? Ait, Ob hanc ipsam causam, respondit, quoniam nihil est mihi. Alter nihil causæ cur ploraret intelligebat: alter nihil sibi reliquum superesse à ludo plorabat.

De paupere monoculo, qui frumentum empturus erat.

TEmpore quo Florentiæ summa aliquando erat annonæ caritas, accessit pauper luscus ad forum, quosdam sextarios frumenti (ut dicebat) empturus. Rogavit hunc in foro percontantem pretium quidam alter superveniens, quanti sextarius frumenti videretur: Hominis oculo, inquit, constat: designans his verbis annonæ caritatem. Hoc audiens sciolus, qui aderat, puer, cur tu ergo ait, tam grandem saccum portasti, cum non amplius quam unum sextarium possis emere.

Fabula Mancini.

MAncinus vir rusticus oppidanus meus frumento ad Figignum castrum asellis vehendo exercebatur, quos ille complures ad vecturam sumebat. Cum ille semel a mercatu rediens, fessus è via, ascendisset asinum quendam præstantiorem, computatis in via asinis præibat, domo appropinquans; eoque quo vehebatur minime annumerato, visum est ei unum deesse. Turbatus igitur, ac reliquis asinis uxori quos restitueret commendatis, confestim eo asino quo ferebatur ad mercatum septem milibus passuum retrocedit; quærensque a singulis obviis an asinum quempiam amissum reperissent; cum omnes negarent, domum noctu mœrens, & dolens jacturam asini, rediit. Tandem etiam ab uxore admonitus, cum descendisset, illum, quem tanto studio & dolore quæsierat, asinum esse cognovit.

De illo qui aratrum super humerum portavit.

ALter, Pierus nomine, admodum incultus, cum usque ad meridiem arasset, fessis bobus & ipse labore fatigatus, rediturus in oppidum, aratrum super asellum alligat: deinde asellum, præmissis bobus, ascendit. Qui cum nimio onere gravatus sub pondere deficeret, sensit tandem Pierus asellum ire non posse. Tum descendens, atque aratrum super humerum ponens, rursus asellum ascendit, inquiens, Nunc recte ambulare potes: non enim tu sed ego aratrum fero.

F I N I S.

He that) He that doeth

not prudently. that bleves

[illegible] pedleuri [illegible]

yeres about

William Dingzt ...

Corpus ...

...rum

... corporis

...um

Corpus

corporis

corpori

corpus

corpus

corpore

pulcrum

pulcri

pulcro

pulcrum

pulcrum

pulcro

Corpora

corporum

Corruunga cum
Lasponicia wasshe
... mixstura